

Upravištvo: Ljubljana, Kraljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddetek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka uli-
ca št. 11. — Telefon št. 2453.
Podružnica Celje: Kocnova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina vsakega meseca Din 25.-

Za mozemstvo Din 40.-

Uredništvo:

Ljubljana, Kraljeva ulica 5. Tele-
fon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu.

Bolnik ob Dunavu

V sedanjih nevarnih igri z mednarodnim mirom, ko revizionisti lahkomišeno tro-sijo svojo žerjavico okrog težkih sodov smodnika, smo doživeli minile dni zani-mljiv intermezzo. Rimski list »Giornale d'Italia« je objavil »odkritje«, ki je šlo skozi ves italijanski, nemški in madžarski tisk: da namreč obstoji med drža-vami Male antante tajni vojaški sporazum. Če bi se katera izmed treh zavez-nic, pravi avtor te »senzacije«, zapela s katero sosedo v oboroženi konflikt, bi države Male antante najprej zasedle Ma-džarsko. Ni čuda, da so imeli te dni madžarski listi svoj veliki dan in da so zarjaveli kakor lev in čisto kakor na povelje: Madžarska je ogrožena! V me-galomanskih glavah onih Madžarov, ki podpirajo sedanji fevdalno-militaristični režim, se je politična temperatura takoj povisala: Torej je treba še odločnejše borbe proti Trianonu!

Kajpak, v državah Male antante niso taki največji in nevednejši kakor si jih predstavljajo revizionisti. Ne samo, da je tajništvo Male antante lahko to »od-kritje« mirne vesti in lakonično, kakor govore samo tisti, ki imajo čisto vest, uvrstilo med izmišljotine, marveč se je zlasti v češkoslovaškem tisku pokazalo še nekaj drugega. »Odkritje« je bilo namreč le reakcija na veliko tehtnejša in resnejša odkritja nekaterih listov Male antante. Šlo je za naklepe in načr-te revizionistov za prihajajočo pomlad. Zgodilo se je, kar se večkrat dogaja pri ljudeh, ki nimajo čiste vesti. Tat, ki so ga presenetili pri kraji, ogroženo dviga roke in vpije kakor okraden na ves glas: Primite tati!

Omenjena »senzacija« je bila tako ne-resna in kakor vsaka preočita laž tako kratkih nog, da ne bi bila vredna niti najskromnejšega komentarja. Toda prav otipljiv način, kako je bila napravljena in vržena v javnost, je tako poučen in svarilen, da vzbuja pozornost politične javnosti v vseh državah Male antante.

Primer, ki smo ga navedli, je zopet enkrat podkrepil že znano dejstvo, da je danes politična Budimpešta največja ku-hinja političnih laži in dražljivih senza-cij za vso Evropo in še za Ameriko po-vrh. Madžarski revizionisti so tako glo-boko izgubili respekt pred pametjo, ve-stjo, spominom in resnično ljubeznijo dru-gih narodov, da začenjajo servirati sve-tu tudi najbolj kratkonoge laži kot či-ste in mednarodno pomembne resnice. Imperializem velikih narodov je do ne-ke mere razumljiv, četudi ni zaradi tega nič manj mednarodno škodljiv in ne-varen. Toda napihovanje ni z ničemer opravičljivo, melagomansko bahaštvo Madžarov — to se pravi, manjšine, ki danes obvladuje in na zunanji predstavlja madžarski narod — presega že vse me-je.

Najmanj eno desetletje se že vladajoči Madžari in njihovi pomagači marljivo urijo v antitrianonski propagandi. Že na mirovni konferenci, ko je bila tako zva-njena milenijska Ogrska končno in v vsa-kem pogledu položena v zgodovino, so razvili prapor protitrianonskega revizi-onizma z naslovom »Justice pour la Hon-grie«. Kaj vse so storili pozneje in kaj počenjačo še danes, da bi prepričali svet o »krivici«, ki si jim je zgodila s tem, da so se osvobodili njihovi »milenijski« vazali, to bi lahko povedali samo v de-beli knjigi. Ko so se začele tudi neka-tere druge malkontentne države sukati v revizionistično politiko, je madžarski pr-tikavec dobil bojevitost, da bi bila vprav komična, če se ne bi tako razvila v la-hkomiselno igro z varnostjo madžar-skih sosedov. Kjerkoli je gorelo je malo malkontentnega političnega ognja, po-vsod je madžarski revizionizem postavil svoj milenijski pisnikček.

Madžarski revizionisti danes, v času, ko vsi pravi prijatelji miru s strahom opazujejo daljnosežne spremembe v Nemčiji, niti malo ne prikrivajo svoje-ga naivnega veselja z navideznimi uspe-hi revizionizma v Evropi in se nič ne sramujejo že preočitega apetita po ozemlju, ki pripada sosednim narodom. Ob istem času, ko se najprejerski ma-džarski upi solnčijo v antievropski poli-tiki dveh velikih, izrazito imperialistič-nih držav, ko ves svet ve, kdo komu vtihotaplja orožje — gotovo ne za di-vjačino na ogrskih pustah, — obtožujejo celo iz Budimpešte Male antanto oboro-ževanja in vojnih naklepov!

Obtožujejo ono Mala antanto, ki ni razvila in ne bo mogla razviti svojih vojnih načrtov, kakor začenjajo zopet prihajati v modo, ker ji ni bilo in ji ne bo do tujega ozemlja, ker hoče braniti samo svoje. Države Male antante so zgrajene na nacionalnih, političnih in gospodarskih nujnostih. Ki ne vzdrže niti približne primere z doktrino v zgo-dovinski Ogrski. Dokazovati miroljub-nost Male antante je docela odveč, saj jo najzornjeje »kazazuje« defenzivni zna-čaj njenega sistema in direktna zahte-va po miru in demokratični ureditvi povojne Evrope.

Madžarska je danes bolnik ob Dunavu. Bolnik z nevarno nacionalistično fantazijo. Že Kossuth Laioš je opazil, da bo madžarstvo na veliki kotlini med

Beneš o Mali antanti

Ekspoze čsl. zunanjega ministra v obeh praških zbornicah — Vzroki za sklep novega pakta

Praga, 2. marca d. V zunanje političnih odborih poslanske zbornice in senata je po-dal včeraj zunanji minister dr. Beneš daljši ekspozice o aktualnih mednarodnih pro-blemih. V svojem govoru se je zlasti ob-širno bavil z novo pogodbo Male antante in poudaril, da Mala antanta v Zenevi ni podpisala nobenega tajnega vojaškega do-govora, marveč je samo realizirala pro-gram, ki je plod dolgoletnih sistematičnih in vztrajnih priprav Minister dr. Beneš je nato podal pregled razvoja in zgodovine Male antante in očrtal tudi vzroke, ki so bili merodajni za nadaljnjo poglobitev me-dsebojnih odnosov. Poudaril je, da je bil razvoj Jugoslavije, Rumunije in Češkoslo-vaške do sedanje mednarodne enote neza-držen, ker izvira iz življenjskih interesov, zemljepisnega položaja, sosedstva in na-posled tudi iz nevarnosti, ki so ogrožale te države v preteklosti in jih bodo brez dva-ma tudi še v bodočnosti. Gospodarska kri-za je v posameznih državah do viška stop-njevala mednarodne in notranje politične boje. Vse to je dalo povod, da so se dr-žave Male antante odločile za krepak ko-rak na poti samooprambe, pa tudi na poti organizacije in ohranjanja miru in tako ustvarile novo mednarodno celoto, ki bo la-hko še krepkeje in odločnejše zastopala in-terese vseh treh držav.

Drugi aktualni povod za uvrstitve med-sebojnih vezi v okviru Male antante je bo-jazen, kaj se bo zgodilo na razorožitveni konferenci. Mala antanta je slej ko prej za omejitve in znižanje oboroževanja. Po-javili pa so se načrti zlasti med vesela-mi, ki hočejo deliti zlasti srednje evropske države na razna interesna področja. Dr-žave Male antante so zoper tako politiko velesil, ne da bi zanikale upravičene in-terese svojih sosedov v srednji Evropi. Ni-kakor pa ne bodo biti države Male antan-te cilj teh interesnih sfer in objekt me-d-narodne politike drugih držav, ker bi to prej ali slej dovedlo do slične katastrofe, kakor je nastala leta 1914.

Dr. Beneš je dalje v svojem ekspoziju iz-rečno poudarjal, da Mala antanta ni napo-rena proti nikomur in da ima svoj cilj sama v sebi. Podčrtal je tudi tesno sodelovan-j med Mala antanto in Poljsko, ki vedno bolj pridobiva na svojem vplivu in ki ji bo uspe-šno, igrati zgodovinsko ulogo, do katere ima vso pravico. Mala antanto družijo s Poljsko številni skupni interesi.

Ob koncu svojega ekspozija je dr. Be-

neš odločno zavrnil vse trditve, da bi bila Mala antanta ustvarjena na priisk Francije, naglašajoč, da je to legenda, ki je postala že zgodovinska neresnica. Mala antanta želi najtesnejšega sodelovanja z vsemi drugimi državami, še prav posebno pa z vsemi so-sedi. V Evropi se sicer ni bati oboroženih sporov, toda dogodki, ki prihajajo, bodo vse-eno resni. Zato je bilo nujno potrebno, da se Mala antanta, ki je vedno vodila realno politiko, pravočasno pripravi na vse even-tualnosti. Ekspoze dr. Beneša je bil sprejet z velikim odobravanjem.

Danes se je v navzočnosti dr. Beneša pri-čela debata o njegovem ekspoziju. Poslanec Svetlik (Ljudska stranka) je izjavil, da so češkoslovaške stranke že v prejšnjem tednu izjavile svojo pozitivno stališče k paktu Male antante. Vse stranke so odkrito izraz le svoj pri-stanek k paktu. Pri onih, ki so na-povedovali razpad Male antante, je prišlo do velikega presenečenja. Vsestran je Sred-nji Evropi danes bolj kot kdaj potrebna re-organizacija. Brez Male antante se danes v Podunavju ne more napraviti ničesar.

Poslanec Richter (Češki narodni so-cialist) je poudarjal, da zasleduje pakti iste cilje kot prejšnje pogodbe. To pa pomeni, da je ureditev evropskih razmer konč-njevalna in da so vse revizionistične sanje neizvedljive. Ravno to dejstvo je velikega pomena. Obenem s politično integriteto se re-šuje tudi problem gospodarskega sode-lo-vanja. Brez dvoma je, da so se s tem tak-tom države odrekle v političnih in gos-podarskih zadevah svoji suvereniteti. Vsa de-janja se morajo izvesti kolegijsko na po-dlagi soglasnega sklepa. To je poudaril, ker ravno ti kolegijski elementi prinašajo v meddržavno politiko Male antante ele-ment miru, predanosti, višjega gledanja in v resnici evropskega duha.

Nemški socialni demokrat posl. Taub je izjavil, da je pak Male antante nastal zaradi položaja, ki ga je pospešil razvoj do-godkov v Nemčiji. Novi pak ne pomeni nove orientacije v zunanji politiki te dr-žave, temveč potrjuje samo dosedanje ori-entacijo.

Zastopnik Nemške kmetijske zveze Zier-hut, je izrazil nezadovoljstvo glede češke politike namreč nemškega aktivizma ter je izjavil, da bo tudi potrpežljiv nemških strank imelo svoj konec.

Nemški nacionalec Kalina je napadal nemške vladne stranke ter jim očital, da izvršujejo konstruktivno delo le za državo, namesto za suetake Nemce.

Likvidacija hirtenberske afere

Mala antanta se zaenkrat zadovoljuje z načinom likvi-dacije, bo pa zadevo spravila pred svet Društva naro-dov, če se tihotapstvo orožja ponovi

Ženeva, 2. marca. AA. Tajništvo stalne-ga odbora Male antante je poslalo gene-ralnemu tajniku Društva narodov siru Ericu Drummondu pismo, v katerem med drugim ugotavlja:

Meseca januarja so vlade držav Male antante dobile informacije, da je tovarna za razstrelivo v Hirtenbergu dobila v zad-njem času znatne pošiljke orožja, zlasti pušk in streljiv. Ker pojasnila avstrijske vlade in tudi uradni komunikate stvari niso zadostno pojasnili in ker tvorijo po-šiljkatve orožja transakcije, ki niso združ-ljive z določili saintgermanskega mira, so vlade držav Male antante sklenile, vso stvar spraviti pred svet Društva narodov, da on izvrši preiskavo na podlagi člena 169 saintgermanske mirovne pogodbe. Britanska in francoska vlada sta prevzeli na-loga, da stvar uredita diplomatskim po-tom, in vlade Male antante so odgodile iz-vršitev svojih sklepov. Iz ustnega odgo-vora zveznega kancelarja britanskemu in francoskemu zastopniku se vidi, da je res prišlo v Avstrijo 50.000 pušk in okoli 200 streljiv. Toda ta odgovor ni razčistil več važnih točk, in zato so vlade držav Ma-le antante obrnile 4. februarja na zastop-nike Velike Britanije in Francije, da na ta način dobe od avstrijske vlade potrebna pojasnila. Obe vladi sta nam v enakih pisnih sporočilih pogoje, pod katerimi bi se sfera s pošiljanjem orožja v Avstrijo mogla urediti. Vladi držav Male antante vztra-jajo na pravnem stališču, vendar pa so pripravljeni sprejeti tako ureditev ter iz-

javljajo, da bi v bodoče, če bi se tak do-godek ponovil, ne moglo smatrati stvari za urejene.

Tajništvo stalnega odbora Male antante obvešča o tem svet Društva narodov in ga prosi, naj to pismo sporoči državam, ki so članice sveta.

Pariz, 2. marca. AA. »Echo de Paris« po-roča, da je zunanji minister Paul Boncour govoril v zunanjem odboru parlamenta o hirtenberski zadevi in izjavil med drugim, da bo zdaj Francija poskrbela, da se vti-hotapljeno orožje tudi dejansko odposlje nazaj, odkoder je prišlo. Po drugi strani pa bo Francija zahtevala od avstrijske vlade izrečno obljubo, da se take stvari ne bodo več ponovile. Glede vesti o 195.000 kg streljivnih plinov, ki da so bili dobav-ljeni Madžarski in o dobavi italijanskih le-tal, je Paul Boncour izjavil, da bo o tem stopil v stike s francoskim poslanikom v Londonu.

Angleški vojni proračun

London, 2. marca. AA. Vojni proračun za prihodnje leto znaša 37.950.000 funtov Sterlingov, to je 1.462.000 več ko lani in približno dva milijona manj kot leta 1931. Vojni minister lord Hailsham smatra, da je treba v prihodnjem letu zelo štediti. Dalje pa ne bo moglo iti, ker je treba teritorij-alni vojski dati možnost, da obnovi svoje vsakolične vežbe. Prav tako bodo potrebni izdatki za obalno obrambo. 1. januarja je štela angleška teritorialna vojska 128.849 mož.

Madžarov zavis od tega, ali in kako ga bodo izbrabili.

Tako je grof Bethlen označil cilj ma-džarske politike, kakor ga razumeva da-nes vladajoča narodova plast. Aristok-ratsko-militaristična klika si skuša po-daljšati življenje s pretevezo, da tako brani Madžare pred rasno in narodno smrtjo. Lahko da je kaj resnice v strahu Madžarov pred narodno smrtjo. To-da strah pred smrtjo še ne opravičuje nadutega in nevarnega pohlepa Madžar-ov po slovanskem ozemlju. Vedno zno-va je treba opozarjati na nevarno fan-tazijo bolnika ob Dunavu, ki se hoče rešiti na račun zdravih sosedov!

Madžarski bolnik potrebuje previdne-ga, a močnega kuratorja. Tak skrbnik je postala Mala antanta in do ostala vse dotlej, dokler madžarsko ljudstvo samo ne vrže s sebe danes vladajočega boje-vitega sloja in se ne približa sosedom z iskrenim in trajnim spoznavanjem!

Ljubljana dobi še letos moderno letališče

Finančni minister je že odobril potrebne kredite — Letališče bo pred poletjem dograjeno — Ljubljana postane važna postojanka zračnega prometa

Beograd, 2. marca. V Finančni minister je na prizadevanje Aerokluba v Ljubljani, zlasti pa na intervencijo narodnega po-slanca g. dr. Staneta Rapeta odobril zne-sek 900.000 Din na račun državnega pri-spevka za ureditev modernega letališča v Ljubljani. Primerne vsote bosta prispeva-li tudi ljubljanska mestna občina in ban-ska uprava, tako da se bo z delom za ure-ditev terena pričelo v najkrajšem času, po vsej priliki še v teku tega meseca.

Letališče bo urejeno na sedanjem vojaš-kem vežališču pri D. M. v Polju Posod-bi strokovnjakov bo to eno najlepših in najugodnejših letališč v naši državi. Te-renska dela ne bodo zahtevala velikih stroškov, ker bo treba posekati le nekaj dre-vev in malenkostno zravnati teren. Pri tem delu bodo zaposleni pred vsem brezposelni delavci iz Ljubljane in okolice. Na letališ-ču bodo zgrajeni potrebni hangari, na-dalje delavnica za manjša popravila, ben-cinska postaja ter poslopje, v katerem bo do uradi, avtobusna postaja in carinsko osobe. Računa se, da bodo vsa de-la končana najkasneje do junija, tako da bi se otvoril promet že 1. junija ali najkasneje 1. julija ob začetku glavne tujsko-prometne sezone.

Za Ljubljano pomeni zgraditev letališča

veliko pridobitev. Ljubljana bo s tem vključena v mednarodno letalsko mrežo. Imela bo direktno letalske zveze ne samo z Zagrebom in Beogradom ter dalje do So-luna, marveč bodo šle preko Ljubljane tu-di nekatere važne mednarodne proge. Pred vsem bodo prelozene na Ljubljano vse av-striske zračne proge proti jugu, ki vodi-jo sedaj preko Alp, kar je združeno z ve-liko nevarnostjo in težkočami Ljubljana bo na ta način vključena v progi Dunaj-Gradec-Trst in Dunaj-Benetke, nadalje pa bo dobila direktno zvezo s Prago in Suš-šakom, preko Solnograda pa najkrajšo zve-zo z Berlinom in Parizom. V notranjem prometu bo za Ljubljano zlasti važna pro-ga Ljubljana-Beograd in Ljubljana-Sušak, ker bo na ta način omogočeno letovišča-rem na Gorenjskem, da se zjutraj odpelje-jo z letalom na Sušak, prebijejo ves dan na morju in se lahko zvečer zopet vrnejo v gorenjski blad. Iz Ljubljane do Sušaka bo trajalo potovanje z letalom samo pičlo uro, do Beograda pa nekaj nad tri ure, računajoč tudi pristanek v Zagrebu. Ni dvo-ma, da se bo s tem tujski promet v Ljub-ljani in sploh v dravski banovini zelo po-vednil. Za pozneje je nameravana tudi še zgraditev manjšega tranzitnega letališča v Mariboru.

Hitlerjevci hočejo vso opozicijo iztrebiti

Terorizem se nadaljuje in stopnjuje — Novi parla-ment bo zasedal v cerkvi — Grožnje inozemskim novinarjem

Berlin, 2. marca. 6. Ukrepi Hitlerjeve vlade proti levčarskim strankam so docela spremenili zunanje lice berlinskih ulic. Tri dni pred odločilnimi volitvami ni vi-deti po ulicah nobenih znakov levčarske volilne borbe. Povsod naletiš samo na le-pake in velikanske proglase s kljukastim križcem in pa volilne proglase Papenove črno-belo-rdeče fronte. Levčarski tisk sploh ne izhaja, v kolikor pa pride še kaj njegovega na svetlo, ne sme prinašati ni-česar neprijetnega za vladu. Ni čuda, da se zato razširjajo v javnosti najrazličnejše vesti, ki jih je težko kontrolirati. Tako se na primer trdi, da je prišlo v vladi do ve-likih nesoglasij in da pride takoj po vo-litvah do vladne krize, čije uspeh bo ta, da izstopijo iz vlade Papen in ostali mini-stri, ki niso nacionalni socialisti. Iz hitler-jevskih krogov demantirajo vse te verzije. In pravijo, da so vsi ministri sedanje vlade pri-segli, da bodo trajno sodelovali, in da zato ni govora o kakšnem nesoglasju med Göringom in Hugenbergom. Nasprotno zatrjujejo da vlada nikakor ne bo ostala na polpoliti, temveč bo nadaljevala z iz-trebljenjem levčarskih strank. Listi, ki so sedaj začasno ustavljeni, sploh ne bodo več dopušteni. Kakor se doznava, so oblastva odvzela potne liste predsedniku pruske vlade Braunu in notranjemu mi-nistru Severingu, ki sta baje hotela uiti v Lichtenstein.

Pariz, 2. marca. AA. Iz Berlina poroča-jo: Državna vlada je sklenila na današnji seji izdati izredne ukrepe proti tujim do-pisnikom listov, češ da napadajo nemško državno vladu na zlonemerni način. Dalje je vlada sklenila takoj aretirati Stamper-ja, glavnega urednika socialističnega gla-sila »Vorwaerts«, ker je podpal in objavil v socialističnem tisku, da so ukrepi proti socialnim demokratom nezakoniti, in ker je protestiral proti temu, da je vlada mo-nopolizirala vso volilno propagando in o-ne-mogočila socialismom, da bi na te njene ukrepe odgovorili. Dalje je Stamper ob-tožen, da je izjavil, da obstoje nasprotja v uradnih verzijah o ognju v parlamentu.

Berlin, 2. marca. 6. Kakor javlja »Deu-sche Allgemeine Zeitung« iz Kassla, je vodja narodno socialistične frakcije v prus-kelem deželnem zboru poslanec Kube izja-vil na narodno socialističnem volilnem sho-du, da bo narodno socialistična stranka v kratkem stavila v pruskelem deželnem zbo-ru predlog, naj se z ozirom na državni ne-varno delovanje socialno demokratske stranke prepove državnim uradnikom pri-padnost k tej stranki in njenim zvezam.

Vodstvo socialno demokratske stranke je poslalov ravnemu državnemu tožilu pismo, v katerem najodločnejše demantira trditve o nekih zvezah med socialnimi de-mokratami in požigom v parlamentu. Na-sprotno, pravi izjava, da je celokupno vo-dstvo socialno demokratske stranke na raz-pologu državnemu tožilu in prosi, naj se čimprej izvrši zaslišanje. Hugenberg je po-važil socialistične poslane v preiskovalni odbor za proučitev kmetijskih podpor v vzhodnih pokrajinah. Socialisti so to po-važilo odklonili in izjavili, da tako dolgo ne bodo sodelovali v tem odboru, dokler socialistična stranka ne bo imela možnosti braniti se pred napadi svojih nasprotnikov in vršiti volilno propagando.

Akcija zoper komuniste se nadaljuje po vsej državi. Večina deželnih vlad je spre-jela poziv državnega ministra notranjih po-slov, kaj vse je ukreniti proti komunistom. Domala v vsej Nemčiji je prepovedano le-vičarskim zborovati ter jim je zaplenjen ves volilni material. Snoči je prišlo v Berlinu, Leipzigu in Hamburgu do ponovnih pre-te-pov med vladnimi pristaji in komunisti. Več oseb je bilo aretiranih. Ubit je bil en

hitlerjavec, več drugih oseb pa je bilo ran-jenih.

Berlin, 3. marca 6. »Völkischer Beob-achter« objavlja, da je bila izvršena hiš-na preiskava v glavnem društvu nemških državljanskih židovske veroizpovedi. Zapi-njenega je bilo baje mnogo materijala pre-vratnega značaja. Četvorica članov tega društva je bila aretirana, društveni prostori pa so bili zapечатeni. Imenovano društvo je osrednja korporacija nemškega židov-stva.

Pariz, 2. marca. AA. Iz Berlina poročajo: Državni zbor, ki bo izvoljen 5. marca, bo zasedal v Potsdamu v garnizijski cerkvi, ker sedanji državni zbor zaradi požara ne bo za tako zasedanje poraben. Verjetno je, da se bo novi parlament po kratkem zasa-danju odgodil za dalje časa. »Deutsche Allgemeine Zeitung« pravi, da se komuni-stična stranka ne bo mogla udeleževati zasedanj novega državnega zbora.

Odprava republikanske zastave

Berlin, 2. marca. AA. Republikanska za-stava črno-rdeče-rumeno bo v kratkem iz-gnjila z vseh državnih in občinskih poslo-pij na Pruskem. Namesti nje pride črno-belo-rdeča zastava, ki bo vsela poleg prus-ke zastave. Odlok pruske vlade o tem iz-ide v kratkem.

Novi poboji

Pariz, 2. marca. AA. Iz Berlina poročajo: V Berlinu so pri političnih spopadih ubili 3 osebe, pet jih pa nevarno ranili. Policija je aretirala 150 oseb zaradi kršitve uredbe proti komunističnemu rovanju.

V Osteroddu v Vzhodni Prusiji so ubili nekoga hitlerjevca. Sedem republikancev je aretiranih.

V Porenji in na Westfalskem je policija na podlagi nove vladne uredbe aretirala 2050 komunistov.

V Bremnu so aretirali 50 komunistov, ki so lepili revolucionarne lepake.

Vznenmirjenje na Angleškem

London, 2. marca 6. Na snočnji seji spod-njega doma je neki konservativni poslanec vprašal, kaj namerava vlada storiti, da za-ščiti življenje in imovino angleških državlj-anov v Nemčiji. Minister za zunanje po-zle John Simon je izjavil, da dobiva od an-gleškega poslanstva v Nemčiji stalna poročila, iz katerih izhaja, da bo nemška vlada izpolnjevala vse svoje obveznosti z ozirom na varovanje osebne in imovinske nedotak-ljivosti angleških državljanov.

Sanacija avstrijskih železnic

Dunaj, 2. marca 6. Vlada bo jutri pred-ložila zakonski načrt o saniranju avstrij-skih državnih železnic. Gre za to, da se prihrani 30 milijonov šilingov, kar naj bi se doseglo z zmanjšanjem osebnih pre-jemkov. Prometni direktor Huber je že prijavil svojo demisijo. Danes so prepo-vedali izhajanje listov »Deutsche Oester-reichische Tageszeitung« in pa »Rote Fah-ne«, ki sta kritizirala vladni načrt.

Nova norveška vlada

Oslo, 2. marca. AA. Kralj je podpisal ukaz o imenovanju homogene liberalne vla-de. Vlada je takole sestavljena:

Predsednik ministrskega sveta in zunanji minister Mowinkel, pravosodje Sundt, fi-nanca Lund, trgovina Meling, kmetijstvo Five, pouk in vere Liestøl, socialna poli-tika Stroeemme, javna delo Mielde, maro-da bamba Kobro.

Ivan Mohorič:

Novi pakt Male antante

Večera smo v kratkem izveleku objavili govor nar. posl. Ivana Mohoriča v skupščinskih razpravah o paktu Male antante. Po stenografskem zapisniku objavljamo danes govor v celoti.

Vest o sklenitvi pakta Male antante je bila sprejeta tudi v zapadnem delu naše države z iskrenim zadovoljstvom in navdušenjem. Podpis pakta so pozdravili v našem tisku ne samo režimski krogi, marveč tudi oni, ki pripadajo sedanji opoziciji. Iz te spontane in enodušne manifestacije lahko zunanji svet, ki je bil glede uresničitve političnega razpoloženja treh delov naše skupne jugoslovenske države že tolikrat na tla, najpogostje vidi, da sta v vprašanih zunanji politiki vedno vladali v našem narodu neomajna skrbnost in nagib. Ija zavest solidarnosti. Pakt Male antante pomeni velik korak naprej v desetletnem sodelovanju naše kraljevine z bratsko Českoslovaško in Rumunijo, pomeni uvrstitve velike mednarodne formacije za zaščito interesov vseh treh podunavskih držav.

Pakt je sklenjen v najtežjih časih, kar jih je bilo po končani vojni v Evropi, časih, ko je grozila nevarnost, da zavladata politični kaos in popolna gospodarska desorganizacija z vsemi svojimi usodnimi posledicami. Prihaja v časi, ko se imajo z reševanjem največjih in najtežjih vprašanj na mednarodnih forih določiti smerice bodoče nove politične orientacije in gospodarske dela zlasti srednje Evrope in Podunavja.

Naš cilj je bil in ostane ohranitev miru in političnega reda

v državah srednje Evrope. Pakt Male antante naj omogoči v vzajemnem sodelovanju politično konsolidacijo in gospodarski napredek treh zaveznikov narodov. Samo ta in nobena druga cilja nima ta pakt. Tako ga pojmuje naš narod, ki je bil že pred vojno v najtežjih stikih z bratskim českoslovaškim narodom in skupni borbi za osvoboditev in zedinjenje. Zlasti mi, ki živimo na skrajnem severozapadu države obdani od meja treh sosednjih držav, globoko razumemo in čutimo, kako zelo nam je bil ta pakt potreben. Dobro vemo, da

pakt ni naperjen proti nobenemu naših sosedov

in ne želimo, da po njegovi sklenitvi razvijemo in se intenzivno uredimo naše politične odnose z vsemi sosedmi, zlasti tudi na gospodarskem polju. Globoko se zavedamo, da bo vzajemno sodelovanje držav Male antante mnogo doprineslo k reševanju velikih in težkih problemov obnove evropskega gospodarstva. Vsi veliki državniški se strinjajo v tem, da se brez rešitve gospodarskega problema Podunavja ne more pričakovati obnova evropskega gospodarstva. Vidimo pa, da so velike

ideje naših prijateljev in zaveznikov, francoskih državnikov, na mednarodnih konferencah naštele na velike težkoče. Njihova plemenita stremjenja, ki jih naravajo jasni pogledi na splošno stanje evropskega gospodarstva in na gospodarske interese držav srednje Evrope posebej, so se onemogočala in ovirala s pokreti, kojih cilj je revizija mirovnih pogodb in zadostitev ekspanzivnim aspiracijam.

Kraljevina Jugoslavija je kljub vsem velikim in težkim notranjim travicam in borbam v teku 13-letnega delovanja po svetovni vojni povsed in ob vsaki priliki dokumentirala svojo miroljubnost, svojo pripravljenost do najskrajnejše popustljivosti, a istočasno tudi svojo čvrsto odločnost braniti svoje življenjske interese proti vsem in vsakomur, ki bi jih skušal ogroziti. Odkar je

napačno pojmovani gospodarski nacionalizem

pričel razkrajati evropsko gospodarstvo, so države Male antante formirale enoten blok in z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da so trgovsko-politična načela, za katera so se borile, po dolgotrajnih naporih na mednarodnih forih končno zmagala in pokazala pot k soluciji gospodarskega problema srednjeevropskih držav. Toda zmagala načela se ne pomeni tudi same solucije problema. Za to je potrebno večletno vztrajno delo. Pakt Male antante nam je garancija, da se bo to delo v skupnem prizadevanju, v harmoničnem sodelovanju še intenzivneje razvijalo in še uspešneje končalo. Zato smatram, da je dolžnost vsakega iskrenega Jugoslavena, da po svojih najboljših močeh doprinese k čim večjemu ojačanju gospodarske zajednice in političnega ugleda Male antante.

Gospodarske stipulacije v paktu Male antante

predstavljajo okvir gospodarskega zblazevanja in vzajemnega sodelovanja na gospodarski izgraditvi vseh treh držav. Vsak izmed nas, ki je imel priliko sodelovati na polju zblazevanja in ureditve gospodarskih odnosov držav Male antante, dobro ve, da se pojavljajo v tem pogledu čisto tudi težkoče, težkoče, ki pa se morejo s skupnimi sporazumi odstraniti in obvladati. Mi pred njimi ne zapiramo oči in ne živimo v iluzijah. Kot resni realisti vemo, da je koordinacija naših gospodarskih interesov in njihova skupna obramba potrebna in dosegljiva. Pakt Male antante inavgurira v tem pogledu novo, še tesnejšo

dobo dela na polju skupnega reševanja velikih gospodarskih vprašanj, pred katerimi smo stali dosedaj kot posamezniki, ki pa jih bomo v bodoče formulirali in reševali skupno. Pakt v ničemer ne prejudicira gospodarskim interesom posameznih držav, marveč nasprotno izhaja s stališča, da je treba pri bodočih pogajanjih njih upoštevati tudi posebne interese, bilo agrarnega, bilo industrijskega značaja držav Male antante.

Poslednji dogodki v Evropi so dokazali, da je bil korak, ki so ga storili državniški Male antante, stvarno potreben in želja in nada vseh nas je, da bi bodoče intenzivnejše sodelovanje Male antante rodilo polne uspehe. V zvehi, ko je

Kriza zaupanja med narodi
dosegla vrhunec, v dnehi, ko je zavladala v gospodarstvu splošna zavest nesigurnosti in prehodnosti, v dnehi, ko je svetovno gospodarstvo v največjem razvoju produkcije in prometne tehnike doživelo še ne zaželen polom in ko se vsi narodi sveta kljub vsem naporom Društva narodov vra-

čajo v gospodarski politiki nazaj k metodam srednjega veka, iskajoč v zabodah gospodarskega nacionalizma sredstev za uravnoteženje svojega gospodarstva in svojih financ ter za ohranjanje svojih držav od posledic svetovne gospodarske krize, v dnehi, ko se vrše velike priprave za sklicanje svetovne gospodarske konference, v teh dnehi dobiva sklenitev pakta Male antante značaj izredno važnega in dalekosežnega dogodka. Posebni pomen tega pakta je v dejstvu, da predvideva

ustanovitev gospodarskega sveta Male antante

kot stalnega sodelavca političnega sveta. Gospodarski svet Male antante bo omogočil mobilizacijo širokih intelektualnih in materialnih moči in sredstev industrijske, kmetijske, obrtne in trgovske republike, kakor tudi izrazito agrarnih držav kraljevine Jugoslavije in Rumunije v svrhu tega skupnega dela. Okvir nalog in sestava gospodarskega sveta je naznačen že v sami vsebini in obsegu pakta. Ta okvir obsega vzajemno gospodarsko podporo in sodelovanje na izgraditvi gospodarskega življenja, obenem pa stremljenje po postopni koordinaciji gospodarskih interesov v svrhu omogočanja skupnega nastopanja pri ureditvi odnosov napram tretjim državam. Glavno vsebino zunanje politike vseh držav predstavlja dandanes reševanje gospodarskih vprašanj, ki so v zadnjih letih trajno na dnevnem redu. Zaradi tega je gospodarski svet ena garancija več, da bo, zasnovana na praktičnem in strokovnem gospodarskem delu, dobila tudi politična zajednica Male antante še večjo avtoriteto in politično moč.

Ne spadalo bi v okvir naše današnje manifestacije, če bi se bavili s podrobnostmi, in ne želimo da bi se naša izjava smatrala za poskus preudiciranja bodočim smericam dela; vendar smatram, da lahko rečem, da sta že v samem obsegu pakta podani gospodarskemu svetu Male antante

dve glavni smerici delovanja.

Ena teh smeric je pospeševanje in poglobitev medsebojne zamenjave dobrin, ki je danes v okviru splošnih ovir v občutni meri zmanjšana. V to skupino spada, da navedem samo eno vprašanje, vprašanje preferenčnega tretiranja, ki je kljub temu, da je načelno že sprejeto, v svoji sedanji koncesiji vendar še pomankljivo in nedovoljno izraženo. Semkaj spada tudi vprašanje politike kontingentiranja in osvoboditev plačilnega prometa med zainteresiranimi državami. Ravno raznovrstnost naravnih pogojev za delo in produkcijo ter raznolikost v pogledu razvojne stopnje, obrtne in industrijske delavnosti posameznih držav Male antante odpirata gospodarskemu svetu široko polje za delo v splošno korist. Vsi dobro vemo, da je sedanja doba neugodna za gospodarsko iniciativo. Vemo tudi, da ne more in ne bo preko noči nastopilo samo od sebe izboljšanje gospodarskega stanja, marveč se kot realni politiki zavedamo, da so

za izhod iz sedanje depresije potrebni veliki napori,

da je pot k izboljšanju dolga, težavna, naporena in posuta s trnjem. Toda mi smo pripravljeni iti po tej poti. Imamo dobro voljo in pripravljenost storiti vse, doprinesiti tudi žrtve, ki bodo potrebne za doseg tega cilja. Če sama zavest, da v svojih naporih v bodoče ne bomo osamljeni, da moremo računati na skupno podporo zaveznikov, prinaša v naše gospodarsko življenje zaupanje in samozavest, ki sta predpogoj za nadaljnje uspešno delo.

Druge smer dela gospodarskega sveta Male antante bo postopna

koordinacija interesov držav Male antante v odnosih do tretjih držav. Ni dvoma, da je sedanje stanje teh odnosov podobno nekaki mizri, ki je imela zlasti za nas agrarne države izredno hude posledice. To stanje je že v teku minulih let napotilo agrarne države v Podunavju, da poskušajo koordinirati svoje interese, česar ne se smatralo, da je to med konkurenco izključeno. Številne konference, ki so se vršile o tej stvari, pa so pripomogle, da je ta ideja dozorela, in so dokazale, da obstaja možnost stvarne koordinacije. Da celo več: delo na tem polju je dovedlo že do konkretnega formuliranja in pokazalo način praktičnega izvajanja Rumunija in Jugoslavija kot držav, ki sta na tem vprašanju prvenstveno zainteresirani, sta dobili v gospodarskem svetu Male antante možnost večje in uspešnejše obrambe svojih agrarnih interesov in možnost skupne akcije. Napori Male antante, ki bodo storjeni v tem pravcu, bodo imeli nalogo pripraviti teren, da se

gospodarska politika držav Srednje Evrope zopet spravi na naravna pota

in da se zopet omogoči svobodnejše gibanje dobrin, kapitala in delovnih moči, kar edino more povrniti narodom izgubljeni zaupanje in omogočiti človečanstvu povratek duševnega miru in materialnega zadovoljstva.

Najvažnejše pa je, da — novi pakt one, mogoča diplomatsko izgrajevanje političnih in gospodarskih interesov posameznih držav Male antante s strani tretjih držav z dajanjem enostranskih koncesij in sklepi, njem dvostranskih pogodb brez vednosti ostalih članice Male antante. Dasi ravno to je edina negativna odredba pakta, je ta odredba za sedaj in za bodočnost Male antante morda najboljša jamstvo. Jugoslovanski narod se iskreno raduje in pozdravlja nove smerice skupnega dela ter bo založil vso svojo, v velikih vojnah preizkušeno vztrajnost in neomajno energijo, da bo to delo v cilju ohranitve miru in gospodarskega napredka ter blagostanja Srednje Evrope in Podunavja kronano s polnim uspehom.

Nemški vojaški ataše za Male antanto

Berlin, 2. marca. AA. Wolffov urad poroča, da je za vojaškega atašea v Pragi, Beogradu in Bukarešti imenovan polkovnik von Falkenhorst. Svoje dolžnosti bo prevzel 1. aprila. Novi nemški vojaški atašeji bodo nastopili svoja mesta 1. aprila. Vojaški ataše v Londonu bo hkratu opravljal dolžnosti atašea v Bruslju in Hagu, ataše v Rimu bo obenem tudi ataše za Budimpešto, vojaški ataše v Moskvi bo hkratu tudi za Vilno.

Seja banovinskega odbora JRKD v Novem mestu preložena

Predsedstvo banovinskega odbora JRKD za dravsko banovino je sklenilo odgoditi plenarno sejo banovinskega odbora, ki bi se imela vršiti v nedeljo dne 5. marca v Novem mestu. Dan nove seje bo javljen vsem članom banovinskega sveta pravočasno pisnim namenjem. Obenem je odgođen tudi namenjeni javni shod v Novem mestu. Odgoditev se je morala izvršiti zaradi tega, ker so gg. ministri dr. Kramer in Ivan Pucelj ter narodni poslanci in senatorji zadržani v Beogradu zaradi adrese deputacije dravske banovine, ki se vrne v Ljubljano šele v nedeljo zjutraj.

Davčni vijak na Mazarskem

Desetletno gospodarstvo grofa Betelena je spravilo madžarske finance na rob propada in po enem letu vlade grofa Kerolyja, ki se gospodarstva ni dotikal, marveč pustil vse v starem tiru, je prešla neprijetna dediščina na Gomboša. 1. je ob njegovi nastopu s cer napovedal, da bo njegova glavna naloga ozdravitev državnih financ, pri čemer bo štedil obubožane ljudske sloje, vendar se je moral v ta namen poprijeti v izdatni men čisto fiskalnih sredstev. Njegov veliki načrt notranje kolonizacije, za katerega bi moral pravečati fevdalni veleposesniki, je zaradi gospodarske krize in odpora prizadete gospode ostal na papirju. Gomboševa populacijska je zato precej obledela, še bolj pa si je otežilo položaj s svojo davčno politiko.

Jasno je, da je v današnjem času mogoče doseči proračunsko izravnano samo s štedenjem in z uvedbo novih davkov, ki pa morejo biti ravno zaradi sedanjega težkega stanja škodljivi in ne smejo preveč obremeniti malega človeka. Ako bi se Madžari pomirili z dejanskim stanjem in uredili svoje državno gospodarstvo primerno potrebam ljudstva, potem bi madžarski proračun dosegel ravnostje brez takih radikalnih ukrepov, ki najbolj zadevajo malega človeka. Toda Madžari ne morejo pozabiti svojega nekdanjega gospodarstva in trošilo večji del svojih državnih dohodkov za oboroževanje in za propagando revizionizma, v nadi, da si bodo sedanje žrtve kaj lahko nagradili z zopetnim izkoriščanjem drugih narodov.

V tem pravcu se razvija tudi vsa njihova notranja politika, ki poudarja začasnost sedanjega stanja in potrebo, da mora Madžarska za doseg predvojnih meja kroje sv. Stefana doprinesati naravnost nemogoče finančne žrtve. Predsednik vlade je ob svojem nastopu svačemo obljubil prestrašnim državljanom nameščencem, da se njihovih prejemkov pri izvajanju svojega programa štednje ne bo dotikal. Vendar je moral finančni minister Imredu posojiti tudi po uradnih prejemkih in tako so madžarskemu javnemu nameščencu v teku podružnega leta že tretjič znižali plače. V nastavno naredbo je minister Imredu tudi uvedel tri vrste novih davkov, devet davčnih postavk pa je močno povišal. Med novimi davki je visoko obdavčenje električnih žarnic, obdavčenje radioaparatur in davke na inšerate. Davke na cigaretni papir in strošnice se je povišal, davke na alkoholne pijače je povišal za 15 odst. Z drugimi je minister povišal carino za kavo, čaj in cimet za 50 odst., za ostale začimbe in tuje sadje pa za 100 odst.

K večini neposrednih davkov je madžarski narod plačeval do sedaj posebno doklado iz naslova krize. To doklado je zdaj Imredu še povišal zelo občutno: pri hišnem davku od 5 na 20 odst., pri družabnem davku od 25 do 40 odst., pri dohodnini od 30 do 60 odst., pri imovinskem davku pa od 50 do 100 odst. Pridobitna serna je povišana za 25 odst., davke za preiskrbo invalidov se je povišal za še enkratni znesek, davke na tovarne avtomobile se je povišal.

Pri vsem tem pa so gospodarski krogi menja, da ta davčna povodni ne bo prinesla ravnostje v proračunu, pač pa jo smatrajo za zelo nevaren poizkus, ker prekomerno navija davčni vijak. Istega menja sta tudi opozicija in precejšnji del vladnih poslancev. Finančni minister je v svojem ekspoziciji priznal, da se je madžarski narodni dohodek v štirih letih znižal od 5 na 3 milijarde pengov. Po neuradni, toda zanesljivi cenitvi pa znaša dohodek vsega naroda letno le še poltretjo milijardo pengov, medtem ko izdatki državnih in samoupravnih uradov pogoltno vsako leto 1,7 milijarde pengov (blizu 20 milijard dinarjev). Uradna statistika tudi priznava, da odpade na vsakega Madžara 187 pengov državnih izdatkov na leto. Večje obremenitve posameznika je Francija in v Nemčiji, toda ton odpada na vsakega državljanja narodnega dohodka po 3370, 2260, 1160, oziroma 1000 pengov. Na Madžarskem pa predstavlja narodni dohodek za posameznika le 300 pengov.

Iz ekspozicije finančnega ministra izhaja vrh vsega še to, da vlada sama ni pripravljena, da bo dosegla predvideni finančni efekt, ki bi pokrili primanjkljaj. Zasebni gospodarstveniki pa se boje, da bo nova obremenitev še poslabšala stanje in porazno delovala na splošno gospodarsko življenje. Opozicija je celo uverjena, da je država z novimi davčinskimi že v naprej izževala nov upadek dohodkov in da se da primanjkljaj kriti samo z redukcijo onih izdatkov, ki se jih vlada sploh ni dotaknila. Za pravilno državno gospodarstvo bi bila predvsem potrebna nova orientacija v politiki, toda Gomboš se je kljub začetnim napovedim izkazal za preslabega, da bi državo iztrgal fevdalstvu in jo postavil v službo naroda. Predsednik vlade mora nadaljevati v istem pravcu, ki ga je podedoval od svojih dveh grofovskih prednikov.

Čermaku zopet slabše

Miami, 2. marca. AA. Čeprav izjavljajo zdravilniki, da je Čermak že izven nevarnosti, so ga danes vseeno morali prenesti v sobo za umetno vdihavanje kisla.

Francoski odmevi napovedanega Hitlerjevega obiska pri Mussoliniju

Pariški listi o stvari obširno razpravljajo in vidijo v obisku dokaz za stremenje po ofenzivni zvezi med Italijo in Nemčijo

Paris, 2. marca. AA. Skoraj vsi današnji listi se bavijo z nameravanim posetom Adolfa Hitlerja v Rimu. Tako pravi «Quotidien» med drugim: Čeprav nas vest, da pripravljata italijansko in nemško zunanje ministrstvo sestanek Mussolinija in Hitlerja, ni dosti začudila, je vendar velevažna, zakaj, sedaj se vnovič postavlja vprašanje, ali se res pripravlja ofenzivni blok, ki bi mu bil namen z orožjem izpremeniti sedanje stanje v Evropi.

«L'Homme Libre» piše: Ne smemo pozabiti, da je prihod Hitlerja na območje pozdravljen ves italijanski tisk z velikim navdušenjem min takoj nato začel v zboru napadati Francijo. Sedaj se Italija pripravlja, da sprejme Hitlerja kakor Mesijo, kakor je nekoč sprejela Viljema II.

«Petit Parisien» doznava, da je vest o skorajšnjem obisku Hitlerja v italijanski prestolnici zbudila mnoge komentarje v Ženevi, kjer večina delegatov ugotavlja, da

so priprave za ta obisk v tesni zvezi s solidarnostjo, ki se zadnje čase kaže med Nemčijo in Italijo in ki tudi v Ženevi ni ostala neopažena. Ženevski krogi vidijo v tem sestanku Hitlerja in Mussolinija dogodek evropske važnosti, čigar posledice je treba budno obdržati v vidu.

«Ordre» pravi: Hitlerjevo potovanje v Rim potrjuje prisrčne odnose, ki obstoje med nemškimi nacionalisti in italijanskimi fašisti. Čeprav hoče v Berlinu naslikati Hitlerjev obisk kot navadno kmetno uljudnost, je vendar docela jasno, da hoče nemški kancelar s tem obiskom javno naglasiti željo po pogodbenem ali nepogodbenem sodelovanju z Italijo. O tem ne more biti nikakega dvoma. Hitler gotovo ne poide v Rim zato, da bi se tam razgovarjal o dežju in lepem vremenu. Primerjanje Hitlerjevega obiska v Rimu z nedavnim Herriotovim obiskom v Madridu, kakor to delajo v Berlinu, je le blestela ironija.

Zahvala rumunskega parlamenta

Beograd, 2. marca. p. Na večerajšjo pozdravno brzojavko Narodne skupščine ob priliki ratifikacije pakta Male antante je prejel predsednik Narodne skupščine dr. Kumandni od predsednika rumunskega parlamenta naslednji odgovor:

«Zahvaljujem se na izrazih, s katerimi ste obvestili rumunski parlament o ratifikaciji pakta Male antante. Rumunski parlament je sprejel ta izraz z največjim zadovoljstvom ter pošilja svoje iskrene čestitke kot izraz simpatij do plemenitega jugoslovenskega naroda. Bodite prepričani, da bo rumunski narod, prepričan o dobrih plodovih edinstva Male antante, z enakim navdušenjem, kakor jugoslovenska Narodna skupščina, ratificiral pakt Male antante.

Napredovanje učiteljev

Beograd, 2. marca. p. S kraljevim ukazom so napredovali v višjo skupino naslednji učitelji osnovne šole: Marija Kalenšek v Predoslju, Martin Cander v Hrasniku, Ivanka Podrek pri Sv. Križu, Josipina Borštnik v Novem mestu, Matilda Justin v Zireh, Ladislava Požar v Mostah, Ruža Majcen v Boh. Bistrici, Stanislava Mihečič v Črnučah, Angela Peterlin v Kočevju, Antonija Colnar v Gor. Piričah, Antonija Jereb v Konjicah, Ana Jureš v Krizevcih, Pavla Novak v Podbrežju pri Mariboru, Tilda Trobej v Šoštanj, Avgust Bergjez v Ljubljani, Vincencija Bučar v Dragotišu, Ivan Slavec v Laškem, Josipina Grom v Trzinu, Pavla Semen v Ljubljani, Albin Smole v Ljubljani, Mihela Kosmač v Jarenini, Amalija Cepuder v Ljubljani, Acime Jurišič v Mariboru, Randa Janežič v Polčah, Terezija Janežič v Polčah, Julija Prestor v Presiki, Vladimir Rojina v Kranju, Danijel Šircelj v Ljubljani, Amalija Sever na Jesenicah, Marija Jeglič v Ljubljani in Katarina Sorčič v Dovju.

Položaj tekstilne industrije

Beograd, 2. marca. p. V prostorih industrijske zbornice se je vršila danes kratka skupščina Saveza tekstilne industrije kraljevine Jugoslavije. Skupščina je bila zelo dobro obiskana. Poročilo, ki ga je podal upravni odbor, poudarja, da so se po uvedbi zakona o skupnem davku na poslovni promet pojavile razne težkoče, ki pa so bile z razumevanjem vlade odstranjene. Zaradi padea kupne moči konzumentov je zašla tudi tekstilna industrija v zelo težaven položaj. Hudo jo je prizadelo povišanje davka na poslovni promet. Savez je z intervencijami dosegel, da se je prilagodil način plačevanja dejanskih prilikam. Poročilo z zadovoljstvom ugotavlja, da je pokazalo ministrstvo vojske in mornarice razumevanje za težnje domače tekstilne industrije ter so bili na skupni konferenci določeni novi, s danjim razmeram ustrežajoči pogoji za vsake dobave, s čimer se je položaj tekstilne industrije znatno izboljšal. Savez je prejel tudi obvestilo, da se že pripravlja izpustitev zakona o prisilni poravnavi izvoz tehta. Ob koncu zborovanja je bil izvoljen novi odbor, v katerem so poveljini do sedanjih članov.

Podpore sokolskim in sportnim društvom

Beograd, 2. marca. v. Ministrski svet je na svoji današnji seji na predlog ministra za telesno vzgojo g. dr. Hanžeka odobril podpore nekaterim sokolskim in sportnim organizacijam. Med drugimi dobe sokolska društva v Slovenjgradu 5000, v Srealsu ob Dravi 5000, v Mengšu 5000, v Dol. Lendavi 3000, v Ribnici na Dolenjskem 1000, v Kočevju 1000 in v Koprivniku 1000 Din, nadalje sportne organizacije SK Kamnik 1000, ASK Primorje v Ljubljani 1000, SK Trbovlje 1000, SK Triglav na Bledu 1000, podružnica SPD v Kranjski gori 500 in podružnica SPD v Zagorju 500 Din.

Sofijski poslanik odpotoval v Beograd

Sofija, 2. marca. AA. Pooblaščen minister kraljevine Jugoslavije v Sofiji dr. Aleksander Vukčević je danes ob 13.25 odpotoval s simphonio iz Sofije v Beograd, kjer ostane nekaj dni. Poslaniške posle v Sofiji bo v njegovi odsotnosti vršil prvi tajnik poslaništva g. Miloje Smiljančič.

Naslednik grofa Aponyija

Budimpešta, 2. marca. A. Danes se nadaljuje volitve v Jaszberenyju, kjer je bil pokojni grof Aponyi celih 40 let poslanec. Vlada je kandidirala finančnega ministra Imredya, opozicija pa kandidira neodvisnega Endretha Barata. Dasi ravno se ni zaključeno glasovanje, je že populomno gotovo, da bo zmagal vladni kandidat.

Uspeh prvega dne velike knjižne akcije

Ljubljana, 2. marca. Prvi dan knjižne akcije je pokazal s strani javnosti obo razumevanje, katero je mladina pričakovala, ko se je lotila tega dela. Uspeh prvega dne nabiranja, ki je bilo omejeno na prvi in drugi mestni okraj, je razveseljeval, saj smo dobili precej tisoč knjig. Med njimi dosti takih katerih bi si želela marsikatera knjižnica. Medtem ko pogrešamo naših klasikov, pa tudi novejših literature za odrasle, je pa razveseljevalo zastopana mladinska knjiga, katero smo si najbolj želeli. Sprito dejstva, da so se mnogi opravičili in nam naknadno javili dan ko naj se ponovno zgledajo, češ da bodo dotlej pripravili svoje darilo, je uspen tem večji.

Mnogi uspešna pa je bila demarna akcija, kar je v težavnem času, v katerem živimo, tudi razumljivo. Majhen prispevek, zato pa tembolj od srca. Vsem, ki so darovali, se najiskrenejše zahvalujemo ter jih stavlamo za vzgled ostim, ki bodo naslednji dni prišli na vrsto. Akijski odbor.

Huda nesreča družinskega očeta

Škofljan, 1. marca. Pred nekaj dnevi je odšel čevljarški mojster Ivan Zofič k nekemu posestniku v Savineh pri Škofljanu, da bi pomagal rezati seno in slamo za živali. Ker je bila slamo-reznica na ročni pogon, je delo tekel precej počasi. Ko pa je šlo rezanje že proti koncu, je Zofič pristopil k stroju in prosil poročila, naj za nekaj časa pustijo njemu, da bo on rnil slamo v slamo-reznico. To mu je bilo ugodno, bil pa je v svoji delavnosti, se prehitel in naglica je povzročila usodno nesrečo. Zofič pri svoji vnemi ni pazil, da je roka že predeleč zašla v odprtino. Naenkrat so ga za prste zgrabili močni vijaki in z vsi silo vlekli roko proti rezi. To se je zgodilo tako hitro, da ni utegnil zavpiti, naj prestanjejo z rezanjem. Prsti so se prikl pod rezilo, že je brzignila kri, prsti so odleteli... Vijaki so roko tako močno stisnili, da se je prisotnim le s težavo posrečilo izvlči jo iz železnega oblika. Hudo trpete mu Zofiču so rano obvezali, ker je močno krvavela. Takoj nato je dal gospodar na razpolago voz in so Zofiča prepeljali v novomeško bolnico. Ostrina je Zofiču odrezala prste tako, da je ostal cel le mazi-nec, v vodoravni črti je odrezalo polovico palca, srednji trije prsti pa so bili skoraj popolnoma odsekani.

Vsa nesreča je tem bolj žalostna, če pogledamo na Zofičeve družinske razmere. Poleg žene mora preživljati tri otroke v starosti od 1. do 7. leta. To mu je bilo že doslej, ko je bil popolnoma zdrav, težavno, a vendar je vztrajno rnil naprej. Zdal pa očividno sploh ne bi mogel več živati in tudi nikake odškodnine ne bi dobil, ker ni bil nikjer zavarovan. Škofljanci in vobličani, ki poznate nesrečno družinico, pomagajte mu po svojih močeh z darovi ali v živilih. Vsak morda dobi, ki vidi lažne malčke, naj malo daruje. Posebno Sokoli pokažimo, da znamo bratsko pomagati.

Zločinsko povzročen požar pri starčku

Kamnik, 2. marca. V sredo ob pol 6. uri zjutraj je prebivalci Stranj in Godišča plat zvonila. Gasilci iz Stranj so bili takoj obveščeni, da gori lesena hiša, v kateri je stanoval 82 letni prevzirkar Jože Zagar z ženo. Oba stara zakonca sta se zbudila šele, ko je bila hiša vsa v plamenu in so ljudje že pričeli reševati. Gasilci, ki so bili z motoriko hitro na mestu, so uvideli, da je vsako gašenje odveč, ker je bilo stanovalno leseno poslopje že od vrha do tal v plamenih. Hiša stoji tudi čisto na samem, precej daleč od ceste, zato ni bilo nobene nevarnosti, da se požar razširi. Gasilci so pod vodstvom g. Humarja Franceta pričeli reševati iz gorečega poslopja skromno Zagarjevo imovino, iz kleti pa so mu rešili 11 ali 12 kosov krompirja, ki so mu predstavljali vso zalogo hrane revnega starčka. Reševanje je bilo združeno s precejšnjo težavo in nevarnostjo in so morali gasilci neprestano z vodo oblivati tovarne, ki so nosili iz kleti krompir. Kljub temu pa sta si dva gasilca popolnoma sežgala obleko. Požar je nastal po nerodnosti nekega neznanega moškega, ki se je po 5. uri s pustim mačkom vračal iz kake gostilne, nekateri pa menijo, da je neznanec ogejal nalahki podtaknil. Neki delavec na korporacijski žagi v Stahovici, ki stanuje v bližini lesene hiše, je šel baš v onem času na delo. Ko je sedel pred hišo na kolo, je zagledal pred leseno hišo moško postavbo, ki je prižigala vžgalice. Ko je privozil do betonskega mosta v Stranjah, je bila lesena hiša že v plamenih.

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved za petek: Vedno bolj oblačno, temperatura se bo dvigala, najbrž padavine.

GOVOR DRŽAVNEGA TOŽILCA IN ZAGOVORI BRANILCEV

Včeraj se je vršila razprava v šenčurskem procesu dopoldne in popoldne — Razprava bo danes zaključena, sodba pa razglašena najbrž v ponedeljek

Beograd, 2. marca.

Razprava proti Janezu Brodarju in tovarišem je danes dosegla vrhunec v velikem obtožnem govoru državnega tožilca dr. Djermana Čadrova, ki je z obudbo, njo vrednim poznavanjem ogromnega procesnega gradiva in subverzivnega podzemnega rovarjenja, ki je zadnje čase vznemirjalo Slovenijo, do podrobnosti očrtal razmere iz katerih je nastal proces in sodelovanje vsakega posameznega obtoženca pri tedanjih protidržavnih, protidržavnih in protidržavnih manifestacijah in demonstracijah. Njegov govor je postal jasno in zelo krepko podprt s sliko ljubljanskih Koroščevih proslav sledenčih dogodkov v Hrastju, Senčurju, Cerkljah na Erniku, Primskovem, v Dolu, Mengšu, Domžalah in pri Sv. Trojici. Izvajanja državnega tožilca so bila tako logično zgrajena in tako prepričljiva, da se je zdelo, kot da je na sebi umetna posledica njegovega z resnim poudarkom izrečena zahteva, naj se obtoženci spoznajo krivim ter se obsodijo in kaznujejo za svoja kaznivá dejanja z vsoto strogostjo zakona. Državni tožilec je govoril polnopravno. Sodniki, branilci, poslušalci so ga poslušali z največjo pozornostjo.

Za državnim tožilcem so prišli na vrsto branilci obtožencev, kot prvi zagovornik obtoženega Janeza Brodarja, dr. Juro Adlešič. Predsednik se je postavil na stališče,

da mora iz govorov izostati vsaka politična, na opazka in sploh vse, kar ni v zvezi z razpravnim predmetom. Zavrnil je tudi državnega tožilca, ko je poskušal s pismi obtoženega škrlca obrtati njegovo politično prepričanje, ko je, čeprav le od daleč, namignil na takozvane punkcije. Brodarjeva branila dr. Adlešič je iz svojih razlogov zadel predsednikov ukor. Dr. Adlešič je govoril cel dve uri in je spet, ne porabi vse za svojega branjenca ugodne podatke iz razprave in druge branilske pripomočke, pri čemur je uporabil njemu v prilogi tudi zgodovinsko stremiljenje Slovencev po zedinjenju Sloveniji in odrešitev naših bratov izpod tujeja jarma. O punkcijah pa predsednik tudi njemu ni dopustil govoriti. Dr. Adlešič je predlagal popolno oprestitve svojega branjenca, kakor je enako predlagal dr. Lamešič za Francisa Grlica, katerega je prikazal kot čisto pasivnega, degajajočih stvari niti zavedačnega se udeleženca pri šenčurskih dogodkih. Njegov govor je bil kratek in je trajal komaj dobre četrt ure, nakar je predsednik ob po 13 urah razpravo in odredil nadaljevanje za 16. uro. Popoldanska razprava je trajala do 19.30. Jutri bodo branilci zaključili svoje obrambne govore, nakar bodo lahko se obtoženci podali svoje zaključne izjave. S tem bo razprava končana. Sodba bo objavljena šele v nekaj dneh.

Njihova ekspozitura v tem srezu je bil Vombegar. Reklji boste, gospodje sodniki, da Vombegarja najbolj obremenjuje njegov osebni sovražnik Žnidar. Moram poudariti, da se v obtožnici nisem skliceval na Žnidarja, ker je ugotovljeno, da je Žnidar Vombegarjev osebni nasprotnik.

Krivda drugih obtožencev
Gril in Kos sta obtožena, da sta klicala Živega samostojna Slovenija! Živega republika! Dol kralj! Njuna kazenskopravna odgovornost sledi iz izpovedi verodostojne priče Sotlarja.

Loboda Josip je velik razgrajec, zelo temperamenten. Videli smo ga tu pa razpravi kako se je vedel, kakor tudi Cerar, ja in Ogrina Tomaž. Vse čas so protestirali. Če so pa že tu pred sodiščem protestirali, kako so morali nastopiti šele na shodu. Loboda ni klical samo proti kralju in dinastiji, vplj je tudi Živega samostojna Slovenija! Dol z ubijalci slovenskega naroda! Dol Sokol! Za vse to so brezštevne priče na razpolago.

Ogrin Tomaž in Cerar Peter sta polna temperamenta. To je mladost, ki prva nastopi. Štecin ni sodeloval v sprevedu, pač pa ta dva nastopata prva, eden nosi slovensko zastavo. Kričita na vsi moč. Oba, dva sicer to zanikata, toda proti obema imamo priče Vodopivec, Mraka, Vidalič, Širca in druge. Mi smo te priče soočili z obema in priče so svoje izpovedi potrdile.

Ilija Alojzij je obtožen, da je pripravljal Vombegarja, da bo v kratkem drugače, da bo Slovenija federativna država s predsednikom Korošcem in da se bodo razmere popravile. Ilija je vrh tega vzkičal Živega samostojna Slovenija. Za to imamo verodostojne priče.

Župnik Škrbec

Med obtoženci, ki sede tu pred vami, je brez dvoma najinteligentnejši in najbolj pretekati obtožen župnik Škrbec. Videi ste, s koliko spretnostjo se je branil. Župnik Škrbec je močna osebnost v Kranju. On je urednik »Kranjskega Zvonca«, ima velik vpliv in mislim, da ne bom zgrešil, če trdim, da je imel vse vaje v svojih rokah.

Škrbec je nastopal pred sodiščem s smehom na licu. Vedno se ironično smejl, dovolj je, če opozorim na odgovor, ki ga je dal tu pred sodiščem na vprašanje, kakšna razlika je med federacijo in avtonomijo. Z ironičnim nasmehom je odgovoril: »Pa, gospodje, to je za rigorozne! Dajte se je izgovarjati: »Saj sem disident, kako pridem na obtožnico kupaj s pripadniki bivše Slovenske ljudske stranke.« Tudi ta njegov odgovor je imel svojo svrhu. Ne vem, ali je župnik Škrbec disident. O tem nimamo nobenega dokaza, toda dejstvo je, da se župnik Škrbec pojavlja kot nekak duh na vseh shodih, nastopil je v Podbrezju z dvema župnikoma, pojavil se je v Primskovem, kjer je vodil množico, in sam pravi, da je bil v Senčurju rešitelj. Vse to pa ni disidentstvo, on ni noben disident, čuti in dela težko, kakor ostali obtoženci, ki so pripadniki bivše Slovenske ljudske stranke.

Obtožnica obtožuje župnika Škrbca za radi dveh vzkičev: Živega republika! in Živega samostojna Slovenija! Ti vzkički so padli. Tu imamo pričevanja docela verodostojna in objektivna priče Mravljeta, ki se ni bal pred sodiščem priznati svoje politične prošlosti. Že to dejstvo izpričuje dovolj, da je ta priča popolnoma objektivna in da je govorila resnico tako pred preiskovalnim sodiščem, kakor na glavni razpravi.

Zelene kravate

Zdaj je treba, da se pomudimo še pri nekaterih dejstvih in okoliščinah, o katerih se je govorilo na razpravi. Pred vsem je važno in zanimivo vprašanje zelenih kravat. Reči moram, da so o zelenih kravatah sklepali v času, ko Koroščeve proslave še niso bile prepovedane. Razpravljali so o tem v Grobljah pri Domžalah dne 5. maja 1932 na sestanku, ki mu je bil predsednik obtožen Štecin. Poročal je Josip Godina, predlog pa je stavil Fran Lazar, ki je izjavil: »Izdelovali bomo te kravate v po. častitev dr. Korošca. Čisti donos tega pa bomo izročili fondu za Koroščeve proslave.«

„Živijo Mussolini!“

Sotlar je kot priča docela verodostojno in objektivno potrdil, da so hoteli z zelenimi kravata demonstrirati proti odredbam oblastev Vidimo, da so s temi kravata nastopali na vseh demonstracijah. Toda zaradi zelenih kravat ni nihče inkriminiran in ni bil nikomur skrivljen las.

Med demonstracijami v Hrastju in Senčurju je padel med drugimi protidržavnimi vzkički tudi vzkič: Živega Mussolini! Brodar je sicer to energično zanikal tudi tu na razpravi. Razumljivo je, da je moral to storiti, ker če bi bil to priznal, bi bil proti sebi dvignil ves ugroševenski narod. Sicer je človeku lahko žal za dejanja, ki jih je storil. Toda trditi tu, da ta vzkič ni padel tega, gospodje sodniki, ne moremo priznati zaradi pričevanja zapriseženih prič, ki so potrdile, da je ta klic padel v Hrastju in Senčurju in Kaplji vsi. Janez Rekar je to potrdil pod prisego. Ta priča ga je verodostojna.

Prav tako mislim, da se ni moglo sicer na to, da bi bil ta vzkič provokacija s strani špijnov. Špijoni ne delajo tako! Da ne gre za vzkiče provokatorjev, izpričuje tudi sama Štecinova soproga. Globoko občutujem in menim, da to občutujejo tudi obtoženci, da je padel takšen vzkič, ker so se tedaj obrnili kose naših mračnikov ki so dali svoje življenje za edinstvo in za svobodo svoje domovine.

Ofenziva na priče

Pri tem procesu sem opazil tudi to, kar je že v kriminalistični davno znano. Mislim ofenzivo na priče. To je stara teorija, da je treba na priče pritiskati, da jih je treba obtoževati in tako zmanjšati verodostojnost njihovih izpovedi. Priča Rekar Janez je preprost človek, neoporečnega vedenja, nik-

dar kamo; tudi tega se tožila sarači pričevanja pred sodiščem doma in tukaj. Tožila so ga najprej zaradi prestopka po § 144, za krivo pričevanje in postopek proti njemu se teče. Toda to še ni zadost, tu so ga predložili kot človeka, ki o njem vsa okolica lažno govori. S tem so hoteli vplivati na to pričo. Pa še to ni bilo zadost. Pošiljali mu grozilna pisma iz Ljubljane in Kranja, kjer mu pretijo s smrtjo. Groze mu: smrt, če boš kaj izpovedal pred sodiščem proti Brodarju.

Priznanje orožništvu

V tem svojem zaključnem govoru se moram dotakniti tudi organizacije javne varnosti, ker je na tem procesu padla neprijetna beseda obtoženca Štecina, ki je večkrat naglasil, da so organi javne varnosti postopili brutalno. Hočem le kratko ugotoviti, da so bili organi javne varnosti pri vsi demonstracijskih izgreduh sprejeti od množice z vzkiči »Fuj žandarji, s kamenjem in poleni. Pri tem so žandarji povsod pokazali veliko potrpežljivost, celo tedaj, ko je letelo na nje kamenje. Za vse kamenje in udarce je bila bilanca le en sam lahko ranjen mož, ki je šel tako daleč, da je hotel orožniku iztrgati iz rok puško. Razen njega pri demonstracijah nihče ni bil ranjen. Jaz pravim, da se moramo čuditi potrpežljivosti teh organov javne varnosti. Pomislite samo, kaj bi se zgodilo, če bi bili v Senčurju streljali na maso. Orožniki so bili prvi napadeni s poleni in kamenjem. Padel je celo strel z Umnikovega dvorišča. Vprašanje je, kdo bi nosil odgovornost. Mirne duše moram reči, da bi bila odgovornost za vse žrtve edino Brodar in Umnik.

Duhovniki proti duhovniku

Naj omenim še značilen dogodek pri teh demonstracijah. Ugotoviti je namreč treba, da so poslanca Barleta prvi napadli naš duhovnik. Dognali smo, da je imel na zborovanju v Hrastju 17. maja glavno besedo Brodar, ki je ravnal po navodilih duhovnika g. Antona Korošca. Ta je zahteval, kakor so izpovedale vse priče, da se mora to zborovanje preprečiti. V Predvoru je onemogočil Barletu zborovanje tamkajšnji kaplan. Posamec Barle je hotel prirediti shod tudi v Podbrezju, pa ga je zaradi dogodkov v Senčurju odpovedal. Ugotovili smo, da je prihajal na ta zborovanja župnik Škrbec. Duhovniki smo videli tuča pri dogodkih drugod.

Pogled na izgrede s stališča državne politike

Vsi ti dogodki so imeli protidržaven, protirežimski in protidinastični značaj, saj so pri vseh demonstracijah padli vzkički ne le proti režimu, marveč tudi proti dinastiji in proti kralju. Zaradi tega mislim, da je opravičena obtožba, ki pravi, da so ti dogodki v Sloveniji razgallili globoke korenine gibanja, ki ni bilo naperjeno samo proti režimu, nego tudi proti državi in proti dinastiji.

Nastane pri tem vprašanje, ali so obtoženci z vzkiči Živega republika! Živega samostojna Slovenija! ali je Brodar s svojo izjavo, ali je Alojzij Ilija s svojim priporočanjem Vombegarju in ali je Vombegar s svojim početjem kršil člen 3. zakona o

ustroju države. Močem razpravljati, kaj je ustroj države in kaj je politični red. Načelo vas nadlegovati, toda ti vzkički se zadevajo na načelu državnega in narodnega edinstva katerega pravne osnove so določene po zakonu od 3. oktobra, po ustavi in po zakonu o društvih. Ti vzkički in izjave obtožencev pomenijo dejanski zločin proti zakonu ki so danes še v veljavi. Rekel sem že in sedaj to ponovim, da sodišče ni forum za diskusijo o enem ali drugem načinu države ureditve in političnega reda. Zaradi tega je tu vsaka taka diskusija odveč. Kompetentni forum je drugje in tam naj se rešujejo taka vprašanja. Epilog vseh teh dogodkov, gospodje sodniki, pa so bile v Sloveniji nedvomno one punkcije, ki so se v zadnjem času razširile po Sloveniji.

Predsednik prekine državnega tožilca: »Mislim, da ni potreba iznašati takih strati«.

Dr. Čadrov nadaljuje: »Hotel sem pokazati samo posledice dogodkov in nisem imel namena imenovati onih, ki so punkcije sestavili in jih podpisali. Toda finis coronat opus in takšne so bile te punkcije. Po Sloveniji so se širile najbolj fantastične vesti o samostojni Sloveniji, o Barletu, ki boče prodati Slovenec Srbom, ki boče katoliško Mater Božjo prenesti v pravoslavje. Žene, ki so slišale te besede, so nekdanjega poslanca napadle: Križajte ga! In Barle, ki je vse to prenesel s stočnim mirom in odločnostjo, se je sicer odpovedal svoemu položaju, toda svoj mandat je odložil z vzkičkom: Živega Jugoslavija! Živega kralj! Barle se ni ustrašil groženj, marveč je do zadnjega trenutka ostal dosleden.

Dogodki v mesecu maju 1932 morajo zaskrbeti vsakega državljan, ki ljubi svojo domovino. Mar obtoženci, ki sedijo pred vami, morejo reči, da so bili preganjeni? Mar mislijo, da bodo na njihov apel sosedne države takoj odstopile Sloveniji zaseleno slovensko ozemlje? Mar potem takem obtoženci niso hoteli s svojim početjem uničiti Jugoslavijo, ono Jugoslavijo, ki je njih zaščitnica in za katere edinstvo je padlo več kot milijon žrtve? In namesto, da bi oni in še posebej intelektualci širili idejo miru ali idejo pripravljenosti za vsak primer, namesto, da bi propagirali in izčili nacionalno zavest med narodom, namesto da bi se borili proti novemu prodiranju zapadu proti vzhodu, so ustvarili duhovno organizacijo za kulturno in plemensko borbo in s tem podirali temelje našega narodnega in državnega edinstva.

»Odlčnost, gospodje obtoženci — pri tem se je državni tožilec obrnil k obtožencem in nadaljeval s poudarjenim glasom: Da, odlčnost, odlčnost lazarišta Godine, toda ne proti odredbam oblasti in proti domovini, marveč odlčnost za olagor, za napredek in procvit naše Slovenije in vse domovine!«

Dr. Čadrov je zaključil: »Mislim, gospodje sodniki, da sem obtožbo obrazložil docela objektivno na temelju rezultatov, ki jih je dala preiskava in ki jih je rodil potek te razprave. Mislim, da je obtožba popolnoma upravičena in osnovana na zakonu, zato predlagam, da se vsi obtoženci spoznajo krivim zaradi dejanj, katerih so obtoženi, ter se jim odmeri kazni, kakršno določa zakon za njihovo krivdo.«

Obrambni zagovori

bila zadoščenje vsa množica, ki čuti, da se Brodarju godi krivica.

Ob pol 11. je predsednik odredil odmor, ob 11.15 pa se je razprava nadaljevala in je dr. Adlešič nadaljeval svoj govor:

Drugi del obtožnice se bavi z dogodki v Senčurju. Brodarju se očita, da je nazorval maso k nasilju, tako da so morali končno orožniki rabiti orodje. Umnik je izjavil, da sta govorila s Brodarjem in sta tudi sama obsodila izgrede. Tudi jaz obtožujem dogodke v Senčurju, kakor sta jih obsodila Brodar in Umnik. Sem proti vsakemu nasilju, toda moja naloga je, če te dogodke razjasnim, da se vidi, da Brodar ni pozival k nasilju. Na shodu je bilo okrog 2 do 3000 oseb, torej velika množica. Ta velika sila se je zavedala svoje moči, zavedala se je, da je neupravičena, da ni nikdar mogla doseči proti njej. Množico obvladalo samo čustva in zato množica tudi močno reagirala na vsako draženje. Ona reagira tudi brez kriterija. Ona ne trpi nobene odpora. Kakšno je bilo razpoloženje te množice? Slišali so se samo klici: Dol z Barletom! Je to nekaj nepopolnopravni, kajti svetnik v Sloveniji je glasnik ljubezni in sprave. Če se je vzkičalo proti njemu, je to samo izraz nezadovoljstva in ogorčenja, ki se je nabralo v našem ljudstvu posebej ob prički zadnjih skupščinskih volitev. Župnik Barle je bil tedaj izvoljen s silo in terorizem. Tu je bistvo vseh dogodkov v Senčurju. Narod, ki še vedno čuti posledice nasilja pri zadnjih volitvah, je hotel samo dokazati župniku Barletu, da je bil izvoljen s silo, v Senčurju je imela SLS vedno veliko večino. Leta 1924. je dobila 352 glasov...

Predsednik: »Dati vam moram ukor, ker ste rabili besede, da je bil župnik Barle izvoljen s silo. Če ne boste prenehali s takim govorjenjem, bom uporabil še druga sredstva.«

Dr. Adlešič nadaljuje: Narod je vedel, da je shod 22. maja v Senčurju javen. Barle sam je vabil vse na shod. Ko je masa šla iz cerkve, je pritisnila proti kralju, kjer se je vršil shod. Tam pa je bila sprejeta od kordona orožnikov, kar jo je silno razdražilo. V množici so bile tudi mnoge ženske, ki so, kakor znano, še bolj razdražljive. Zato je množica reagirala z nasiljem. Začelo je padati kamenje in polena. Še bolj pa je bila množica razburjena, ko je videla, da je posestnik Okorn ranjen. Toda masa je sama segla po tem orožju, na da bi Brodar in Umnik nanjo kaj vplivala. To je razvidno tudi iz izpovedi vseh prič, zlasti poročnika Rakica, ki je izjavil, da je bil Brodar popolnoma miren. Tudi narednik Sotler, komandir orožniške postaje, je izjavil, da je stal Brodar na vogalu Umnikove hiše. Ko je padel prvi strel, pa se je umaknil na dvorišče. Dogodki po streljanju se ne smeje vzeti kot dokaz za bujukanje proti državnim organom. Le ena priča je, ki na viden obremenjuje Brodarja, to je narodni poslanec dr. Stane Rape, ki je povedal, da je prišel pred streljanjem v Senčur in da je hodil med ljudi ter videl kolezarje, ki so prihajali k Brodarju baje po nekaka navodila. Brodar naj bi bil torej nekak duševni vodja zeredov ki je dajal vse potrebne diapozicije. Kakor pa smo slišali, je poslanec dr. Rape pri zaslišanju izpovedal, da je imel samo vtis, da je Brodar dajal navodila. Toda dr. Rape se tudi v tem moti. Dokazano je namreč, da kolezarji niso mogli skozi kordon, torej ni nobenih dokazov, da je Brodar dajal navodila za nasilje proti oblasti. Če so orožniki videli, da Brodar bujka,

Državni tožilec govori

Začetek razprave je bil določen za 8. uro. Obtoženci so zavzeli svoje prostore ob 8.15, ob braniteljev pa so bili splošna navzočja samo dr. Adlešič, dr. Mohorič, dr. Pegan in dr. Krek, ostali so prišli pozneje. Ob 8.25 je otvoril predsednik razpravo in je takoj podal besedo državnemu tožilcu dr. Djermanu Čadrovu ki je izjavil:

»Visoko sodišče! Gospodje sodniki! Oni, ki so sledili temu procesu samo površno in so čitali samo kratka časopisna poročila, bi utegnili misliti, da gre pri tem procesu za demonstrativne izpade manjšega obsega in za razbijanje političnih shodov tega ali onega nasprotnika. Kdor pa se je pogledal v bistvo procesa in je premetril vse dogodke v Sloveniji leta 1931 in 1932, mora priti do sklepa, da gre za močen in obsežen pokret z edinim ciljem, da omakle vero v trdnost in trajnost ne samo političnega stanja v državi, temveč tu, di same države.

Kaj je bil namen Koroščevih proslav

In ti dogodki so bili povzročeni od istih ljudi, ki so sprva sprejeli novo stanje v državi, ustvarjeno z manifestom Nj. Vel. kralja z dne 6. januarja 1929, nato pri tem stanju sodelovali, a ga proti koncu leta 1931 pričeli napadati kot najslabše stanje. Takrat se je pričela tista zagrizenja propaganda, ki je v začetku nastopala pod taino in se samo sporadično pojavljala, a se je končno razbohotila ob prički proslave 30. letnice g. dr. Antona Korošca. To proslavo je kazalo kar najbolj izkoristiti, saj so računali, da se bodo pri proslavah zbirale velike množice, ki bodo mogle v danem trenutku zavzeti borbeno stališče tudi proti političnemu redu v državi in proti sami državi.

Zaradi protidržavnih vzkičkov, ki so padli na proslavi dr. Korošca dne 8. maja v Ljubljani in zaradi izgreduh, ki so se dogodili po njej in pri katerih je bilo tudi več redarjev in demonstrantov ranjenih, so oblasti prepovedale nadaljnje proslave in v interesu reda in mira, ker je šlo za čisto protidržavne nastope. A kaj se je potem zgodilo? Ko so agitatorji videli, da bodo vsi njihovi načrti padli v vodo, ako Koroščevih proslav ne bo, so sklenili, naj se navzile prepovedi vrše v vseh krajih Slovenije. Za vse proslave so izdali geslo: »Nihče nas se ne oziira na ustrahovanje oblastev. Treba je odlčnosti! Bože službe se ne morejo prepovedati! In skoro vsi dogodki, ki je bilo o njih govora v tem procesu, so se res odigrali pri službah božjih.

Demo je so bile organizirane

Vsi ti demonstrativni izpadi in vsa razbijanja shodov se imeli enako oznako. Na vseh zborovanjih in sestankih se pojavljalo veliko število ljudi ne samo iz dotičnega kraja, temveč tudi iz bližnje in daljne okolice. Prihajajo na vozovih, peš in s kolesi; vedina jih nosi zelene kravate. Pri vseh demonstracijah pri vsakem razbijanju shoda vidimo da padajo vedno eni in isti vzkički: Živega republika! Živega samostojna Slovenija! Povsod se slišijo tudi vzkički proti kralju in dinastiji. To so ne pobitna dejstva, ki so bila potrjena in preiskavi in na sami glavni razpravi in ki dokazujejo, da so vodili vse to propagando po dobro premišljenem načrtu.

Morda bo kdo vprašal: Zakaj pa potem sedi na obtožnici kleni samo 12 obtožencev od onih 75, ki so bili obtoženi in deloma osumljeni? Gospodje sodniki! To dejstvo je najboljši dokaz, da je bila obtožba ustavljena sime ira et studio, da se je preiskava vodila stvarno in da zato stoji pred vami samo glavni hujška.

Brodarjeva in Umnikova krivda

O dogodkih v Senčurju ste slišali o Sotlarja, ki je tak že devet let slišali te izpovedi priče Rakica, ki ne pozna razmer v Senčurju, ki pa je docela iskreno opisal kar je videl in slišal. Komeno ste slišali izpoved dr. Stane Rape, ki je popolnoma odkritostno opisal vse položaj tistega popoldneva v Senčurju.

Vprašam vas kdo nosi za vse te dogodke v Senčurju odgovornost? Odgovorna sta edino Brodar in Umnik hujška, a neredom in nasilju proti orožnikom in proti organom državne oblasti. V obtožnici navajam 50 priči slišali smo tudi tu na razpravi priče, ki so pred vami označile

Državni tožilec
dr. Djerman Čadrov

Brodar priznal. Prav takšen je Umnikov vpliv. Branita se s tem, da trdita, da ni resnica, kar navaja obtožnica in kar izpovedujejo priče marveč, da gre za organi, ziran nastop proti njima in da ju hočejo uničiti.

„Bilo bi lepše...“

Brodar in Umnik se lahko branita, kakor hočeta, lahko izpovedata pred sodiščem kakor hočeta. Mislim pa, da bi bilo lepše in da bi bila njuna osebnost na tem procesu mnogo bolj značajna, če bi oba, Brodar in Umnik iskreno rekla: »Da, prišli so politični protivniki in hoteli prirediti politično zborovanje. Mi pa smo zborovali, nje razbili s popolno pravico, ker smo tam gospodarji položaja.«

V tej dvorani smo imeli že mnoge politične procese. Priznati moram, da se je meni dopadlo zadržanje mnogih obtožencev, ki so prišli pred to sodišče, priznati svoja dejanja in prevzeli zanje odgovornost. Vrh tega, gospodje sodniki, je Brodar obtožen da je v Hrastju vzkičal: »Dol s kraljem.« Obtožen je dalje, da je v Senčurju vzkičal: Živega republika! Dol s kraljem! Dol državi! Umnik pa je hujškal udeležence, naj nastopijo proti državnim organom.

Moram izrecno poudariti, da te obtožbe niso izvirle iz trte, temveč da temelje na pričevanju mnogih prič, zaslišanij v preiskavi, kakor tudi kasneje v teku sedanje razprave. Njihova pričevanja so jasna in konsekvantna.

Brodar je na razpravi zanikal, da bi bil dobil od dr. Korošca nalog naj razbije Barletov shod. Priznam logično je, da je to zanikal, ker ni hotel da tu pred sodiščem obremeni svojega bivšega voditelja. Ne ugaja pa mi to, da ni Brodar tu nastopil in dejal. Ker sem žnjim prijatelj, ker sem z njimi iz istega kraja in ker sem z njimi v daljnem sorodstvu, sem porabil dr. Koroščevo ime, da sebe opravičim. Ker pa je Brodar to zanikal, nam preostane edino to, da popolnoma verujemo tistim verodostojnim pričam, ki so izpovedale, da je Brodar faktično dejal, da mu je g. dr. Anton Korošec dal nalog, naj razbije Barletov shod.

Štecinova krivda

Nato govori državni tožilec o obtoženem Štecinu in pravi, da je bil Štecin voditelj in da je imel velik vpliv na ljudi. Najboljši dokaz za to je izpoved učitelja Mraka. Ko je Štecin samo pogledal na hišo učitelja Mraka, je pričela masa kričati in napadati učitelja in njegovo ženo tako da so morali zapreti okna svojega stanovanja. Mi vemo, kaj je bilo v Mengšu. Brezštevne priče pravijo, da se je masa vedla kakor podivjana in je vse skupaj izgledalo kakor revolucija. Razganjanje mas se je trajalo pol ure. Štecin je nastopil tu kot voditelj.

Ekspozitura Vombegar

Vombegar lerneji ni politik vendar se s politiko bavi. Mi vidimo kako igra vlogo v Cerkljah in v Zg. Brniku. On mnogo sliši in tudi mnogo svojega doda. Prepričan sem, da je on stvari pretiraval. Toda Vombegarjev vpliv je v vsem srezu velik. Politiki imajo svoje ekspoziture.

sakaj za nje takoj prejeti. Že dejstvo, da se je sreški načelnik osebno obrnil na Brodarja in Umnika ter ju prosil, naj pomirita ljudstvo, je najboljši dokaz, da onadva nista hujkala. Sploh ni nobenega dokaza, da bi Brodar kaj govoril ali delal proti oblasti. Demonstracije so bile naperjene le proti shodu in pa proti župniku Barletu. Glede kaznivosti manjka temeljna zahteva za obtožbo po čl. 1. zakona o zaščiti države, ki zahteva dolga, to je zlobni namen. Zato ne more biti govora o kaznivosti. Za zaščito Barletovega shoda imamo zakon o shodih in zborovanjih, ne pa zakon o zaščiti države.

Kar se tiče propagande za federacijo, ki naj bi jo bil vršil Brodar, moram pripomniti, da je bilo vse to le izraz čustvovanja naroda. Slovenci imajo svoj program samouprave že od Napoleonovih časov. Zlasti od leta 1848. naprej v Sloveniji beseda federacija ne pomeni nič drugega, kakor zedinjenje Slovencev v federalni državi. Brodar je rekel: Mi smo dosedaj zahtevali avtonomijo, sedaj pa federacijo in samostojno, upravo Slovenije. To ni prav nič drugega, kakor avtonomija. Federacija pomeni v Sloveniji samo izvršitev starega programa, da se Slovenija združi v eno samoupravno celoto. Dalje ni niti misliti na to, da bi mogel Brodar hujskati za odepitve Slovenije od Jugoslavije. Mi hočemo močno Slovenijo, pa tudi močno Jugoslavijo. Vse, kar je govoril Brodar, ni bilo nič drugega, ni bila tendenca proti državi, temveč samo želja po moči in veličini naše države. Ustava sama napoveduje samoupravo. Če je Brodar govoril o samoupravi, s tem ni storil nič drugega, nego samo to, kar objavlja že ustava.

Dr. Adlešič hoče nato govoriti o punkta- ciji, toda predsednik ga prekinje: Pustite to, saj sem poprej že zavrnil državnega to- žilca.

Dr. Adlešič je končal svoj govor z besedami: »Prosim sodni senat, da mojega klienta Janeza Brodarja oprosti.«

Dr. Marko Lamešič

Ob 12 je začel govoriti odvetnik dr. M. Lamešič, ki zagovarja obtoženega Grlica. V svojem govoru je izvajal med drugim: Dogodki v Senčurju so nam iz dokaznega postopanja dovolj jasni. Bili so to izgrede političnih nasprotnikov, torej le nekaj prestopov zakona o zborovanjih. Mojemu klie-entu se očitja, da je vzvikal: Živela samo, stoji Slovenija, živila republika in proti kralju. Čudno je, da ni nikoli interveniral in ga takoj aretirati, saj so bili vendar na-vozci orožnikov in sreski načelnik Seie me- naca avgusta je prišlo do obtožbe zaradi teh vzvikov. Čisto je pri zaslišanju izjav- ljal, da je pri zadnjih skupščinskih volitvah glasoval za Barleta, je glasoval torej za monarhijo, za sedanji režim in za centra- lizem. Izključeno je tudi, da bi bil vzvik, kaj proti kralju in klical živo Mussolini! Grlic sploh ni mogel razumeti razvoja Sen- čurških dogodkov. Sedel je na zidu Gasper- linove gostilne in od tam opazoval. On ne- dvomno nima niti najmanjšega poima o problemih naše notranje ureditve. Če je vzvikal samostojni Sloveniji, ni se to do- kaz za prestop proti državnemu redu. Bil je le pasiven opazovalec. Narednik Sotler se je šele pozneje spomnil, da je svoj klient vzvikal proti kralju. Nedvomno ni vedel, kaj hoče s tem vzvikom. Sploh mu manjka inteligence in ni odgovoren za svoje dejanje. Zato predlagam, da se opro- sti.

Božidar Vlačić

Ob 12.30 je bila razprava prvinjena in se je nadaljevala ob 16.15.

Na popoldanski razpravi je prvi govoril dr. Božidar Vlačić, ki zagovarja obto- ženega Petra Cerarja. Izvajal je med dru- gim: Cerar je obtožen za politično delo, zaradi propagande proti državi in za odepitve Slovenije. Obtožnica ga obramenuje tudi zaradi vzvikov: Živela svoboda, ži- vela slovenska zastava in živila republika. Deset priči je bilo zaslišanih o mojem klie-entu. Četudi so bile priče soodene z obto- žbenim, je samo ena vztrajala pri tem, da je slišala vzvik: Živela svoboda. To je oronik Miha Beljak. Čudim se, da je mo- gel v toliki meri, ki je neprestano vzvikal- kralja, slišati ravno mojega klienta, da bi to vzvikal. Čelo poročila Radije je pri- smat, da ni mogel ugotoviti nobenega de- janja, zaradi česar je bil potreben od- ločen nastop. Cerar je bil takrat v tej eta- eti komaj 17 in pol leta in je zato izklju- čeno, da bi mogel manifestirati kakšne svoje poglede o državi ureditvi. Naj se mu za- radi tega omogoči, da se vrne k svojem v Menges in tam, če hoče, se nadalje klie- ča: Živela svoboda! Živila Korošec!

Dr. Zdravkovič

Za Vlačićem je ob 16.40 povzel besedo odvetnik dr. Zdravkovič, ki zagovarja ob- toženega Gregorina. Gregorin je obtožen zaradi vzdika proti kralju. Dr. Zdravkovič- u se zdi čudno, da se vzvikom proti kra- lju po obtožnici vedno pridružuje vzvik Živel Mussolini.

Predsednik: »Prosim vas, vzkliti o Mus- soliniju se ne nanašajo na našega klijen- ta. Bodite stvarni!«

Dr. Zdravkovič nadaljuje: Mi vsi želi- mo, da bi se pasus o Mussoliniju izpustil, ker takega vzdika gotovo ni zložen no- ben Slovenec. Pri nas v Srbiji smo imeli že od leta 1912 hude politične borbe.

Predsednik: Prosim vas, govorite o predmetu. To, kar ločete pripovedovati, je nam že vsem znano. Dam vam najšir- šo svobodo, toda bodite stvarni.

Dr. Zdravkovič nadaljuje: Če je to svoboda, potem se vsi odrečemo zagovorni- štvu kakšne politične borbe so bile v Sr- biji pred balkansko vojno...

Predsednik: Prosim vas še enkrat, bodi- te stvarni.

Dr. Zdravkovič Gregorin tvori v obtož- nici celoto zase. On je priprist človek. On je bil na shodu, ki je bil prepovedan. Pri- šel je tja pijan in je priznal, da je med drugim tudi sam nekaj vzvikal, vendar pa ne ve kaj, ker je bil preveč pijan. Tudi ni nobenega neposrednega dokaza, da je izustil inkriminirane vzlike, zato prosil se- nat, naj ga oprosti.

Dr. Mohorič

Ob 16.55 je pričel govoriti zagovornik obtoženega Umnika, odvetnik dr. Moho- rič. Pojasnjeval je dogodke v Senčurju z lokalnega vidika. Poudarjal je, da so se manifestacije vršile na več krajih, vendar pa ni nikjer prišlo tako daleč, kakor ravno v Senčurju. Sklicatelj shoda je bil Ivan Gasperlin, predsednik krajevne organizaci- je JRKD in je gostilničar in je imel za to vse poseben interes, da bi napravil čim več ljudi na shod. Vabil jih je z vseh mogućih krajev. Drugi član sklicateljev je bil Jan-

ko Sajovic, mešar z Viskokega, ki pa ne iz- vršuje poklica in je ločen od svoje žene... Predsednik: V smislu zakona ne smete žaliti ljudi, ki niso navzoči na razpravi. Sploh je bil ves vaš dosednji govor popol- noma neustvarjen. Bodite stvarni in razpravi- ljajte resno.

Dr. Mohorič nadaljuje: Tretji sklicatelj je bil Martin Sušnik. Zborovanje je bilo organizirano zelo neopretno. Prej so vabili vse, pozneje pa so nenadoma izjavili, da morejo načrt izpremeniti in da dopuščajo na shod samo zanesljive Barletove prista- še. Ker so bili pristasi ostalih strank za- vrnjeni, je razumljivo, da se je množice polastilo razburjenje. Proti Barletu je bi- lo nerazpoloženje še posebej utemeljeno. Kako je prišlo do prelita krvi, je znano. Okoren je bil ranjen. On je ugoden po- estnik in je bil tudi koroški dobrovoljec. Razumljivo je zato, da je bilo ljudstvo ze- lo razburjeno. Edino, kar je moj klient Umnik napravil, je bilo, da je v hrupu, ki je vladal na trgu, prišel iz svojega stano- vanja pred vežo. Od pričetka shoda do streljanja ne ve do priče o njem ničesar po- vedati, kakor to, da se je razgovarjal z Brodarjem in da je stal na vogalu svoje hiše. Le ena priča je povedala, da je šel tudi po cesti. Zato izključujem, da bi Um- nik hujskal ljudi, naj napadejo orožnike. Kar se mu očitja, se je izvršilo šele po streljanju. Umnik je samo miril ljudi, žali- bog pa ni imel uspeha, kajti v množici niso bili samo ljudje iz njegove občine, temveč je bila večina tujecev, na katere on kljub svojemu veljemu ugledu ni imel niti najmanjšega vpliva. Umnik je bil ved- no dober Jugosloven, on je tudi med voj- no pregovoril občinski svet v Senčurju, da je glasoval za majsko deklaracijo. Bil je tudi prvi, ki je ob prevratu razobesil slo- vensko zastavo na hiši v Senčurju. Za po- doben pristaz SLS.

Drugi del obtožbe trdi, da je nekdo ne- hujskal neznane storilce na Prešernu, da so mu razbili kolo, njega pa nabili. Umnik je resen mož in vedno spoštuje zakon, kakor je potrdil sam komandir Sotler in pač ni verjetno, da bi ga lahko nahujskal na napad. Vse to se ne skida niti časovno niti kraje- vno z izpovedbami: celo tudi obremenje- valnih priči, ki se mod seboj ne ujemajo. Upoštevati je treba tudi, da je Prešeren takoj prišel intervenirati k orožnikom vpi- šo Umnika, katerega pa tedaj ni ovidil. Prešeren tedaj ne gre vena, predlagam za- radi tega, da se Umnik popolnoma opro- sti kar ni najmanjšega dokaza o nje- govi krivdi.

Dr. Ivan Ribar

Predsednik je nato odredil kratek od- mor. Ob 17.50 prične svoj govor dr. Ri- bar, branitelj Jerneja Vombbergerja. Izjav- jal je: »Ko je Vombberger zaslišan, sem ga vprašal: Vi ste torej nekakšni ideolog tega novega kurza v Sloveniji, ker toliko operirate z raznimi termini in ste torej ne- kak voditelj vsega tega. Na to nisem dobil odgovora. Ko sam ga vprašal ali, če je, imela Slovenija predsednika vlade in kaj sta bila dr. Brejc in dr. Žerjav, mi ni ve- del odgovoriti. Državni tožilec je danes sicer nekoliko ublažil svojo obtožbo, češ da Vombberger ni politični, temveč da se sa- mo bavi s politiko. Mi pa, kakor znano, imamo poleg strankarske tudi gospodarsko politiko, socialno, kulturno politiko in sta- tramo, da kdor se ne bavi s temi stvarmi, ni pravi državljani. Vombberger je bil pri- staz SLS, v kateri se je od vsega početka govorilo, kakor povsod v drugih strankah, o velikih narodnih idealih, ki so slovenski in jugoslovanski. Ko se je govorilo o slo- venskem Trstu in Slovenski Gorici, je ho- tel seveda tudi on imeti o tem svoje pre- pričanje in je govoril, da se morajo nekoga dne priključiti Trst, Gorica in Istra k naši državi.

Prišel je 6. januar in Vombberger, ki je prej vedno glasoval za SLS, se je znašel pred novo situacijo, pa si je mislil, da je potrebno, da tudi on doprinese nekaj k temu. Tako je glasoval za listo generala Zvončiča in za Barleta. Gotovo je tudi takrat vzvikal: Živela Slovenija! Živela svoboda! Postal je celo občinski odbornik. Ko je potem pri proslavi 60 letnice dr. Ko- rošča bil v Ljubljani, je spet slišal nekaj novega. Po svoji navdi je stopil v Ljub- ljeni v marsikatero gostilno, kjer je slišal zopet razne nove termine. Prej je pač ve- del, kaj pomeni Slovenija in svoboda, v krogu svojih novih znanec pa je slišal be- sede kakor avtonomija, federacija, defiaci- ja itd. Slišal je morda tudi, da se je Her- riot nekaj pogajal z Italijo. Pa je potem, ko se je vrnil domov, pričel na motivirati o teh novih stvarih in kar je dočela raz- umljivo je prišel do zaključka, da se bo morda dalo, kar se ni dalo doseči z Bar- letom, doseči s Koroščev pomočjo.

Slišali smo mnogo priči, ki so o Vomb- bergarju večinoma dejale, da je šaljivec in da ga ljudje radi poslušajo, vendar pa da ga nihče ne smatra za resnega. Vombberger ne bo nikoli vedel, kaj je avtonomija in kaj je federacija. Kar pa se tiče vzdika o sa- mostojni Sloveniji in svobodi, sem še tudi danes prepričan, da noče noben Slovenec razdirati mej naše države in da pod sa- mostojnostjo razume le notranjo oboje ali šir- šo samoupravo, nikdar pa ne »svobodo« od zunaj. O federaciji se misli, da je morda nekaj več kakor avtonomija, toda o tem si lahko čisto na jasnem niti največji vseučil- niški pravni učenjak, kaj šele Vombberger. On je mogoče slišal te stvari in se je po- tem bahal z njimi pred kmečkim ljudmi. V njegovih pripovedovanjih in vzklkih ni krivide niti v objektivnem še manj pa v subjektivnem smislu. On tudi ni v nikaki zvezi z ostalimi obtoženci. Z obtoženim Ilijo sta se sestala popolnoma slučajno in sta se potem začela pogovarjati. Predlagam, da se obtoženec popolnoma oprosti vsake krivide in kazni. Če bi bil kriv morda epri- do svojega blebetanja, naj ga zadene poli- cijska kazen.

Zrebanje v drž. razr. loteriji

Dne 27. februarja so bili izrebrani naslednji dobitki:

Din 8.000 srečke šte.: 37.089, 45.769

» 2.000 srečke šte.: 62.201

» 1.000 srečke šte.: 5.938, 23.491, 35.512, 35.547, 35.598, 37.041, 37.069, 37.079,

45.782, 45.791, 58.343, 58.336, 58.396, 62.276, 65.319, 65.387, 65.399, 73.382, 84.403,

88.250, 88.259

Zaradi teleterskega sprejemanja ne jamčimo za točnost števk. Zrebanje se bo vršilo vsak dan do 27. t. m. Komur bo srečka izrebrana za majhen dobitek, mu jo omo- na željo zamenjati za še neizrebrano srečko, tako da bo mogel igraje nade- ljevati na visoke dobitke. Zamenjavitelji bomo le toliko časa, dokler bo kraj neizrebrane- arečk razpoložljiv. Manjše dobitke bomo objavljali naknadno.

Zadružna hranilnica r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Dr. Pegan

Ob 18.15 je pričel svoj govor branitelj obtoženega župnika Matije Škrbca dr. Pe- gan. Izvajal je:

Nameraval sem biti krotkor mogoče kra- tek, toda ker je dopolnje državnih tožilec posvetil posebno pažjo mojemu klientu, moram biti nekoliko daljši. Nainignil je namreč nekako, da je obtožba mojega bran- jenca zato težja, ker je duhovnik in pod- črtal, da je kot duhovnik hodil ob nedeljah od shoda do shoda. Večina obtožbe pač iz- vira iz nepoznanja naših specifičnih slo- venskih razmer. 90 odstotkov krivde, da tmajo sploh to pravico, je pač v tem, da je pri nas majhen del ljudi, ki ne morejo razumeti, da sme njihov bližnji biti dru- gačnega prepričanja, kakor so oni sami. Očitno je v sedanji razpravi pričal mladi sibiški poročnik, ki je bil objektivno kakor nobena druga priča. Če bi bilo več takih prič, pa čerav obtožbljih, bi bila stvar popolnoma drugačna. Primerjajte samo iz- povedi te priče z izpovedbami glavne pri- če proti mojemu branjenju. Duhovščina v tedajšnjih dogo-kih pač ni imela svojih rok- vev. Jaz nisem pristaz dr. Korošca in nisem več od leta 1918. v zvezi z njim.

Vsi dogodki, o katerih smo razpravljali, so se vršili sporadično in neizvorno drug od drugega. Glavni vzrok vsemu temu je pač malkontentnost. Malkontentnosti pa ni povzročila država in je niso povzročile ob- listi, temveč je posledica svetovne krize. Ljudstvo pa je tako, da nalaga odgovor- nost onem, ki ga vidi pred seboj. Od leta 1918. je vsaka stranka brez razlike, čim se je znašla v opoziciji, pripisovala vladi krivdo za vse, kar se je po njenem mnenju slabega pripetilo. Ko Mravlje na Primsko- vem ni hotel ugoditi zahtevi ljudstva, da se voli predsednik shoda, in ko je, četudi hipotetično, govoril o neki organiziran- bandi, se je dvignilo ljudstvo in zdivjalo Resnica je, da so se v tistih dneh pri nas dogajale stvari, zaradi katerih me je sram, ker so prišle pred srbsko javnost, da vidi tudi ona kako brat mori Slovence brata.

Predsednik: Preldite k stvari sami!

Dr. Pegan: Kazen, ki je določena za kaz- nivo dejanje, zaradi katerega je obtožen moj branjenec, je zelo visoka in dosega določeno petih let.

Predsednik: Držite se predmeta!

Dr. Pegan nadaljuje: Župnik Škrbec je prišel na Primsko, ker je mislil, da bo prišel na shod poslanec Barle, katerega je hotel interpellirati zaradi pladja za svet, ki ga je »Delavski dom« v Kranju odstopil državi za ceno. Barle pa ni prišel, marveč je prišel Mravlje. Mravlje je tudi v glav- nem kriv, ker je s svojim nastopom tako razburil ljudstvo, da je uprizorilo demon- stracije, viki in kritik. Župnik Škrbec je po- tem posredoval, da bi se ljudstvo pomiri- lo. Mravlje pa ga je zato imenoval zapelj- livca. Župnik Škrbec je kljub temu pozval ljudstvo, naj se mirno razide, češ, da sme spoštujemo državo. Zato pa tudi ne mo- rem razumeti, kako naj bi bil župnik Škr- bec kriv. Če bi imel dve duši med seboj docela nasprotni! Drugače bi ne mogel re- či skoraj v eni sapi, da spoštujemo državo in živila republiko! V ostalem pa tudi žup- niku Škrbcu cerkveni zakon prepoveduje tak nastop. Poleg tega je imel še zelo mo- čan razlog, da ni vzvikal, kakor ga ob- tožujejo. Prišel je bil namreč orožniški komandir. Župnik Škrbec pa gotovo ne bi bil tako neopretnost, da bi v njegovi pri- sotnosti vzvikal: Živela republika. Če bi gosposde sodniki smatrali, da je to resni- no vzvikal, tedaj bi jaz predlagal, naj se župnik Škrbec izroči pristojni.

Prehajam tedaj k neverodostojnosti priče Mravlje. Priča Mravlje je izjavil, da je te- daj, ko je župnik Škrbec vzvikal: Živela republika! bil sam na odru in da so bili orožniki vsi v dvoran. Priča komandir Dol- šina pa je izjavil ravno nasprotno, namreč, da je bil na odru. Ravno tako pa je pred- sednik JRKD Franjo Sajovic izjavil popol- noma določno, da je popolnoma izključeno, da bi bil župnik Škrbec izstavlil iz vzkli. Komandir Dolšina pravi tudi, da je bilo te- daj vpitje tako močno, da sploh ni bilo mo- gogo ničesar razumeti. Jaz ne morem dru- gače razumeti izpovedi priče Mravlje, ka- kor da smatram to za avtogestijo. Ker je Mravlje pripisoval baš Škrbcu krivdo, da se mu je shod ponesrečil, je pač razumljivo, da je vzvik živila republika, ki je padel v dvorani, pripisal Škrbcu. Mravlje je kot priča zaslišan skušal olepšati svojo politič- no zgodovino. Toda ni vse docela res, kar je dejal. Vse govori za to, da ni mogoče po- lazati vere v pričevanje priče Mravlje.

Župnik Škrbec se ni udeleževal politič- nega življenja, zato se mi zdi čudno, kako je mestna občina kranjska mogla izdati o njem mnenja, da je bil agresiven pristaz dr. Susteršiča. Od leta 1928. se on, kakor tudi jaz, ki sva najboljša prijatelja, nista udeleževala političnega življenja in sva večkrat skupaj obžalovala velike napake, ki so jih delali voditelji stranke, katere pri- stazi so, kakor pravi državni pravdnik, uprizorili te dogodke takrat po Sloveniji. Če se pa smatra, da je izpoved priče Mravlje verodostojna in da je moj branjenec v resnici zaklical Živela republika! in sicer ironično, kakor pravi priča Mravlje, potem trdim, da tudi to ne bi bilo kaznjivo, kajti obtoženec tega ni izrekel objektivno mo- žiči, marveč proti Mravlju, kateremu je vzvik moral veljati z ozirom na njegovo politično preteklost. Župnik Škrbec ga je pač hotel ironizirati.

Kar se tiče trditve državnega pravdnika, da je župnik Škrbec najbolj prekan med vsemi obtoženci in najbolj inteligenten ter da urejuje »Kranjski Zvon«, naj pripomnim, da je ta »Kranjski Zvon« čisto cerkveni list. Dan nato, ko je bil župnik Škrbec are- tiran, sem posetil župnika Barleta in sem govoril o tem, pa mi je Barle dejal: »Prav hvaležen sem mu za to, da me je odpeljal

Pravkar izšla številka Ilustrovane tedenske revije

ŽIVLJENJE IN SVET

večuje naslednje zanimivosti:

Naslojna slika: JOS. KLADNIK: »STROJNI STAVEC« (lesorec).

Slika na ovitku: NIKO PIRNAT: »PORTRET«

Tone Cufar:

POT V KLETKO (1)

CLOVEK JE V RESNICI »KRONA STVARSTVA«

Rudolf Dostal:

ZGODOVINSKI RAZVOJ POUKA IN VZGOJE GLUHONEMIH (2)

Lewis E. Lawes:

ŽIVLJENJE IN SMRT V SING SINGU (10)

SLIKE IZ ŽIVLJENJA IN SVETA

N. Spiridonov:

SAMOTNI SOTOR (GOSTJE V TUNDRI)

MOTNJE V RADIU

KAKO NASTAJAJO IN MINEVAJO BOLEZNI

Frank Buck:

DOŽIVLJAJI V DŽUNGLI (10)

SVET PO DVAJSETIH LETIH — ODKRITJE NOVE SNOVI V KRVI — DOBRI NAOCNIKI — SEVERNOROVODNI PREHOD — Dr. Stojan Lasič: ZABAVNI SPOMINI — ZDRAVLJENJE Z INSULINOM S POMOČJO VDIHAVANJA — VPLIV GOSPODARSKE KRIZE NA NARODNO ZDRAVJE — TAJNSTVENA BAKRENA KLADA — GODBA IN ŽIVALI — PREPROSTE SEGE — CLOVEK IN DOM (Kakrščen človek, takšen njegov dom) — SAH — INSTINKT ALI RAZUM? — ZA MISLECE GLAVE — Na platnicah: »POT V RAJE« — ANEKDOTE

»ŽIVLJENJE IN SVET« izhaja tedensko ter stane trimesečno Din 20.—, mesečno Din 8.—. Posamezne številke Din 2.—. Naroča se pri upravi: Ljubljana, Knafljeva ul. 5.

Združenje pijancev v Uziški Pozeži

Beograd, 2. marca.

Bekrije — po naše pijanci — v Uziški Pozeži se že od nekdaj ponašajo z množ- nam alkoholnih pijač, ki jih uničujejo dan na dan, imajo pa tudi svojo bratovščino ali združenje, ki vsako leto enkrat priredi svoj občni zbor ter si izvoli bekrijskega predsednika. Tak zbor z volitvami največ- jega bekrije je bil na pustni torek po stu- rem ceremonielu. Začetek zborovanja je bil že ob 7. zjutraj. Pred zborovalci je bila po starem običaju velika skleda »sladkega«, kakor imenujejo nekdo posebno vrsto sola- te iz kislega zelja, nastrganega hrena, red- kve in najmočnejše posušene paprike v močnem vinu. To »sladko« jedo vsi, zraven pa pijejo rakijo iz velikih kozarcev in član združenja, ki se pri takem okrepilu prvi zvali pod mizo, je potem za leto dni pred- sednik bekrijskega združenja.

Požski čevljarski mojster, splošno znan pod imenom Zidan, predseduje bekrijsko- mu društvu že 10 let in je bil tokrat naj- resnejši kandidat za predsednika. Okrog polne je res vrglo in ko je ležal pod mizo, kakor je dolg in širok, so ga z veli- kim odobravanjem spet proglasili za pred- sednika, njegov tekmoec, neki Milan Nikolič, pa ga je natovalil za samokolnico in ga od- peljal proti domu. Sam ves trd in neroden ga je dobro uro vzil po mestu in naposled je prišel do njegove hiše. Pri izkrcavanju predsednika pa je sam omagal, se skotalil v jarek in so imeli policisti dvojno in zelo težko delo. S pomočjo domačinov so bekri- skega predsednika zavlekli v stanovanje, njegovega vozniaka pa so natovalili na sa- mokolnico in odpeljali v občinski zapor, da se iztrezi. Drugi dan je bila vsa bratov- ščina v velikih skrbih, kajti predsednik je še vedno spal kakor ubit in so se bali, da mu morda ni bilo preveč »sladkega« in ka- kije Napušeč pa se je vendarle zdrnil in tako zadnji bekrijski občni zbor ima razven policijskih glob nobenih hujših po- sledic.

Tihotapstvo orožja iz Belgije v Nemčijo

Bruselj, 2. marca. AA. Poslanec Desgrae- ver je vprašal zunanjega ministra, ali ne bi bilo umestno preprečiti izvoz belgijskega orožja čez Holandsko v Nemčijo, o čemer so pisali holandski listi. Zunanji minister je odgovoril, da vlada ni nezna- no, da gre belgijsko orožje, ki se izvažja na Holandsko, v resnici v Nemčijo. Zato je belgijski poslanik v Haagu že dobil na- log, naj sporoči holandski vladi, da bi bel- gajska vlada rada prijateljsko z njo pro- učila možnost, kako naj se napravi konec temu tihotapskemu trgovanju. Minister je dodal, da bo po nedavno sprejetem zakonu o trgovanju z orožjem in bodočih amand- manih k mednarodni konvenciji z dne 17. junija 1923 brez dvoma mogoče tem zlorab- bam priti do čirga.

Rumunski državni proračun

Bukarešta, 2. februarja. AA. Rador po- roča: Ministrski svet je odobril načrt pra- računa za leto 1933-34. Proračun znaša 23.400 milijonov lejev. V primeri s tekočim proračunom se je zmanjšal za 5600 milio- nov lejev. Jutri bo finančni minister Mad- gearu predložil proračunski načrt kralju Karolu v odobritev.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani
Številke za označbo kraja pomenijo:
1. Čas opazovanja. 2. stanje barometra.
3. temperatura. 4. relativna vlaga v %.
5. smer in brzina vetra. 6. oblačnost 1-10.
7. vrsta padavin 8. padavine v mm. Tem- peratura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

2. marca

Ljubljana 7, 71.3, —1.3, 52, ENE2, 8, —
Ljubljana 13, 77.0, 2.3, 85, ENE1, jasno, —
Maribor 7, 77.9, —9, 80, W1, jasno, —
Zagreb 7, 77.0, —1, 80, SE1, 9, —
Beograd 7, 77.3, —2, 90, mirno, jasno, —
Sarajevo 7, 77.9, —2, 70, NE1, 1, —
Skopje 7, 77.9, —2, 60, SE1, 10, —
Split 7, 76.8, 2.0, 50, NE1, 1, —; Kum- bor 7, 76.7, 5, 60, mirno, jasno, —; Rab 7, 76.9, 2, 70, E1, 1, —
Temperatura: Ljubljana 3.8, —2.8; Ma- ribor 2.8, —9; Zagreb 5, —2; Beograd 7, —3; Sarajevo 5, —6; Skopje 5, —1; Split 15, 2; Kumbor —, 3; Rab —, 2.
Sonca vzhaja ob 6.38, zahaja ob 17.48.
Luna vzhaja ob 8.31, zahaja ob 0.8.

Zagrebska vremenska napoved za danes: Ponoči relativno hladno, jutraj meglena, preko dne uprneljiva oblačnost.

Naši kraji in ljudje

Elektrifikacija Slovenije

Iz poročila elektrifikacijskega odseka banske uprave banovinskemu svetu

V banovinskem proračunu za leto 1932-33 je bil za pospeševanje elektrifikacije in izrabo vodnih sil določen znesek 1.000.000 dinarjev. Gospodarska kriza je v letu 1932 sicer ovirala razvoj banovinske elektrifikacijske akcije, a ustavila je n. l. izvršena so bila med drugim naslednja dela:

Dne 6. januarja 1932 je bila izročena v obrat v Črnučah glavna transformatorska postaja. Događeni so bili razni daljnovodi in lokalna omrežja, začeti v letu 1931 v svrhu elektrifikacije Domžal in ozemlja med Domžalami, Kranjem in Kamnikom. Na banovinsko električno omrežje so bili v tem predelu na novo priključeni kraji v 20 občinah.

Sodelovanje med Velenjani in Završnicami

Pri Naklem je bila zgrajena zvezna transformatorska postaja, ki transformira tok iz omrežja, priključenega na transformatorsko postajo v Črnučah, z napetostjo 20.000 voltov, na napetost 10.000 voltov, s katero so zgrajeni daljnovodi v območju Završnic. Od Zaloge do Naklega je bil zgrajen 9 km dolg zvezni daljnovod do te transformatorske postaje. Sredi l. 1932 je bila zveza med završniškim električnim omrežjem in velenjskim omrežjem izvršena. Obsega se je v kratkem času zelo dobro in omogočilo paralelno obratovanje velenjske elektrarne in Završnice. Ako nastanejo v enem ali drugem območju večje motnje, si morata odločiti obe centrali medsebojno pomagati.

Tako je n. pr. po tej zvezi Završnica v teku tega leta večina očiščevala z električnim tokom ljubljanske kolodvorne in vse kraje, ležeče med Domžalami in Kranjem, kar je bilo posebno važno tedaj, ko je bilo treba popravljati na velenjskem daljnovodu defekt, povzročen s tem, da se je pri sekaniju področja drevo na daljnovodu. Nasprotno pa je v decembru napeljavalo Velenje celotno završniško omrežje tja gori do Mojstrane v onih dneh, ko je Završnica zaradi defekta v elektrarni nekaj dni poživela.

Lani izvršena dela

V Pesjem pri Šoštanju in v St. Vidu pri Stični sta bili doseženi transformatorski postaji na drohgih zamenjani z zgradnjami. Trenutno so v zgradbi pri Rakeku in Cerklji 4 zidane transformatorske postaje, ki bodo služile elektrifikaciji Notranjske.

V celoti so dogradile Kranjske deželne elektrarne v letih 1931 in 1932 poleg glavne transformatorske postaje v Črnučah in 65 km daljnovoda z napetostjo 60.000 voltov iz Črnuč do Velenja še: dvojni daljnovod Črnuče—Trzin, dolg 4785 m; daljnovod z napetostjo 20.000 voltov v dolžini 57 km; daljnovodov z napetostjo 5000 do 10.000 voltov pa 16,9 km.

Transformatorskih postaj je bilo zgrajenih na ozemlju bivše ljubljanske oblasti 22, na ozemlju bivše mariborske oblasti pa 6.

Dolžina zgrajenih lokalnih omrežij znaša nad 116 km.

V letu 1931/32 je bilo na novo elektrificiranih 87 vasi v 25 občinah. V letu 1932 bi bile elektrificirane KDE tudi mnogi drugi kraji na Notranjskem, Dolenjskem in Štajerskem, če bi kriza in pomanjkanje učinkovitega denarja gradnje ne ovirala.

Pripravljeni načrti

Pripravljeni in v podrobnosti izdelani so že načrti za daljnovod Vrhnika—Rekeč—Cerkljica, za daljnovode Črnuče—Grosuplje, Grosuplje—Kočevje in Grosuplje—Novo mesto. Izdelani so dalje načrti za elektrifikacijo Novega mesta in okolice in za elektrifikacijo Logatec, izdelujejo pa se načrti za elektrifikacijo proge Mojstrana—Radeče ter načrti za zvezo Črnuč z žirovskim omrežjem pri Vrhniki. V kratkem se prične s trasiranjem proge do Rogaske Slatine.

Dne 1. novembra 1932 je dravska banovina prevzela v svojo last elektrarno v Kočevju, ki obratuje sedaj v režiji KDE. Glede na to, da se čim prej zgradi mimo Grosuplja do Kočevja daljnovod 20.000 voltov in se priključi Kočevje na ostalo banovinsko električno omrežje, ter se tako omogoči elektrifikacija kočevske in ribniške doline, kar bi se bilo že zgodilo, če sedanja gospodarska kriza ne zgradbe ne bi bila preprečila.

Šest banovinskih električnih central so prevzemale elektrarne v Kočevju na banovinske Kranjske deželne elektrarne v posesti naslednjih central:

1. Hidrocentrala v Zirovnici z učinkom 2000 kw in vodno akumulacijo približno 100.000 kubičnih metrov pri nadci 160 m. Njena celotna kapaciteta znaša do 4 milijonov kilovatnih ur letno. Prvotno nieno omrežje obsega vso savsko dolino od Dovjega do Kranja. Na tem teritoriju je 100 kilometrov daljnovoda 10.000 voltov, 64

transformatorskih postaj in približno 110 kilometrov krajevnih omrežij. Oddaja energije je znašala v l. 1932 približno 2500.000 kilovatnih ur.

2. Hidrocentrala v Bohinju z učinkom 150 kw ima kapaciteto 1.200.000 kilovatnih ur. Priključeno je 20 km daljnovoda z napetostjo 3750 voltov. 8 transformatorskih postaj in 20 km krajevnih omrežij. Centrala služi predvsem lokalnim potrebam in proizvede letno približno 150.000 kilovatnih ur.

3. Hidrocentrala v Zagradcu (134 kw) more oddati letno do 800.000 kilovatnih ur. Dolžina daljnovoda (5000 voltov) znaša 48 km, transformatorskih postaj je priključenih 27, od teh 12 na lesenih drogovih, dočim so ostale zidane. Dolžina krajevnih omrežij znaša sedaj okrog 20,5 km in letna oddaja energije približno 350.000 kilovatnih ur.

4. Kranjske deželne elektrarne imajo z državo sklenjen dogovor za dobavo vsega v rudniški centrali v Velenju proizvedenega električnega toka. Centrala v Velenju razpolaga z dvema turboagregatoma po 1000 kw, namerava se pa razširiti s tretjim agregatom za 5250 kw.

5. Kalorična centrala v Kočevju s kapaciteto 170 kw, ki služi za oskrbo Kočevja. Poraba energije je v Kočevju znaša okrog 130.000 kilovatnih ur na leto.

6. V upravi KDE je tudi hidrocentrala v Zireh s kapaciteto 420 kw. Oddajati bi mogla letno do 2.000.000 kilovatnih ur, ne oddaja jih pa trenutno, odkar stoji tovarna Pollak na Vrhniki niti 150.000 Ime 25 km daljnovoda z napetostjo 10.000 voltov, 14 km lokalnih omrežij, ne vsehvisi omrežje na Vrhniki in 5 transformatorskih postaj. Na elektrarno je priključena tudi

Boj za zapuščino umorjene milijonarke

Beograd, 2. marca.

Kar so vsi pričakovali že od tragičnega konca stare skope milijonarke Dage Mitrovič, se izpolnjuje sedaj v največji meri. Kakor se je sklepalo že ob razkošnem pogrebu čudne starke, se pripravila sedaj Beogradu velika senzacija hudih borb za njeno veliko zapuščino. Najdražji pogreb v prestolnici je bil v največjem nasprotju z življenjem skope starke; borbe, ki se danes razvijajo za njeno zapuščino, pa v veliki meri upravičujejo njeno mržnjo, ki jo je gojila do svojih sorodnikov. Če bi starke vse to videla bi ji bilo gotovo žal, da ni se bolj zamotala svojih premoženjskih razmer. Kakor smo že poročali, je na njenem pogrebu veljal za glavnega dediča sin njene sestre, Velibor Jovanović, ki je star že okrog 40 let in studira na Dunaju medicino. Kot dedič je takoj storil glede zapuščine vse korake pri obvladavi, a še preden je bilo vse to izvedeno, so nastopili sinovi pokojniškega brata, ki so vse prevrgli. Poleg njih se je prijavilo še mnogo drugih bližnjih in daljnih sorodnikov in se tako razvijajo zapuščinske pravde, katerim ni videti ne konca ne kraja. Beograjsko sodišče je že zaslišalo obe skupini nečakov, ni pa doseglo med njimi nikakega sporazuma, in ker so se pojavili še številni drugi sorodniki, bo treba sploh razpisati občne oklice za prijave dedičev in bo potem na podlagi vseh prijav sodišče odmerilo pravice do zapuščine. Poleg sorodnikov pa se prijavljajo tudi drugi, katerim je pokojna starica pred prihodi obljubila večje denarje. Med temi je tudi invalidsko združenje.

Napori sorodnikov so razumljivi. Kar pa se tiče vseh drugih, bo najbrž tako, da je čudna in hudomušna starica že davno hotela ovekovečiti svoj spomin v hudih borbah za svojo zapuščino in je zaradi tega nalašč dajala pred prihodi vsakovrstne obljube ter govorila tudi o svoji oporoki, o kateri pa ni ne duha ne sluha.

To je nedavno s podpisanim člankom v »Politiki« ugotovil njen sorodnik Dragomir Tomić, ki je naglašal, da bi po pravilu sicer o mrtvih raz govoriti le najboljši, da pa je k svoji izjavi prisiljen zaradi senzacionalnega pogrebnega pomena in zaradi borb za dedščino.

V svoji dolgi izjavi je izrazil najprej sum, da je skopa starica samo zaradi tega obetala veliko zapuščino invalidom, da bi odvrnila pozornost od svojega nezasiščenega akopstva. V svoji veliki hiši je imela v dobi stanovanjske krize stanovke proti svoji volji. Teh se je odkrivala s preurejanjem svoje hiše, ko pa je bila hiša preurejena in se ni več nikogar nastanilo proti volji lastnika, je vse reflektante na stanovanje in obrtniške prostore odbijala s svojimi prevelikimi zahtevami. Da bi preprečila splošne govorice o tem svojem početju, je bila potrebna velikodušna obljuba invalidski organizaciji.

V dobi okupacije je bil v njeni hiši nastanjen nemški konzulat in je ona zaradi tega uživala velike protekcije. Ni pa hotela pomagati prav nikomur. Rodbina njene bratranca, da oče ne bi bil inprosil, in če ji je to ni moglo, naj vsaj skrbi, da otroci ne bi ostali brez vsake pomoči. Prosilce je odurno napadla in ko je bratranec v nekem taborišču interniranec na Madžarskem zaradi lakote in drugega trpljenja

električna zadruga na Vrhniki, ki ima svojo lastno omrežje.

Na banovinsko omrežje je priključenih trenutno skoraj 9000 konzumentov. Elektrificiranih je v celoti 277 krajev, ki leže v 75 občinah. Konzum električne energije v celotnem omrežju KDE je znašal v letu 1932 okrog 4.000.000 kilovatnih ur.

Naloge bližnje bodočnosti

Dohodki elektrarne so toliko, da morejo elektrarne kriti vse svoje režijske stroške, stroške za vzdrževanje omrežij in ostalih naprav ter amortizacijo in obrestovanje do gov. Ne preostane jim pa pri tem mnogo za nove investicije iz tekočih sredstev. Če se hoče elektrifikacijska akcija pospešiti, mora prispevati za zgradbo pasivnih vodov banovina, kakor delajo vse druge države.

V prihodnjem letu čaka banovina in njene elektrarne na polju elektrifikacije še mnogo dela. Gorenjska je sicer vsa elektrificirana, razen enega dela kamnškega okraja in doline od Mojstrane do Rateč.

Nujno je, da se čimprej zveže kalorična centrala v Kočevju s Črnučami ter zgradi v ta namen daljnovod iz Črnuč mimo Grosuplje do Kočevja in elektrificirajo kraji do Kočevja.

Novo mesto zahteva priključek na banovinsko električno omrežje in je zaradi tega nujno potrebna zgradba daljnovoda iz Grosuplje do Novega mesta.

Odobrena je že elektrifikacija dobrih skope občin.

V svrhu pospeševanja tujeskega prometa in dokončanja elektrifikacijske akcije na Gorenjskem bo treba elektrificirati dolino iz Mojstrane mimo Rateč do Planice.

Mirnska dolina, Sevnica in Krško ter Brežice tudi zahtevajo čimprejšnji priključek.

Nujno je potrebna zgradba daljnovoda mimo Šmarja pri Jelšah do Rogaske Slatine in do Rogatec; tudi elektrifikacija Savinjske doline je potrebna.

hanje). Nato je celotni pevski zbor »Triglav« (20 pevcev) pod taktirko povodnje g. Kuštrina, sodanega predsednika, nad vse pričakovano žel veliko odobravanje po sijajno izvedenih skladbah: E. Adamiča »Vasovalca«, Klaiča »Svrčanec«, Nedveča »Ljubezen in pomlad« in Jenka »Slovenec, Srb, Hrvat«. Za srško občinstvo (pa tudi mi smo dobro razumeli in v njej uživali), se je predvajala burka v enem dejanju: »Drveni filozof«, ki je dramila salve smeha. V glavnih vlogah sta zlasti uspeha Gazdovič in mlajša Jovičevića, a tudi ostali so bili dobri.

»Kovačev študent«, spovediga v 3 dejanjih je odnesla krona. Jan je podal kovačevga študenta pravej dobro, tako pevski kakor v igri. Imenitno je kovačev ženo igrala Ržišnikova, kovača pa Ličen. Hvaležno vlogo pismošev je pel g. Dreškaj, ki je dosegel s svojim čistim tenorskim glasom, mimiko in dobro maslo, posebno lep uspeh. Študenti, podani po Staniču, Frenkoviču in Buhu so bili v splošnem dobri, bolj šiki le v skupnem zboru drugega dejanja. Zbor za kulisa je ustrezal. Muzikalno vodstvo je bilo poverjeno g. Kuštrinu, ki je delo resno pretehal, preden ga je predal občinstvu. Scenarija je bila dosti okusna. Naše ljudstvo je v tej operni stvarici našlo polno užitka in zadovoljstva, kar je pokazalo tudi z gromkim ploskanjem. Bila je to zmaga slovenskega petja tu doli in tem čarom se tudi navzoči domačini niso mogli odtegniti, marveč so kakor naši, vsi zamaknjeni sledili igri. Pač lep dokaz velike učinkovitosti igre, ki utegne še v bodoče polniti naše društveno gledališče.

Jan je po »Kovačevem študentu« zapel še saljivi kuplet »Tako narod priča«, ob spremljavi tamburaškega kvarteta, lepo in zanosno Tamburaški zbor je nato pod vodstvom g. Mohoriča izvedel nekaj prav uspešnih koncertnih točk, med drugim Zehemerjevo: »V Pečinu in Brozevo glasbeno sliko. »Moj sena. Potem pa se je rajalo in pelo v noč.

Grenčica Hunyadi Janos je najzanesljivejši in najidealnejše odvajalno sredstvo.

Hudojamski rudarji v boju za svoj obstanek

Laško, 2. marca.

Boljša kakovost premoga in pa nekoliko nižja produktivna sta doslej že kolikor toliko obvarovali rudnik TPD Huda jama pred grozečimi redukcijami. Toda že lansko jesen je moralo seči ravnanstvo po omejitvi, zaradi katere je bilo prizadetih 70 rudarjev. Upanje, da bo s tem redukcij konec, se žal ni uresničilo, ker je dobilo s 15. februarjem zopet 110 rudarjev odpoved. V premočitvanju položaja je sklicala II. rudarska skupina preteklo nedeljo velik rudarski shod v hotelu »Savinjac« v Laškem. Tu je poljski trenutni položaj predsednik te skupine Lešnik, ki je izrazil uganje, da morda do napovedanih redukcij le ne bo prišlo, ako bodo posajanja za nabavo premoga državnim železnicam, ki se imajo pravkar vršiti, ugodno potekla. Ni nam sicer znano, kako so se ta posajanja obnesla, vemo samo to, da je redukcija s 1. marcem stopila v veljavo. Ker se takrat ni več moglo upoštevati posestnikov, kočarjev in drugih, ki imajo vsaj nekaj svojega, temveč so bili prizadeti po večini rudarji brez vsake svojine. Je bil to tem hujši življenjski udarec za prizadete. Razburjenje odpuščenih rudarjev in njihovih žen, ki so deloma s otroki prihitele 1. marca pred ravnanstvo, je bilo razumljivo. Glede na reducirane dobave pa ravnanstvo vsem tem prosičim ni moglo ugoditi.

Na omenjenem shodu je predlagal sklicatelj Lešnik, da naj bi — ako pride do redukcije — zaposlila občina Sv. Krištof reducirane pri javnih delih na račun pravkar od centralne vlade, odnosno od banke uprave v to svrhu odobrenih kreditov. Nasprotno pa je zastopnik Pišeršek iz Trbovlj zastopal na shodu mnenje, da naj bi država kupovala delnice TPD in prevzela rudnike in s tem omogočila obratovanje odnosno zaposlitev onih, katerim grozi danes brezposelnost, in za katere ne bomo imeli nobenih sredstev... Z blelih usten bednih je izdihnil smehljaj. Ona terjajo samo to: dajte nam dela, sami si hočemo zaslužiti vsakdanji kruh!

Težaven položaj v metliškem srezu

Metlika, 2. marca.

Metliški srez je zopet padel v bedo. Suhoparne besede ne morejo označiti resničnega stanja, vendar pa je to razumljivo, ako vzamemo v obzir že drugo zaporedno sušo. Stanje ljudstva v našem srezu je v resnici obupno. Primanjkuje živil za ljudstvo in krme za živino. Nikjer ni sredstev za nabavo najpotrebnejšega. Lani niso bila pridelana najpotrebnejša semena, najboljša pa primanjkuje sposobnega semenskega krompirja. Ako ga je že nemogoče nabaviti ljudem za hrano, bi ga bilo potrebno vsaj nabaviti za seme, ker sicer niti prihodnje leto ne bo žetve. Lakota pa bi zopet bila neizogibna. Potrebno bi bilo, da kr. banka uprava prikaže na pomoč s potrebnimi upotniki, ki bodo nujne za nabavo neobhodnih življenjskih potrebščin.

Zaradi suše je seveda zelo trpela tudi belokrajinska živinoreja in je številno živinopadla na minimum. Nujno potrebna je pomoč pri licencovanju živine in nabavi novih plemenjakov. V pogledu pospeševanja kmetijskega se mora posebno pazna posvetiti obnovi gnojšč, gnojnih jam in preureditvi živinskih hlevov. Iz banovinske postavke o asanaciji podeželja bi bilo potrebno v nekaterih občinah metliškega sresa zgraditi vasi zasajna napajališča za živino, zlasti v onem delu, katerega ne bo zajel novoprojektirani vodovod. Najm-

KAM KJE V ZAGREBU

KURJA OCESA

Najbolje sredstvo proti kurjam oboem je mast »Ovesa« Dobro je v lekarnah, drogerijah ali naravnost in trdnost in glavna okidača. — Ovesa se prodaja pri M. HENJAK, lekarnar — SISAK.

HOTEL IN RESTAVRACIJA KOVAČ, Zagreb, Gajeva ulica št. 31. Telefon 73-85.

Zajamčeno čiste sobe po 26-30 Din. Prvotvorna omat kuhinja, izbira naravnih vina. Velik in bleden vrt. Pri branju preko 24 ur 15% popusta. — Priporočila se starih DURO PAVIC. 361/a

Največja ugodnost

Je osvežitev s kopeljo, kateri ste dodali naravno sol za kopeli: Ista Koniteren kopalno sol ali Ista Chypre kopalno sol. Dodatek teh soli da vodi za kopanje in pranje posebne dobre lastnosti, da osvežuje in krepi mišice in živce ter dobro učinkuje na kožo in na splošno občutek. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

HOTEL „ASTORIA“

ZAGREB, Petrinjska

Najmodernejši hotel Zagreba. Eno minuto od glavnega kolodvora. Najmoderneje s vsem komfortom opremljene sobe. Najcenejše in najzibornejše bivanje v Zagrebu. 315

HOTEL MILINOV

ZAGREB, NA JELACIČEVEM TRGU Tekoča topla in hladna voda v vseh sobah. Telefon v sobah in v vseh ostali komfort. — ZMERNE CENE. 99

nejša pomoč v tem pogledu je potrebna občinam Črešnjec, Suhor, Lokvica, Radovica, Drašči in posebno vasi Rakovec v božakovski občini, ki sploh nima nobenega napajališča.

Splošno bedo in brezposelnost v metliškem srezu bi bilo mogoče omiliti tako, da se izvrše preprosta javna dela, tako preložitve malih klanecv, ki so za tekoče leto predvideni od strani cestnega odbora in kr. banke uprave, dočim je tozadevno trasiranje bilo izvršeno že lani. Tu je pomoč kr. banke uprave tem umestnejša, ker je srez malenkostni znesek za javna dela 69.000 dinarjev vrtal za preložitve klanecv na banovinskih cestah, vendar pa niti to ne bo zadostovalo za preložitve malih klanecv v Podzemlju, Božakovem in na Vojeru v metliški občini. Potrebno bi tudi bilo, da kr. banka uprava zopet prevzame za svoje ceste tiste v metliškem srezu, ki so že bile prej banovinske, pa so nato bile dodeljene občinam.

Življenjskega pomena je za trasiranje vodovoda za ves naš srez katerega bi bilo potrebno še letos prirediti postopno gradnjo. Ker je ves teren popolnoma kraškega značaja, nimamo v vsem srezu skoro nikake pitne vode niti za ljudi, niti za živino. Navravnost žalostni so bili prizori v zadnjih letih suše, ko so ljudje morali celo noč voziti vodo za svoje potrebe iz več kot štiri ure oddaljen Kolpe.

Tudi pogodovanju moramo posvetiti mnogo pozornosti, ker bo sicer Bela Krajina v desetletju postala pravi kras, katerega ničve več ne bo mogel pogostiti in iztrgati neizogibni pegubi. Belokrajinsko ljudstvo upa, da mu bodo državne in banovinske oblasti vsestransko pomagale, ker je o vseh teh potrebah referiral banski svetovalec g. Martin Bajuk pri banovinskem zasedanju enako pa se naš narodni poslanec g. Dako Makar trudi, da bi lipe rodni grudi prikažijo vse oblasti na pomoč in jo rešijo iz težavnega položaja, v katerega ni zašla po svoji krivdi.

Zračni promet na področju naše države

Beograd, 1. marca.

Društvo za potniški zračni promet »Aeropute« sicer še ni izdelalo svojega programa za letošnje leto, kakor pa vse kaže, promet ne bo odpravljen pred začetkom aprila. »Aeropute« pa se je že sporazumel s francoskim in avstrijskim društvom, ki sodelujeta pri zračnem prometu na našem področju. To sta francosko društvo »Cydna« in »Austro-Flug«. Kakor lani, bo naš »Aeropute« na progi Beograd — Zagreb — Dunaj in Praga sodeloval z »Austro-Flugom«, na progi Beograd — Skopje — Solun pa s »Cydnom«. »Austro-Flug« bo sodeloval v maju, juniju, juliju in avgustu, doba sodelovanja francoskega društva pa še ni določena.

Društvo »Cydna« je poverilo našemu društvu »Aeropute« opravljanje vseh administrativnih in trgovskih poslov na našem področju. Od danes naprej opravlja francosko društvo redni dnevni promet (izvzemši nedelje) na progi Bukarešta — Pariz preko Beograda. Letala odhajajo z zemunskega letališča za Budimpešto, Dunaj, Prago in Pariz ob 10.05, proti Bukarešti pa ob 12.05. O tej progi daje vsa obvestila od sedaj naprej urad »Aeropute« v Beogradu, kjer se dobe tudi navodila glede prtljage. Nad našo državo vodi od danes naprej tudi proga nemškega društva »Luft-hansa«, in sicer preko Beograda v Sofijo, Solun in Carigrad.

Danes premiera ob 4., 7. in 9. uri

Zadnji dnevi Pompejev

50.000 sodelujočih. Ogorčene borbe s divjimi zvermi. Izbruh ognjenika, potresna katastrofa, ki je uničila cvetoče mesto

Najmonumentalnejše filmsko delo kot zvočni film

Marija Corda Michael Varkony

Predprodaja dnevno ob 11. uri dopoldne

ZVOČNI KINO IDEAL

Danes samo ob 4. pop. (Večerne predstave odpadejo zaradi koncerta!)

Sijajna šalotgra — bomba smeha

Gospa si ne želi otrok

LIANE HAID GEORG ALEKSANDER, HANS MOSER, OTTO WALLBURG

Kot dopolnilo najnovejši Ufin zvočni tedi (katastrofa v Neunkirchenu) in izvrstna komedija enodejanske »Poročilo se je treba«, v kateri briljira znani komik Szöke Szakall.

Elitni kino Matica Telefon 2124.

Gustav Fröhlich

najsimpatičnejši filmski igralec v prekrasni, globoko ganljivi drami

Povest o očetu, o njegovi slepi ljubezni v steno, o oridkih razočaranjih in o končni zmagi neomajne vere v svojega otroka!

Pride! Pride!

Moj Leopold

Harald Paulsen, Hermann Thimig, Maks Adalbert, Lucie Englich, Hilde Hildebrandt

Ruud-Höll-Guttormsen

in 6 avstrijskih skakačev ter najboljši jugoslovenski skakači 5. III. na Bledu, Rovnov memorial.

POLOVIČNA VOŽNJA ZA VSE VLAKE. 2953

Domače vesti

* Seja banovinskega odbora JRKD, sklicana za nedeljo 5. t. m. v Novem mestu, je preložena na kasnejši čas. O novem terminu bodo vsi odborniki pravočasno pisмено obveščeni. Prav tako je odpovedano za isti dan sklicano manifestacijsko zborovanje v Novem mestu in seja mladinskega odbora. — Banovinska eksekutiva JRKD.

* Velik nastop pevskih zborov. V Hubadovi župi JPS veljavni zbori priredijo letošnji redni župni koncert v nedeljo, 12. t. m. ob 15. v veliki dvorani hotela Unione v Ljubljani. Koncert bo letos v proslavo 30 letnice, odkar obstaja skupna pevska organizacija: Zveza slovenskih pevskih zborov, oziroma sedanja njena naslednica Hubadova župa za ljubljansko območje. Nastopi 15 zborov z nad 600 pevci. Vstopnice za ta koncert se dobe od ponedeljka dalje v knjižarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu, kjer se lahko naroče tudi pisмено.

Slamič prvi petek v postu prav svečano je prisegel: „Danes slednjemu bom gostu dobro z ribami postregel!“

* Ljubljanske in sosedne zbornice opozarjajo na vabimo na dva zanimiva koncerta, ki se vršita v soboto in nedeljo v Ljubljani. V soboto ob 20. priredi Cirilo-Medodov zbor iz Zagreba pod vodstvom g. B. Komareškega velik koncert vzhodne cerkvene glasbe, katero bomo čuli v tej obliki prvič v Ljubljani. V nedeljo ob 11 dopoldne bo nastopil zbor naših ljubljencev, Trboveljski slavski na koncertu, kjer bomo slišali nove skladbe iz mladinske zborovske literature. Oba koncerta se vršita v Unione. Predprodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu. Udeleženci se tudi sprejema na kolodvoru: Cirilo-Medodov zbor pride v Ljubljano v soboto ob pol 14. Trboveljski slavski pa v nedeljo ob 10. Vsi na koncert in k sprejemu na kolodvor! — Hubadova župa.

* Službeni list dravske banovine objavlja v 17. letošnji številki med drugim: Uredbo o obliki prispege po predpisih civilnega pravnega postopanja in o slovesni objavi nameste prispege; razpis o kontroli pri uvozu strojih mehaničnih letvic, montiranih na avtomobilskem stojalu; mešanje bencina s špiritom; cene špiritov ter objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1933.

„U. F.“ ni parfim, ni milo, niti film. Kaj je prav za prav „U. F.“?

* Praktični tečaj za hotelirje. V Crikvenici se je uveljavila akcija za prireditelj tečaja teoretičnega in praktičnega tečaja za hotelirje. Tečaj se bo pričel že v tekočem mesecu in bo trajal dva meseca. Predavali bodo hoteljski strokovnjaki, ki so si svoje znanje pridobili v inozemskih hoteljskih šolah. Za obiskovalce tečaja se predvideva skupna oskrba in stanovanje za 600 Din mesečno, kolonina za cel tečaj pa znaša 200 Din.

* Propaganda letalstva. Zagrebški aeroklub pripravlja za letošnje leto obširen program, ker se bo prihodnje leto vršila v

Zagreb skupščina aeroklubov iz vse naše države. Po vseh večjih kradih savske banovine priredi aeroklub letos propagandne plete, v Zagrebu pa o binkošnih velik letalski miting.

* Zanimivo predavanje vojvode Pečanca. V Splitu je preteklo sredo tamkajšnji Pokret jugoslovenskih nacionalistov priredil v Sokoškem domu predavanje znanega četniškega vojvode Koste Pečanca. Predavanje je prisostvovalo veliko število meščanov. Od občinstva toplo pozdravljen je Pečanec naprej pojasnil, kako je postal četnik in kako se je boril za svobodo naroda. V svojem govoru je naglašal, da je lažje priboriti si svobodo, kakor pa jo ohraniti. Ne-prijatelji Jugoslavije nas skušajo oslabilati z notranjimi borbami. „Jaz se obračam k našim omladinic, je izjavil govornik, sin ji želim, da bi bila boljša, kakor mi Vsi se zavemo, da je treba pogreške popraviti, in jaz pravim: težko Beogradu, ako želi slabo Zagrebu in Ljubljani, a težko tudi Zagrebu in Ljubljani, ako želi slabo Beogradu.“

Ša rešitev je le v skupnosti. Govor vojvode Pečanca je bil gromovito pritrjevanje in je vzbudil veliko manifestacijo.

* Nov inženjer. G. Dušan Pipuš, sin pokojnega mariborskega odvetnika je na montaniški visoki šoli v Pibramu opravil inženjerski izpit.

* Organizacija diplomiranih tehnikov vabi gg. absolvente Tehniške srednje šole na X. redni občni zbor, ki bo v nedeljo 5. t. m. ob 9 dopoldne v kletni dvorani hotela „Metropole, Ljubljana.

* Novi grobovi. V Ljubljani je umrla v starosti 72 let gospa Elizabeta Roševa, bivajoča za gradom št. 1. Pogreb bo jutri ob 16. — V Kandiji je umrl g. inž. Stefan Baloh, uslužben pri železnici. Pogreb splošno priljubljenega uradnika bo jutri ob 15.30. — Pekojnima blag spomin, žalostim naše iskreno sožalje!

Darujte knjige in pri-spevajte v denarju za knjižno akcijo!

* Smrt bogatega župnika. V nekem beograjskem sanatoriju je v 60. letu starosti umrl Josip Ciprić, župnik v Sremskih Golubincih. Bil je odličan govornik, poliglot in botanik. V gotovini je zapustil polnopravni milijon denarjev, razen tega pa še 64 katastrajnih orolov zemlje ter veliko hišo v Novem Sadu. Vse svoje premoženje je zapustil semenišču djakovske školje.

* Umor ameriškega rojaka. Kakor poročajo ameriški slovenski listi, je bil v Pionersvillen v državi Idaho ustreljen naš rojak Ljotze Pajnič, po rodu Ribnikan. Pajnič je bil vodja zlatega rudnika, v katerem je bilo precej Slovencev interesiranih. Podrobnosti, kako je prišlo do umora znanega eksperta zlatih jam, še niso znane. Iz ameriškega vira poročajo „Ameriška domovina“, da je bil Pajnič v prepiru ustreljen in da je kot ubijalec bil aretiran rojak Jože Slozar, star 47 let. Do prepira je prišlo, ker je Slozar kritiziral način poslovanja zlatega rudnika. Kmalu nato je Slozar pograbil revolver in ustrelil Pajniča, ki je v par minutah izdihnil. Pač žalosten dogodek iz življenja slovenskih iskavcev zlata v Ameriki.

* Dolgoletne izkušnje so dokazale, da vpliva najugodnejše na ves organizem otroka polna žlica prave francoske vinovice (vinskega žganja) Diane če se jo vlije v vodo za kopanje ali pa se jo vporabi pri masaži telesa. Predno otroci zaspi, ne pozabite jih odrgniti z Diano. Po odrgnjenju na njih je treba pokriti s toplo odejo. Osebe, ki so spanec bo najboljšo izkazal blagodejno vpliva tega sredstva.

* Na plesih vporablja, razgreti pari, da se varuje pred hrip, okusne Anacot pastile dr. Wandera, ki se dobe v vseh lekarnah in za 8 Din.

* Obledelo oblike barva v različnih barvah in plisirana tovarna Jos. Reich.

Sreskim načelstvom in občinam

pasivnih krajev priporočam ugoden

NAKUP SENA

na odprt račun. 3612

A. LAKNER, Planina pri Rakeku.

Iz Ljubljane

* Proslava rojstnega dne prezidenta CSR dr. T. G. Masaryka. Jugoslovensko-češkoslovaška liga in Češkoslovenska Obec v Ljubljani priredita, kakor smo že objavili, proslavo rojstnega dne prezidenta T. G. Masaryka, ki se bo vršila v soboto 4. t. m. ob 20. v Narodnem gledališču s slavnostno predstavo Dvojakeve opere „Ruska:“ v odlični zasedbi. Pred predstavo se poklonita Slovence in Čehinje v narodnih nošah s slavnostno deklaracijo v slovenskem in češkem jeziku prezidentovemu kipu. Po predstavi bo v restavracijskih prostorih „Zvezde“, prijateljski sestanek vseh prijateljev češkoslovaško-jugoslovenske vzajemnosti, h kateremu vabimo vse naše narodno občinstvo. Oni člani Češkoslovenske Obce, ki so že narodili vstopnice, naj jih takoj dvignejo pri gledališki blagajni.

SOBOTA, DNE 4. MARCA

VELIKA DVORANA KAZINE

Plesni turnir

Z DRUŽABNIM PLESOM

Nastop zagrebških parov. 2960

* Akcijski odbor književne akcije. Pobirali knjig se bodo danes dopoldne zglasili pri strankah v naslednjih ulicah: Aškerčeva (od Čoljove do Gorupove), Brez, Čigaletova, Čoljova, Dalmatinova, Dvornikova, Em. uska, Franciškanova, Gosposka, Gradaška, Jurčičev trg, Kongresni trg, Kolodvorska, Križevniška, Krakovska, Krakovski nasip, Kladenska, Miklošičeva, Novi trg, Napokonov trg, Prešernova, Prečna, Sv. Petra, Sv. Petra nasip, Soteska, Salendrova, Pražakova, Masarykova, Trdinova, Tavčarjeva, Turliška, Wolfova, Vegova, Vrtna, Židovska Židovska steza. Pripravi knjige! — Seja akcijskega odbora bo danes ob pol 17 v lokalni CMD (Bethovnova ulica 2) Vazno! Tlačnost! Odbor.

* Koncert godalnega kvarteta Ljubljanskega drž. konservatorija bo drevi v Filharmonični dvorani. Igrajo: Pfeifer Leon (1. violino), Stanič Fran (2. violino), Sušteršič Vinko (viola), in Bajde Oton (čelo), izvajali bodo Beethovnov godalni kvartet op. 18 št. 4, ki je eden najlepših Beethovnovih kvartetov sploh in Debussyjev godalni kvartet op. 10, ki je pridobil slavnu francoskemu mojstru svetovno slavo. Poleg teh dveh del se izjava tudi Sonata za violino in klavir, ki jo je napisal profesor muzike na beograjski univerzi dr. Miroje Mavrović. Delo se prvič izjava v Ljubljani na javnem koncertu in je izvrstno in visoko umetniške vrednosti. Izvajata ga Pfeifer Leon (violin) in Gallatia Reinhold (klavir). Komorno šolo drž. konservatorija vodi prof. Jan Slais, v ostalem je Bajde gojenec prof. Berana, Gallatia pa prof. Janka Ravniša. Začetek točno ob 20. vstopnice ob 6-15 Din, so v knjižarni Glasbene Matice tekom dneva, od pol 8. dalje pa v veži pred koncertno dvorano.

* Ciciban v dvorani Delavske zbornice. Ljubljanski „Cicibanček“ bočelo v nedeljo 5. t. m. pozdraviti trboveljske slavke. Zato otroški oder „Svobode“ ob 15. uprizori v dvorani Delavske zbornice „Cicibanček“, ki se ga bodo udeležili tudi Trboveljski slavski Sodelovalci bo tudi delavska godba „Zarja“ Vstopnice so zelo poceni. Sedeži po 8, 6 in 4 Din, stojišča po 1 Din. Dobe se v Delavski zbornici.

* Ciciban v dvorani Delavske zbornice. Ljubljanski „Cicibanček“ bočelo v nedeljo 5. t. m. pozdraviti trboveljske slavke. Zato otroški oder „Svobode“ ob 15. uprizori v dvorani Delavske zbornice „Cicibanček“, ki se ga bodo udeležili tudi Trboveljski slavski Sodelovalci bo tudi delavska godba „Zarja“ Vstopnice so zelo poceni. Sedeži po 8, 6 in 4 Din, stojišča po 1 Din. Dobe se v Delavski zbornici.

DR. ŠAVNIK

ne ordinira od 4. do 10. t. m.

Pri boleznih ledvic, seči, mehurja in danke, omili naravna „Franz Josefovica“ grenčica tudi silne težkoče pri potrebi v zelo kratkem času. Spričevali iz bolnišnic potrjujejo, da je „Franz Josefovica“ voda, ker olajša potrebo brez bolečin, zelo priporočljiva za redno uporabo za staro in mlado. „Franz Josefovica“ grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in spicerijskih trgovinah.

* Pri nobeni koncertni prireditvi ne gre pesem poslušalcem tako do srca kakor t. krat, ko jo poje naša mladina, ko so na odru trboveljski slavki. Zato ni nič čudno, če vidimo v dvorani toliko ljudi, ki ganjeni do solz poslušajo prelepo našo pesem, ki vre iz grli nedolžnih otrok trboveljske doline. Ti otroci pojo s tako dovršenostjo, da nam mora imponirati njihov učitelj g. Šuligoj in pa mladinski zbor sam. V nedeljo 5. t. m. dopoldne ob 11 nam bodo zapeli v unisoni dvorani povsem nov spored. Nastopila bo njihova solistka, pel bo poleg zbora tudi duet, torej več novih nastopov, ki ožive njihov sicer tako interesanten spored. Zato obisk najtopleje priporočamo Vstopnice v Matični knjižarni.

* Tretje strokovno predavanje Prirodoslovne sekcije MD bo danes ob 18. v kemični predavalnici I. drž. realne gimnazije (realke) v Vgovoji ulici. Predaval bo g. primarij dr. Valentin Meršol o sodelovanju zdravnikov in zoologov pri proučevanju in pobijanju malarije s posebnim oziranjem na dravsko banovino. Ker je malarija postala endemiona tudi že v naših krajih in ker se bližamo času, ko se poja, vijo recidive (koniec marca), je to predavanje za vsakogar aktualno. Vabljeni so člani in prijatelji sekcije ter vsi, ki se za stvar zanimajo. Vstop prost.

* Predavanje Slovenskega planinskega društva. Gospa Mira Marko Debeljakova bo predavala v torek 7. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice o plezalni tehniki. Ga. Debeljakova je že izven meje Jugoslavije znana alpinistka, ki je v Julijskih Alpah in v Dolomitih izvršila celo vrsto težavnih prvostvenih tur. Pred kratkim je predavala na Dunaju, v Gradcu in Solnogradu o svojih plezalnih turah po Julijskih Alpah ter je v vseh treh mestih dosegla kot predavateljica najlepše uspehe. Z velikim zanimanjem pričakuje planinska javnost njena strokovna izvajanja o plezalni tehniki.

* Društvo „Soča“ naznanja, da se bo vršilo po kratkem odmoru zopet običajno sobotno predavanje 4. t. m. zvečer v salonu pri „Luce“. To pot bo topotipno predavanje našega odličnega planinca in pisatelja g. dr. J. C. Oblaka pod naslovom „Preko Dalmacije in Črne gore v Južno Srbijo“. Predavanje bodo spremljale mnoge krasne skopične slike. Nato bo prosta zabava, pri kateri nastopi oddelek pevskega zbora „Bježigrad“. Vabljeni vsi in vsem je vstop prost.

* Predavanje o Ljubljanskem kiparju Franciscu Robbi priredi Umetnostno zofovsko društvo v Ljubljani danes ob 20. v verandni dvorani hotela Unione. Pridite!

* Starešinska družina jugoslov. primorskih akademikov. Redni sestanek zara. di tehničnih ovir danes odpade in se vrši sredi meseca. Sestanek bo pravočasno objavljen.

* Počna jed in pilnaka kuhja. Mestna plinarica priredi danes ob 20. v kuhinji kralje Marije v Prečni ulici št. 20 predavanje o pilinski kuhinji. Predavateljica bo obnem kuhala postni obed. Vabljeni so vse gospodinje in njihove pomočnice. Brezplačno poskušnja je il. Vstop prost.

* Prosvetni večeri v Mostah. Drevi ob 20. bo v Sokoškem domu v Mostah predavanje državnega tožila g. dr. Fellacherja o Koroški. Predavanje spremljajo lepe skopične slike, nato pa se bodo predvajali nekateri filmi. Na te prosvetne večere, ki so vzbudili veliko zanimanje, kar priča povprečna udeležba preko 350 oseb, vabimo vse občinstvo. Vstop je brezplačen.

* Danes gostuje Vlasta Burian, sloviti češki komik v svojem filmu „Revizor Haseluhne“. Predstave ZKD bodo v Elitnem kinu Matiči danes in jutri ob 14.15. uri.

* Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine v Ljubljani bo zborovalo 4. t. m. ob 19.30 v salonu gostilne pri Mraku, Rimska cesta št. 4. Na dnevnem redu je poročilo odbora, pregledovalcev računov, olašanje pogojev pristopa k društvu, predlogi odbora in članov ter slučajnosti.

Prvi češki govoreči film v Ljubljani

Film iz študentovskega tviženja! Umetnina, ki nam živo slika življenje in dušo naše mladine.

PRED MATURO

Pridel! Premiera bo v ELITNEM KINU MATICE

Za pomirjenje, da ne nosite domov klic hripe, vzemite redno, predno zapustite svoj obrat. Okusne.

ANACOT PASTILE!

Dobivajo se v vseh lekarnah za 8.— Din.

* Seja novoizvoljenega odbora krajevne organizacije JRKD za Kolizejski okraj bo danes ob 19 v gostilni g. Slovša, Kolesarska ulica 19. Prosimo točne in zanesljive udeležbe. — Odbor.

* Krajevna organizacija JRKD za šentpeterski okraj bo imela 8. t. m. ob 20. v gostilni Leopolda Zupančiča na Jegličevi cesti letni občni zbor. Člani in somišljeniki vsi ste vabljeni! Odbor.

* Redni križ v Ljubljani priredi v ponedeljek 6. t. m. v dvorani Delavske zbornice (Miklošičeva cesta) zabaven „Zimski večer“ s pestrnim sporedom. Podrobnejše obvestilo sledi.

* Izgon iz dravske banovine. Študenti ljubljanske filozofske fakultete Zvonimir Fržop, po rodu iz Vodic pri Šibeniku, je prejel od policije dekret, s katerim je za vedno izgnan iz vsega ozemlja dravske banovine. Dekret utemeljuje ta izgon s členom 12. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Kakor je policija ugotovila, je Fržop bil vodja dijaških demonstracij, a se je znal dostikrat izogniti zasluženi kazni. Fržop je že zapustil Ljubljano.

Smrt vzorne Sokolice

Škofja Loka, 2. marca.

Pred dnevi še sredi uspešnega in uspešnega polnega življenja, danes že na mrtvaškem odru. Tragika, ki pretepe v dno srca, nasti še, ko je preminilo tako mlado življenje, ko je neizprosna smrt usrabila bitje sredi marljivega snovanja. Zakrnavelo je srce sivolosom očetu, v nemi boleti se klonila duša trpeče matere, zaplakali so bratje in sestra, z njimi so toplo zajokala srca škofojloških Sokolov in Sokolice, ki so izgubili vzorno članico, pisarniško uradnico sestro Anico Anketetovo.

Komaj teden dni je tega, ko je šla vsa poguma, mladostno razposajena in polna lepših sanj v Ljubljano na operacijo slepiča. Pa ji ni bilo usojeno... Uvela je cvetka, ko je komaj posijala prvo sonce mladosti v njeno blago dušo. S. Anica je bila živ zaklad onih vrlin, ki dičejo nesebično in plemenito sokolsko sestro. Ob 35letnem jubileju društva je bila podnaseljena, s ljubizmo je vladila žensko deco, pridno je sodelovala v društveni upravi in nešteto krat smo jo gledali na odrskih deskah. Vsa je bila v službi sokolskih smotrov, ki jim je bila zvesta kakor zrela žena — čeprav šele deklet zornih 21 let. Veder mačjak, odkrito mišljenje, nepriljubljenost in svedra, nepokvarjena raziskarost so bile njene lastnosti, ki jih srečujemo v današnjih časih tako zelo redko... Vpravi te vrline pa so nam napravile s. Anico tako našo, kakor da bi drugače sploh ne mogla biti.

Zalna zastava se vije s Sokolskega doma. Zalost in tugo vse sokolske družine naznanja! Bratje in sestre! Četudi je mnogo prežgotalo usnula ta sokolska duša, ta sklad vsega plemenitega, četudi je neumitno usoda zrušila ta cvetoči obraz, je bilo vendar delo s Anketetove obdarjeno s lepimi uspehi. Nam vsem je pustila dediščino, najčistejšo, ki jo je mogla, vzore svojega dela, odlike svojega ustvarjanja. Ho-dimo za njenimi vzori!

Ti pa, nepozabna naša s. Anica, počivaj mirno!

KULTURNI PREGLED

Ljubljanski godalni kvartet

Zgornja slika nam kaže člane Ljubljanskega godalnega kvarteta, drž. konservatorija v Ljubljani, ki bo priredil drevi komorni koncert v Filharmonični dvorani. (Na sliki je tudi g. Marjan Lipovšek, ki pa ni član kvarteta). Ljubljanski godalni kvartet, katerega člani so Pfeifer Leon (1. violina), Stanič Fran (2. violina), Sušteršič Vinko (viola) in Bajde Oton (čelo), je ustanovil profesor slais, ki ima tudi od vsega početka umetniško vodstvo kvarteta. Namen kvarteta je propagirati pri nas to najčistejšo glasbeno pango, ki je žal pri nas zelo zaostala. Navezani smo oili posebno pred prevarom le na redke koncertne nastope posebnih zunanjih godalnih kvartetov, predvsem Češkega kvarteta. Po prevratu so oživeli to panogo glasbe Zilkovci, ki so sestavili v Ljubljani svoj godalni kvartet, ki je danes eden prvih godalnih kvartetov, kar jih koncertira po svetu.

Ljubljanski godalni kvartet je takoj ob svojih prvih nastopih na javnih produkcijah drž. konservatorija vzbudil zanimanje med poslušalci, prav tako pa tudi med skladatelji, posebno mladimi, ki so začeli s komponiranjem komolnih skladb, predvsem

godalnih kvartetov. Naš kvartet je absolvirao jako uspešno že več koncertov ter dobi lepe kritike, doma, pa tudi v tujih listih, kjer sta o njem pisala praški profesor in skladatelj Haba ter nemški kritik Krause. Kvartetova zasluga je, da smo pri nas čuli prvo četrtinsko glasbo ob priliki lanskega glasbenega festivala. Sedaj pa ima namen, da zanesemo komorno glasbo tudi v manjše kraje naše domovine ter tako skuša zainteresirati tudi najširše sloje za komorno muziko. Današnji ljubljanski koncert bo ob 20. uri v Filharmonični dvorani.

Tako pa ljubljansko gledališče

V zvezi s člankom „Zagreb za svoje gledališče“ v večeršnjih številki, nam je dal upravniki Narodnega gledališča v Ljubljani gosp. Oton Zupančič nekatera pojasnila in podatke, ki kažejo, da je tudi pri nas v teku podobna akcija kot v Zagrebu. Izvedeli smo naslednje:

1. Gledališka uprava stremi za tem, da bi se tudi v Ljubljani ustanovilo društvo s podobnimi nameni in nalogami, kakor jih je prevzelo zagrebško, ali pa naj bi katero izmed obstojećih kulturnih društev prišlo k slovenskemu gledališču na pomoč s primerne akcije v javnosti.

2. Nadaljenje nemotenosti in neokrnjenosti ljubljanskega gledališča zavši tudi od večjega obiska. Zaradi tega skuša gledališka uprava od skrajne meje olašati občinstvu obiskovanje gledaliških predstav. Pravkar se končane priprave na nov abonement.

15. marca se bo namreč uveljavil tako zvan polletni abonement. Obsegal bo šestnajst predstav: osem v operi, osem v drami — vsa dela, ki pridejo po 15. marca v redni abonement Abonementi bodo uveljavili 60% popust od dnevnih cen. Polletni abonement, čigar podrobnosti razpis bo objavljen te dni, se bo plačeval v štirih mesečnih obrokih, ki znašajo 16—64 Din. Abonement za srednje vrste v parterju znaša 210 Din, plačljivih v štirih obrokih po 52 Din na mesec. Ta abonement omogoči tole: Skozi štiri mesece vsak mesec štiri predstave, vsaka predstava v sredini parterja 13 Din. Cena se o temtemakem znžane tako globoko, da za ta denar ne dobiš nikjer drugod ničesar, kar bi bilo toliko vredno. Gledališka uprava je torej tudi neomovitim omogočila posej gledališča. Kdor hoče še nžjo ceno in se za dovolji s sedežem v tretji vrsti na galeriji, kjer prav tako udobno sedi, vidi in sliši,

plača za štiri predstave mesečno 16 Din ali za vsako predstavo (v operi in drami) samo 4 Din. Sedež v gledališču za štiri dinarje — to je cena, ki ž nje ne more konkurirati nihče drug. Tako hoče gledališče v času teške gospodarske krize omogočiti tudi slabim situiranim redno obiskovanje abonentih predstav!

3. S povišanjem številke abonementov bi se poročali tudi redni gledališki dohodki in ta pomoč je našemu gledališču v danem položaju najpotrebnejša. Koliko bi lahko še dosegli v tem pogledu, priča statistika letošnjega abonementa po stanovih. V tekoči sezoni ima naše gledališče 421 abonementov. Izmed teh je uradnikov 275, učiteljev 52, profesorjev 26, inženjerjev 11, zdravnikov 13, sodnikov 9, zasebnikov 16, trgovcev 12, odvetnikov 3, zabotelnika 2, industrijca 2. Iz tega sledi, da so posamezni stanovi, ki v splošnem niso najsišabše situirani, zastopani odlično preslabo. V Ljubljani je n. pr. 80 odvetnikov. Ali je kulturno opraviljivo, da so samo trije gledališki abonementi?

4. Ljubljanska gledališka uprava je že pred dvema letoma sprožila misel, ki so jo sedaj tudi Zagrebčani postavili v svoj program: namreč obdarjevanje zabavnih prireditelj, ki konkurirajo gledališču. Tako obdarjevanje bi bilo izvedljivo in učinkovito le tedaj, če ne bi škodovalo interesom prirediteljev, odnosno podjetij in če bi z druge strani tudi občinstvu nalagalo tako neznan no daleč (največ 1 Din), da ne bi nikogar odvrnilo od posejanja n. pr. kinematograf. Gledališče pa bi vendarle dobilo znaten vir dohodkov, ki ga potrebuje kot reprezentativno narodno — kulturno napravo.

5. Izkušnje z „Ljudskim gledališčem“ so pri nas slabe. Gledališka uprava je vpeljala ceneje ljudske predstave, pri katerih je 15

Din najvišja vstopnina, 5 Din pa najnižja. Te so se obnesle, prav tko dijaške predstave.

Iz teh pojasnil in podatkov gledališčne uprave posnemamo, da so ob dobri volji in močni kulturni zavesti ljubljancem dani vsi pogoji za to, da se gledališče vzdržati ob nižnjih subvencijah na dosedajni višini. Ne vidimo pa dovolj dobre volje in močne kulturne zavesti na strani večine ljubljanskega prebivalstva in večine onih krogov, ki jih sedanja gospodarska kriza ni vrgla v borbo za najnujnejše življenjske potrebe, ki bi torej lahko podprli gledališče! Tako bi namreč najbolj podprli tudi sebe, svoje duhovno življenje, svojo duševno vsebino!

V zvezi s večeršnjim člankom smo prejeli iz občinstva ta-le dopis:

Prav bi bilo, če bi se tudi pri nas ustanovilo podobno Društvo prijateljev gledališča, kakor so ga osnovali v Zagrebu. Mislimo pa, da imamo društve že več kot dovolj in da bi se med obstojećimi lahko našlo katero, ki bi mu izročitev novih nalog samo koristila, ker bi postalo živahnejše in aktivnejše. N. pr.: Dramatično društvo! To služno društvo je bilo nekoč ustanovljeno baš zaradi slovenskega gledališča, in to društvo bi bilo vprav poklicano, da mu v sedanja krizi, ko država ne more izpolniti vseh obveznosti, vsaj moralno prikoči na pomoč. Kaj deli Dramatično društvo? Ali ne pozna položaja vodilnega slovenskega gledališča? Ali ne bi hotelo prevzeti podobne naloge, kakor si jo je v Zagrebu zastavilo „Društvo prijatelja kazališča“? To bi mu bilo tem lažje, ker Dramatično društvo, že smo prav poučeni (njegovi življenjski znaki so namreč sila redki), združuje prijatelje slovenskega gledališča iz vseh političnih skupin. Dramatično društvo, hie Rhodus hic salta!

Občni zbor kluba ljubiteljev sportnih psov bo 4. t. m. ob 20. v palači Pokojniškega zavoda (nebošičnik v 13. nadst. nad kavarno). Vse člane kluba vabimo, da se tega obnega zvečer sigurno udeležijo ter pripeljejo seboj tudi svoje prijatelje.

Fotografske kombinacije in montaže, slikanje brez kamere in plošče je tema praktičnega večera, ki ga priredi Fotoklub Ljubljana v petek 3. t. m. v klubske lokalnosti Vodita L. Peengal in K. Kocjančič. Samo za člane! V ponedeljek 6. t. m. bosta predavala ista predavatelja o portretni fotografiji s številnimi skopičnimi slikami. Vstop prost tudi za nečlane.

Lasuljarska obrt peša. Pred vojno in še do časov, ko ni bila pri ženskem svetu v modi, pobija frizura, so se brivci bavili tudi z lasuljarsko obrtjo. Mnoge kmečke žene so v skrajnih stiskah prodajale raznim posredovalcem svoje lepe dolge lase in lujne kite, ki so dostikrat bile drage, zlasti one, ki so imele lepo črno in kostonje barvo. Zlatih las se takrat še ni bilo toliko v Ljubljani in po deželi. Lasuljarji so izdelovali najrazličnejše lasulje in pri tem dobro služili. Sedaj pa so morali brivci to opustiti in se lotiti modernejših brivskih poslovov. Pred leti so v Ljubljani kupovali na več sto kg lepih las, ta kupčija pa sedaj izredno peša. Uvoz las je sedaj podvržen tudi občinski trošarini; lani je bilo v Ljubljani zatrosarjenih samo 23 kg las.

„U. F.“ ni parfim, ni milo, niti film. Kaj je prav za prav „U. F.“?

Nekaj predpostavke statistike. V predpostavni času je bilo prav živahno pri ljubljanskih notarjih, kajti v januarju in februarju je bilo zemljiškoknjižnemu uradu občinskega sodišča prijavljenih 49 izročilnih pogodb, ko so stari gospodarji izročali svojo grudo mlajšim močem, a sinovi so hkrati sklepali z nevestami ženitovanske pisma. Vrednost vseh izročilnih pogodb znaša letošnji predpust 2.872,45 Din.

Dolge kolone bukovih drv, so se večkrat pomikale po Tržaški in Ljanski cesti. Poleg Lincev so pripeljali na trg tudi kmetje iz polhovgrajste in dobroske okolice. Vozili so drva od hiše do hiše, iz ulice v ulico ter ponujali v nakup tudi po tržno ceno. Mnogi kmetje so tožili, da si ne morejo kupiti niti kruha in koščka slanine, dokler ne prodajo drv.

V mestni klavnic se bo jutri, v soboto, ob 15. prodajalo na prosti stojnici prašiče in teleče meso po znatno znižani ceni.

Nezgodbe. Mehanik Peter Hlebe iz Dravljav je včeraj doma v delavnici rezal les, pa mu je padlo rezilo na levo nogo in mu jo hudo poškodovalo. V Bizoviku so se sprijeli med seboj zidari in se je nekdo lotil zidarskega števca Bričja ter ga napadel. Z nožem mu je prizadel znatno rano na hrbtu. 17 letna deklica Terezija Kopačeva iz Male vasi je pa sekala drva, naenkrat ji je spodletela sekira in ji odsekala prsta za ločitev.

Saharin je prodajala. Na Videvdanjski cesti so policijski organi opazovali mlado žensko, ki je obiskovala stranke od hiše do hiše. Kmalu so ugotovili, da je to tihotapka saharina, 29 letna Angela Z., iz Horvatske. Na stražnici so našli pri njej nad 700 gramov saharina. Policija je predala aretiranemu mestnemu načelniku, ki jo bo obsojil zaradi prestopa zakona o prometu z umetninami slediti.

Aretacija pobeglega jetnika. Na Vilharjevi cesti je opazil stražnik sumljivega moškega, ki je skušal pred njim pobegniti. Stražnik pa je bil spretnejši, neznanca je kmalu dohitel in ga ustavil. Moč postavbe se ni zmotil in mu je aretirancu tudi takoj prigan, da je šel pred par urami pobegniti iz jetnišnice na Miklošičevi cesti. Bil je to 32 letni Karol Kokalj, ki je bil kot jetnik zaprt v teku popoldneva pri čiščenju oken v Justični palači, zato je lahko izšel pri priložnosti za pobeg. Kmalu so seveda odvedli nazaj v zapor. Včeraj so odsodili še 11 mesecev v ječi zaradi raznih tatvin.

Cigava je suknja? Kakor smo že poročali, je bila nedavno zaplenjena v neki gostilni v Florjanski ulici košara z razno obleko, za katero meni policija, da je bila ukradena. Med obleko je bila tudi črna suknja z monogramom na podlagi A. P. Obleka je z omenjeno suknjo vred na policijski upravi, kjer se naj javi lastnik.

Med najprijetnejše zabave večere moramo nedvomno prištevati vrstoletni zabavni večer naših konservatoristov, ki znajo odlično publiko, ki vedno v tako lepem številu poseti njihove zabavne večere, tako prijetno pozabavati z muzikalnimi, pevskimi točkami in s prav zanimivimi domileki. Letošnji zabavni večer konservatoristov se bo vršil 11. t. m. v Kazinskih dvorani. Ni dvoma, da se bo tudi letos zbrala vsa naša odlična publika k temu večeru.

Pomen koncerta staroslovanskih pesmi

Romain Rolland pripoveduje neke, s kakšno silo so vplivali nani, mladega zapadnjaka, prvi prevodi iz ruskega slovetja. Kakor da je zapihal neki drugačen veter, veter z vzhoda in princel smeh daljnih zarij, razodetje nekega drugega sveta. S podobnimi čustvi smo poslušali koncerte nekaterih boljših ruskih pevskih zborov, ki so nam prinášali, dejal bi, slikovito melodijo svojih narodnih pesni, oloznoto stepnih epov, prečerno razigranost plesnih popevk in mistično pobožnost cerkvenih korolov, ki s človeškimi glasovi nadomeščajo orgle v zapadnih cerkvah. Zlasti iz slednjih, ki oblikovno izvirajo iz starogrškega korala in teko preko bizantizma cerkvenih tradicij v duševno širino Rusije, sprejemajo vse njene staroslovanske elemente in ruske svojstvenosti, zlasti iz teh, iz cerkvenih pesmi, čutimo nekaj neizrazljivega, harmoničnega, mistično vzvišenega.

Danes, ko smo kar nenehno iz glasbo, ki ima svoj izvor v čustvovanju in miselnosti zapadnih narodov, ali ki slepo posnema vse njihove novotarije, si vprav želimo glasbe, ki bi nas osvežila kakor jutranji veter, veter z vzhoda. Želimo si glasbe, v kateri bi utegnili slišati kakšne glasove, izhajajoče iz dna naše slovanske duše, iz one praduše, ki je iz nas ustvarila Slovane, ne pa Germane ali Romane, ki nas je po svoje izoblikovala in navdihnila in nas še razvija in duhovno diferencira. Ta duša ni fikcija: njo lahko čutimo še danes pod debelimi plastmi tujih vplivov. V nekaterih trenutkih, n. pr. ob kompozicijah Čajkovskega in Musorgskega, ob petju bosenskih sevdalinc, v glasbi »Kostane«, itd., se v našem čustvenem svetu nekaj drami in budi, nastaja neko presenetljivo sozvočje, duševno zaznavamo neke daljne, prestatre glasove, ki nam razgibljejo srce.

Konservatoristi se bodo kar najbolj potrudili, da bodo nudili prav zanimiv in zabaven spored. Plesno glasbo bo oskrboval priznani Ronny Jazz, ki ga sestavljajo večina konservatoristi. Omenimo naj, da se porabi materialni donos teh večerov izključno le v študijske svrhe (knjižnice, študijske gramofonske plošče, ekskurzije itd.) zato pa vidimo da teh večerov zbrano odlično javnost, zlasti pa odlične naše občitelj. Ker je vstop dovoljen le z vabilom, vljudo prosimo, da se vabila reklamira pri udrugi ljubljanskih konservatoristov, državnih konservatorij, Ljubljana.

Preporod ima v soboto, 4. t. m. svojo redno plesno vajo. Začetek točno ob 8. uri. Igra priznani Ronny Jazz.

Zagrebski plesni pari nastopijo prvič v Ljubljani na plesnem turnirju v soboto 4. t. m. v Kazini. Bo to sedaj največja plesna tekma, za katero se je prijavilo 20 parov iz Ljubljane, Zagreba, Celja, Maribora itd., ki bodo tekmovali za prehodni Jenkov pokal, ki je razstavljen pri tržki BONAC. Pred, med in po tekmi je družabni ples. Posebnih vabil se ne razpošilja.

Iz Maribora

a— Pojasnilo. Protituberkulozna liga naznanja vsem podpornikom, darovalcem in sodelavcem, da je fond za zgradbo azila za tuberkulozne absolutno nedotakljiv. Vsa sredstva, ki so bila zbrana v ta namen, bodo uporabljena izključno le za azil. Zato je upati, da bo že lepo število podpornikov našlo še obilo posnemalcev. Zato ne sme biti v Mariboru poslopja, ki ne bi prispevala svojega rednega mesečnega prispevka v ta namen.

a— Ljudska univerza. Docent gosp. dr. Reja je zadnjič in v petek ne bo mogel predavati. Išč pa se je v odvodu Ljudske univerze posrečilo pridobiti za predavanje g. Mantunja iz Ljubljane, ki bo predaval o Metohiji, zibelki srbske kulture.

a— Rekrutni spisek izgotovljen. Mestno načelstvo razglašja, da je rekrutni spisek v Maribor pristojnih vojaških obveznikov, rojenih leta 1913, za tekoče leto izgotovljen in je vsem interesentom na vpogled v pisarni mestnega vojaškega urada na Slomškovem trgu 11, med uradnimi urami od 10. t. m. Pozivajo se glavarji rodbin, da se prepričajo glede točnosti vpisa združnega stanja, ki je podlaga za odrednje kadrovske službe, in da popravijo eventualne napake.

a— Razstava kuharske umetnosti. Razveljavljena novost za Maribor je bila razstava kuharske umetnosti, ki jo je priredil lastnik hotela »Orel« G. Zemljič. Otvorjenja je bila od preteklih sobote do pelenične srede. Take razstave Maribor dejansko še ni videl in ni dosti zaostajala za ono, ki so jo lani zelo širokopotezno priredili v Ljubljani in Zagrebu. Pokazala je našim skrbnim gospodinjstvom zelo nazorno, kaj se da prirediti z enostavnimi pripomočki, na koliko načine se dajo pripraviti in servirati jedila, zlasti divčična. Za razstavo je vladalo ves čas ogromno zanimanje, kar pa je bilo tudi povsem upravičeno, saj so redki primeri, da bi sam hotelir na lastno pest in stroške aranžiral tako razstavo, ki je vse hvale vredna. Posetili so jo med drugimi tudi podban dr. Pirkmajer, župan dr. Lipold, okrajni glavar Makar in načelnik oddelka za trgovino, industrijo in promet pri banki upravn. dr. Marn; vsi so se zelo laskavo izjavili o njej.

a— Autogeni varilni tečaj se odpravi ponedeljek ob 9. za začetnike. Priredi ga poslovalnica obrtno-pospeševalnega zavoda, vodil pa bo inž. Leon Knez z varilnim mojstrom Djurokovičem iz Ruš. Tečaj smejo obiskovati mojstri in pomočniki kovinarske stroke, pa tudi vajenci iz zadnjega letnika. Interesenti naj se zberejo v restavraciji Friedau na Tržaški cesti.

a— Nesreča pri delu. Predvčeršnjim popoldne se je ponesrečil v delavnicah državnih železnic v Studencih 24letni pomožni delavec Vinko Kerenc. Pri nalaganju železa mu je padel težak kos železa na desno nogo in mu jo zmečkal. Na pomoč poklicani reševalci so ga prepeljali v bolnišnico.

a— Ljubzen ga je spravila v grob. Preteklo nedeljo se je v Kamnici ustrlel 32letni vinarčar sin Stefan Glazer. Prišel je okrog pol 10. zvečer nekoliko vinjen domov. Ko je stopil v sobo, je takoj vprašal mater, če se je njegova zaročenka

morda že vrnila od Sv. Martina, kjer je bila na svatbi. Ko pa mu je mati odgovorila, da jo še ni, je pobesnel in je začel razgrajati po stanovanju, nato pa je stopil na hodnik, kjer si je poglaval kroglo v prsi in padel na mestu mrtve. V tork popoldne so nesrečnega mladeniča pokopali.

a— Poskusen samomor. V tork zvečer je prišel ves obupan z dela 22letni Josip Z., stanujoč v Dravski ulici. Doma se je zaklenil v svojo sobo in v samomorilnem namenu izpil večjo količino octove kisline. Domači so slutili, da s fantom ni vse v redu, ter so s silo udri v sobo, kjer so ga našli nezvestnega. Poklicani so bili reševalci, ki so mladeniča takoj prepeljali v bolnišnico, kjer so ga rešili smrti.

a— Napad. Na pustni tork zvečer je v Dobrovcih pri Hožah neki vročkrvni napadel 30letnega delavca Franca Horvata in ga pobil s kolo na tla. Horvat, čigar stanje je zelo resno, je bil prenehan z reševalnim avtomobilom v bolnišnico.

Iz Celja

a— Ljubljanski godalni kvartet bo priredil v ponedeljek ob 8.15 komorni koncert v mali dvorani Celjskega doma. Na sporedu je Beethovnov godalni kvartet v C-molu Borodinov godalni kvartet v D-dur in Debussyjev godalni kvartet v G-molu. Vstopnice se dobe v knjižarni K. Goričarja vdo-ve.

Gospodarstvo

Bančni polomi v Zedinjenih državah se množe

Svetovna gospodarska statistika povzroča pravecat prevarate v gospodarstvu in denarstvu. Kadar vzduhuje pri nas zaradi hudih posledic gospodarskih težav, pač ne pomislimo, da je marsikje na svetu še huje. Zlata Amerika, svoječasni cilj naših izselencev, se ruši v svojem gospodarskem redu kljub dejstvu, da je najbogatejša država na svetu. Omejevanje in ustavljanje obratov v Zedinjenih državah ima za posledico okrog 18 milijonov nezaposlenih. Kriza pa je se nedavno lotila tudi ameriškega denarstva. Začela se je s polomi bank v državi Michigan, o čemer smo nedavno že pisali. Bančna kriza se je širila dalje in zajela vse države srednjega zapada Zedinjenih držav.

V vseh državah Unije se pristojni činitelji bavijo z vprašanjem učinkovite zaščite bank in vlagateljev. Zaradi neugodnega vpliva na borze v posameznih državah čakajo za moratorij. Guvernerji držav Indiane, Missourija, Arkansasa in Visconina so izdali načelne odredbe o moratorijih, ki bodo morda postali nujno potrebni v državah New Yorku, New Jersey, Vermontu, Jowi in Nebraska so bili sprejeti zakoni, ki dajejo državnim oblastvom večja pooblastila, da se po možnosti prepreči najhuje. Delne ali popolne bančne praznine je beležiti zdaj v vseh državah srednjega zapada Unije.

Kako katastrofalna je bančna kriza v Zedinjenih državah, nam pokaže dejstvo, da je samo v državi Ohio v plačilnih težavah 108 bank. Seveda so to pretežno manjši zavodi. V Ohio je izdan zakon, ki proglašja moratorij za tri do štiri mesece.

V New Yorku se položaj še relativno mirno presoja. Newyorški časopisje si zelo prizadeva, da bi vplivalo pomirjevalno. Farmarji agitirajo za znižanje valute, češ, da je to potrebno zaradi znižanja dolgov, ki bi sledilo padcu dolarja. S tem, da bi se olajšala zasila napetost, kar da bi imelo najugodnejše posledice za splošno gospodarstvo in denarstvo. Da se v sedanjem paničnem razpoloženju čujejo najrazličnejši nasveti in da se kriza v prizadetih državah ne rešuje po enotnih načelih, je razumljivo.

Zaradi bančne krize je odstopil prezident upravnega sveta National City Banke v New Yorku Charles Mitchell, ker je javnost njegovo delo ostro kritizirala in ga obdolžila, da je direktorji zavoda krili lastne špekulativne izgube z dobroimetji bančnih delničarjev. Za novega prezidenta je izvoljen Jamer Perkins, ki je bil pred vicepresidente zavoda.

Kakor vse kaže, val ameriške bančne krize teče še naprej, dolar je na tehnični in tudi beg kapitala iz Amerike je že po malem v teku. Odločna prizadevanja oblastev bodo pač dosegla, da se bo val bančne krize počasi zaježil.

Gospodarske vesti

Znižanje obrestne mere v Mariboru in Celju. Vsi mariborski in celjski denarni zavodi so sklenili znižati obrestno mero za vloge za 1%.

Devizni promet Narodne banke v lanskem letu. Narodna banka je v l. 1932 kupila deviz za 2138,8 milijona, prodala pa za 2271,5 milijona Din, kar pomeni, da je devizni promet Narodne banke nasproti l. 1931 zelo padel. V l. 1931 je namreč zavod kupil za 6736 milijona, prodal pa za 6195 milijona Din deviz Zasebniki so oddali lani Narodni banki od gori omenjenega zneska za 1118,8 milijona Din deviz, prodanih pa je bilo za zasebne potrebe 765,3 milijona Din deviz. Ostanek deviz se je prodal državi in državnim in samoupravnim ustanovam, delno pa se je uporabljal za devizne operacije Narodne banke.

Konservativna valutna politika v Českoslovaški. Guverner Českoslovaške narodne banke dr. Pospíšil je imel na generalni skupščini zavoda 28. februarja, kateri sta prisostvovala tudi finančni ministri dr. Trapi in ministri predsednik Malypetr, govor o gospodarskih dogodkih preteklega leta, o delovanju Českoslovaške narodne banke in o nalogah valutne politike. Dr. Pospíšil je med drugim izjavil, da je proti valutnim eksperimentom. Českoslovaška narodna banka je s'ozna za vlado v tem, da je treba vztrajati na tej poti. V javnosti se čujejo vsi glasovi, ki zahtevajo liberalnejšo kreditno politiko novčanih zavoda v svrhu poživljenja gospodarskega delja ali pa v svrhu dviga notranje

a— Gostovanje mariborskega gledališča bo 14. t. m. v Kaimanovo temperamentno opereto »Grafica Marica«, ki je v Mariboru dosegla popoln uspeh. Nabavite si vstopnice v knjižarni K. Goričarja vdo-ve, ker se vrši gostovanje le v primeru zasedenega gledališča!

a— Umrljivost. V februarju je umrla v Celju 25 oseb (3 v mestu in 22 v javni bolnici), v okoliški občini pa 10 oseb (5 moških in 5 žensk). V celjski bolnici sta umrli 75 letna občinska reva Tezija Skorčeva od Sv. Petra na Medvedjem selu in 39 letna železničarjeva žena Marija Cimermanova iz Loke pri Zidanem mostu. V Poljanah št. 2 pri Celju je umrl včeraj 16 letni dijak Josip Zekar.

a— Prijatelj tuje lastnine pod ključem. Predvčeršnjim smo poročali, da je nekdo v noči na nedeljo upradel iz nezaklenjene čakalnice zdravniškega dr. Janka Herzmana na Kralja Petra cesti 600 do 1000 Din vredno oljnatno sliko divjega petelina. Celjska policija je v sredo zvečer izsledila in aretirala storilca v osebi 22 letnega Franca Napotnika iz Šostanja, ki se je izdal za slikarja. Ukradeni sliko je dal nekemu slikarju v Gaberju, da jo očisti. Sliko so vrnili lastniku. Napotnik je tudi osemleten, da je na pustni tork zvečer na maskaradi v Celjskem domu neki gospe izmaknil svileni ročno torbico s 160 Din gotovine. Izročili so ga okrajnemu sodišču.

a— Planinski sejem bo jutri v soboto zvečer v Narodnem domu. Pridite tudi vi! a— Elitni kino Union. Danes ob pol 17. in pol 21. zvečna opereta »Jaz podnevi... ti ponoči...« in dve zvočni predigri.

kupne moči, pri čemer se zatrjuje, da devizni predpisi nudijo dovolj zaščite valuti. Te nazore, je poudaril dr. Pospíšil, je treba zelo kritično preočitati. Pomnjanja obtoke plačilnih sredstev za enkrat ni, kar potrjujejo zadevne številke v izkazu banke. Zanimiva je tudi pripomba dr. Pospíšila, ki je menil, da pomeni prisotnost ministrskega predsednika na skupščini izraz vladnega soglasja za osnovno črto valutne politike Českoslovaške narodne banke.

a— Redna letna skupščina Zdrženja trgovcev v Ljubljani bo v nedeljo 5. t. m. ob pol 10. dopoldne v veliki dvorani Trgovekega doma. Računski zaključek za preteklo leto in proračun za leto 1933, sta po pravih vsakemu članu v tajništvu na vpogled. O samostojnih predlogih se sklepa na zboru, a ako se po pravih predložijo upravi vsaj tri dni pred zborom.

a— Vinski sejem se bo vršil neprekinjeno 7. in 8. t. m. v dvorani Strasserjeve gostilne v Ljutomeru. Prišlo bo že številne prijave iz tujakšlega in sosednih okolišev, zato ne bo letošnji sejem v ničemer zaostajal za prejšnjimi. Opazujemo vinske trgovce in gostilničarje na ugodno priliko, da poizkusijo in si izberejo prvovrstna vina. Ugodne železniške zveze na vse strani. Polovična vožnja zagotovljena.

a— Sklepi upravnega odbora Zveze bralnic kraljevine Jugoslavije. Na svoji seji te dni je upravnih odbor omenjene zveze, ki je razpravljala med drugim tudi o vprašanju novega zakona o samoupravnih hranilnicah, sklenil, da se pristojnemu mestu izroči izvestne pripombe k natrzu zakona, ki ga je izdelal ministstvo za trgovino in industrijo. Zveza si prizadeva, da bi se v zakonu ločilo poslovanje hranilnic od poslovanja bank in ostalih zasebnih denarnih zavodov.

a— Znižanje diskonta v Argentini. Banco de la Nacion v Rio de Janeiro je znižal diskont na 6 in obrestno mero za kredit v tekočem računu na 6,5 odst.

a— Izvoz parkljev v jugoslovanske avtomobilske cene v Solunu je zabranjen zaradi svinavke in parkljevke, ki sta razširjeni v coni. O zabrani so obveščene vse nakladalne postaje v državi.

a— Zaklopne znamke XIII. ljubljanskega velesejma izidejo v prihodnjih dneh. Dobe se brezplačno od urada Ljubljanskega velesejma. So zelo lične in s slovanskimi, srbsko-hrvatskimi, francoskimi ali nemškimi besedilom, kakor jih naročnik želi. Poština uprava je dovolila, da se smejo te znamke lepliti na vse poštne pošiljke. Naše tvrde naj se teh znamk marljivo poslužujejo in tako propagirajo naš velesejem, ki je v prvi vrsti revija domačih izdelkov in sinji je koristim našega gospodarstva.

Borze

2. marca.

Na ljubljanski borzi so popustili tečaj deviz na Berlin, London, New York, Pariz in Trst. Krepkejši so Amsterdam, Bruselj in Praga. Avstrijski šiling se je trgoval v prvotnem kliringu po 9.10 do 9.25 Din.

Na zagrebškem efektmen tržišču v Vojni škodi ni bilo zaključkov. Tečaj ne kažejo posebnih izpremenb. Tudi v drugih vrednotah ni prišlo do zaključkov.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 2297.90 — 2309.26, Berlin 1349.03—1359.83, Bruselj 798.57 do 802.51, Curih 1108.35—1118.85, London 193.03—194.03, New York ček 5052.70 do 5080.96, Pariz 224.15 — 225.27, Praga 168.79 do 169.65, Trst 289.68 — 292.08.

Zagreb. Amsterdam 2297.90 — 2309.26, Dunaj 905 — 915 (910), Berlin 1349.03 do 1359.83, Bruselj 798.57 — 802.51, Atene 3536.36, London 193.03 — 194.68, Milan 289.03 — 292.08, New York kabel 5074.70 do 5092.96, ček 5052.70 — 5080.96, Pariz 224.15 do 225.27, Praga 168.79 — 169.65, Curih 1108.35 — 1118.85.

Curih. Pariz 20.22, London 17.44, New York 511.87, Bruselj 72.0375, Milan 26.17, Madrid 42.725, Amsterdam 207.875, Berlin 121.70, Dunaj 72.045 (5.1285), Solija 3.74, Praga 15.23, Varšava 57.40, Atene 2.91, Bukarešta 3.08.

Effekti

Ljubljana. Vojna škoda 192 — 195, 7% investicijski 44 — 45, 8% Blair 39 — 40, 7% Blair 36 — 37, Trbovlje 145 — 150.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda za kaso 192 — 195, za junij 185 den., 7% investicijski 44 — 45, 4% agrarne 23 — 24, 7% Blair 35.75 — 36.50, 8% Blair 38.50—39.75, 7% posojilo Državne bipotekarne 41 do 42.50, 6% bežulčke 31 — 31.75; industrijske vrednote: Isis 30 bl, Impeks 50 den., Dubrovačka 110 bl, Trbovlje 145 — 160; bančne vrednote: Narodna 3800 — 4100, Privilegirana agrarna 230 — 233.

Beograd. 7% investicijski 44 — 44.50, 4% agrarne zaključek 23, Vojna škoda promptna zaključek 192, 8% Blair zaključek 38, 7% Blair 35 den., 7% posojilo Državne bipotekarne zaključek 42.50, Narodna zaključek

ček 3050, Privilegirana agrarna zaključek 230.

Dunaj. Dunav-Sava-Jadran 15.45, Staats-eisenbahnges. 14.45, Ruše 7, Trboveljska 17.30, Alpine-Montan 12.15.

Blagovna tržišča

2170

+ Chicago (2. t. m.) Začetni tečaj: pšenica: za maj 47.375, za julij 47.625, za september 4.8625; trštica: za maj 24, za julij 25.50, za september 27.125; oves: za mare 16.125.

+ Winnipeg. 2. t. m. Začetni tečaj: pšenica: za maj 48, za julij 49.50, za oktober 50.25.

+ Ljubljanska borza (2. t. m.) Tendence za žito dalje čvrsta. Nudijo se: pšenica: (mlevska vozna slovenska postaja: plačilo 30 dni): baška 76 kg 290 — 292.50; baška 77 kg 297.50 — 300; trštica (mlevska vozna slovenska postaja: plačilo 30 dni): baška 80 kg 292.50 — 300; oves: (mlevska vozna slovenska postaja: plačilo 30 dni): baška 80 kg 450 — 455; banatska 80 kg 460 do 465.

+ Novosadska blagovna borza (2. t. m.) Tendence neizpremenjena. Promet 41 vagonov. Pšenica: baška, okolica Sombor in okolica Novi Sad, gornjebaška, srednjebaška, baška potiska in sremska 224—226; gorjebanatska 220—224. Trštica: baška in sremska garantirana 64 — 65; za mare, april, maj 68—70; banatska garantirana 63—64. Ječmen: baški in sremski, 64.65 kg, 110—115; pomladni, 66.67 kg 117.50 do 122.50. Oves: baški in sremski 98—102. Moka: baška in banatska, 10 kg + 10 kg 355—370; 2 kg 335—350; 5 kg 315—330; 10 kg 290—300; 15 kg 195—205; 20 kg 80—82.50. Otrobi: baški in sremski, v jutastih vrečah 65—67.50; banatski, v jutastih vrečah 62.50—67. Fazole: baški in sremski beli 117.50—120.

+ Budimpeštanska termska borza (2. t. m.) Tendence čvrsta. Promet 41 vagonov. Pšenica: za mare 13.98 — 14, za maj 13.91 do 13.92. Rž: za mare 7.96 — 7.88, za maj 8.37 — 8.39. Trštica: za maj 7.33 — 7.35, za julij 7.71 — 7.72.

ZIVINA.

+ Ljubljanski živinski sejem (1. t. m.) Džon 235 konj, 105 volov, 23 krav, 10 telet in 28 prašev, skupno 401 glava. Prodanih je bilo 139 glav. Cene za kilogram žive teže: voli I. 3.50—4.25, II. 3—3.50, III. 2.50 do 3, debele krave 2.50—3.50, krave za klobasarije 1—2, teleta 4—5 Din. Konji so se trgovali po 300 do 400 Din. Prašci za rejo so bili po 120 do 180 Din za rilec.

+ Zagrebški živinski sejem (1. t. m.) Džon prilčen. Cene neizpremenjene: je avniam so poskočilo za 1 do 2 Din pri kg. Povpraševanje slabo. Brez tujih kupcev. Cene za kg žive teže: bik 3.25, krave za mesarske svrhe 2.50—3, krave za klobasarije 1.50 do 1.80, voli I. 4.50—4.75, pitane svinje 9.50—10, nepitane 7.25—8, konji za klanje 1.25—1.50, teleta 4.25—5.25 Din. Za kg mrtve teže so se trgovala sremske zaklane svinje po 12—13 in zaklana teleta po 7 do 8 Din. Cene krmi: detelja 65—85, otava 60—80, seno 55—75 Din za 100 kg.

Repertoarji

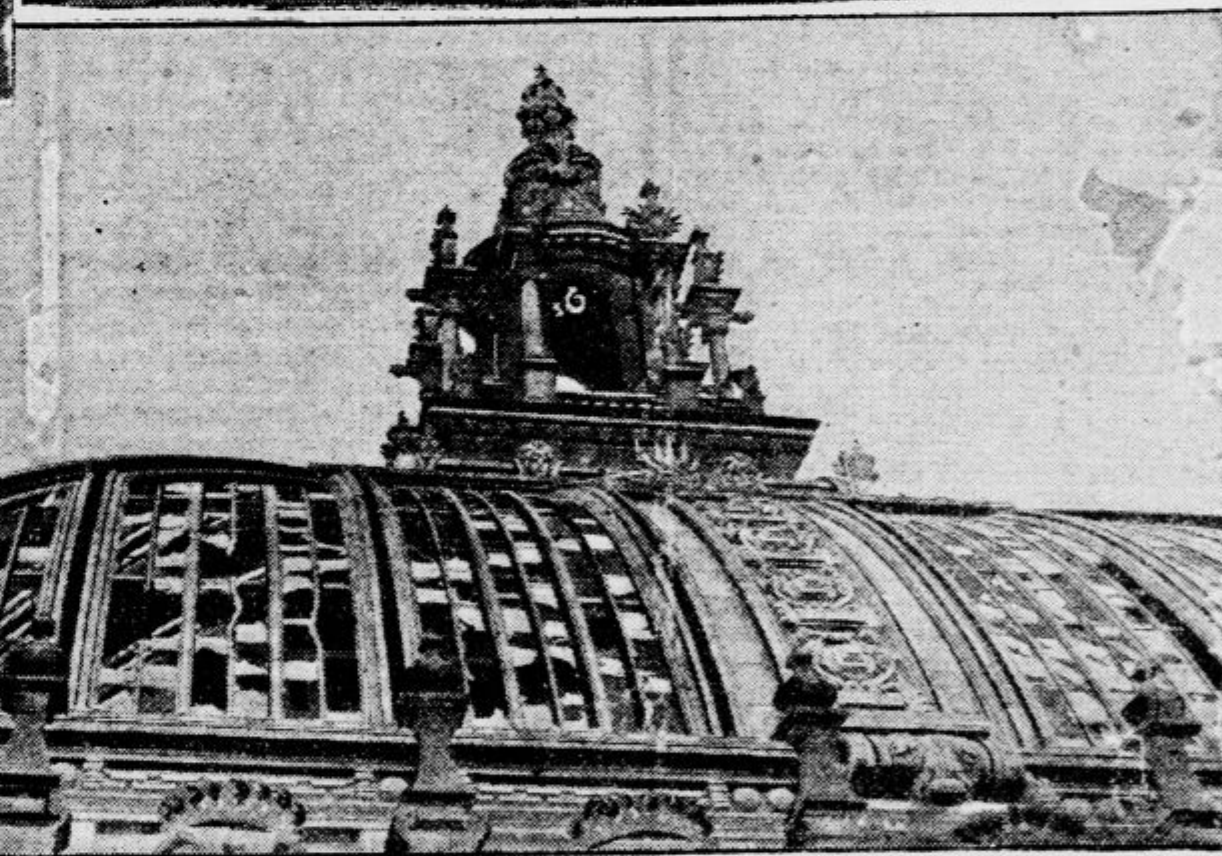
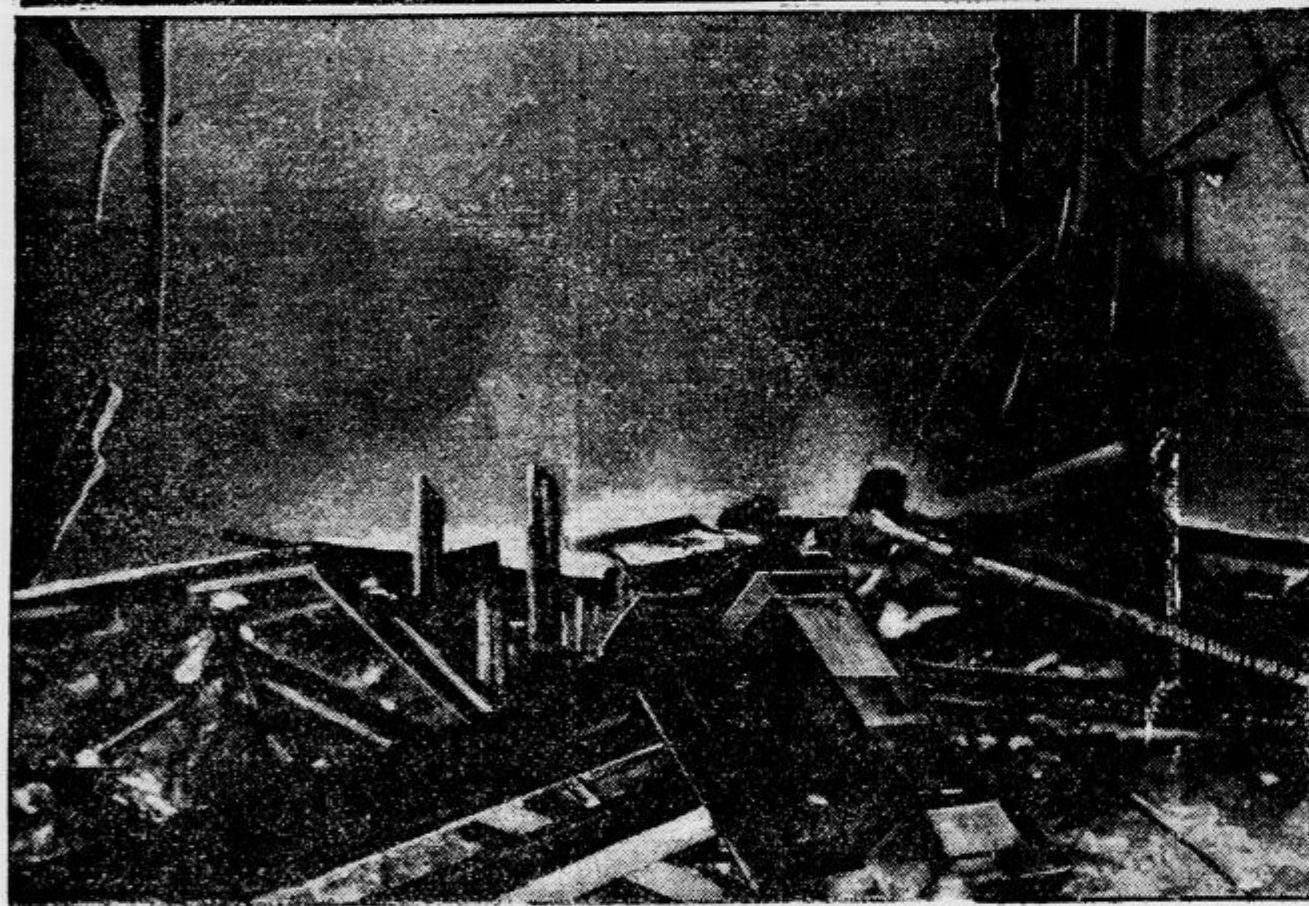
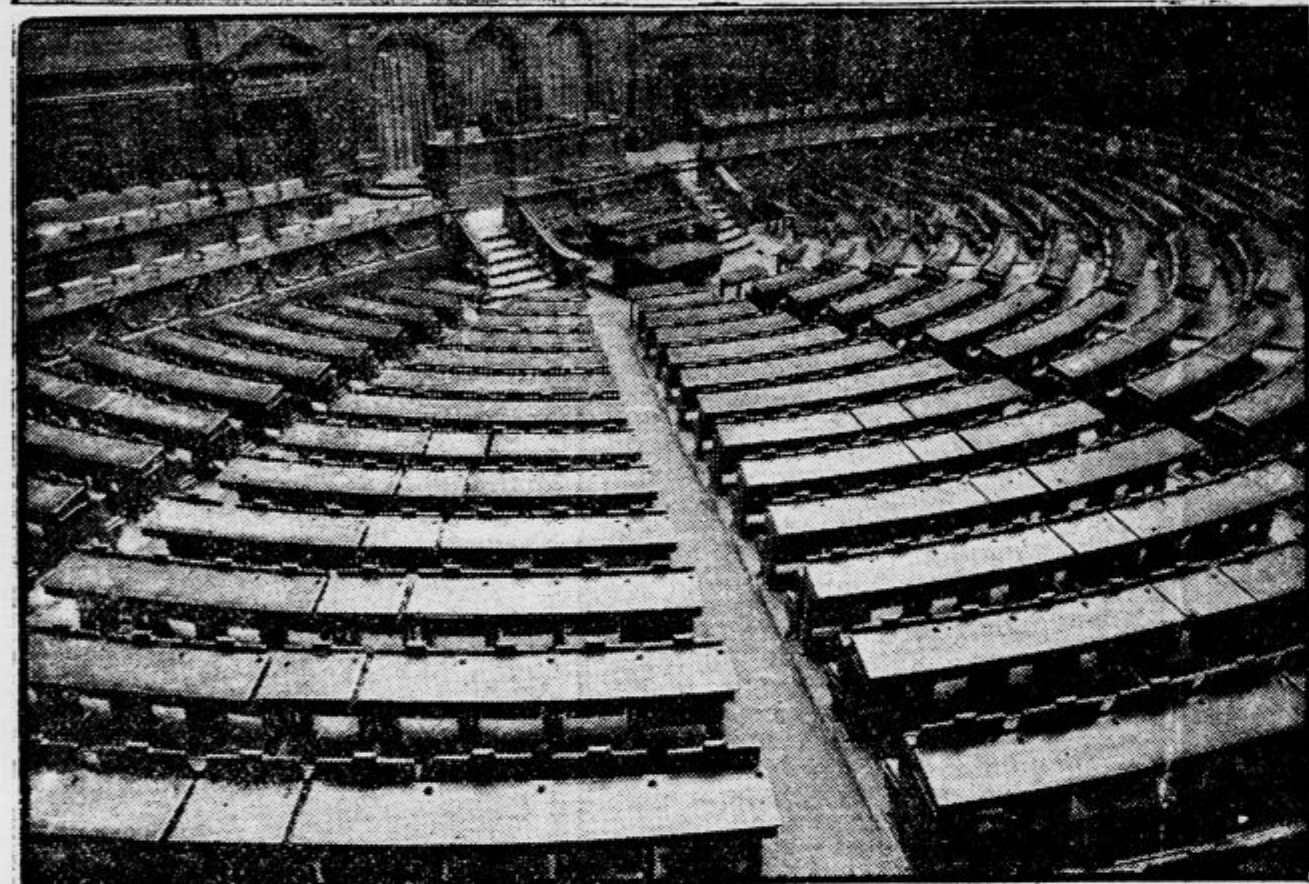
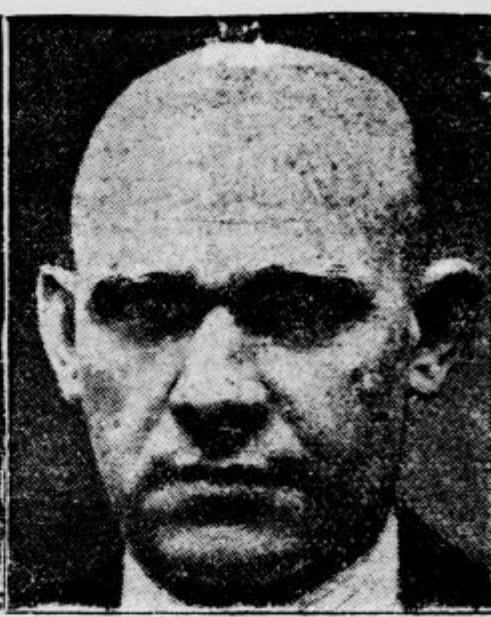
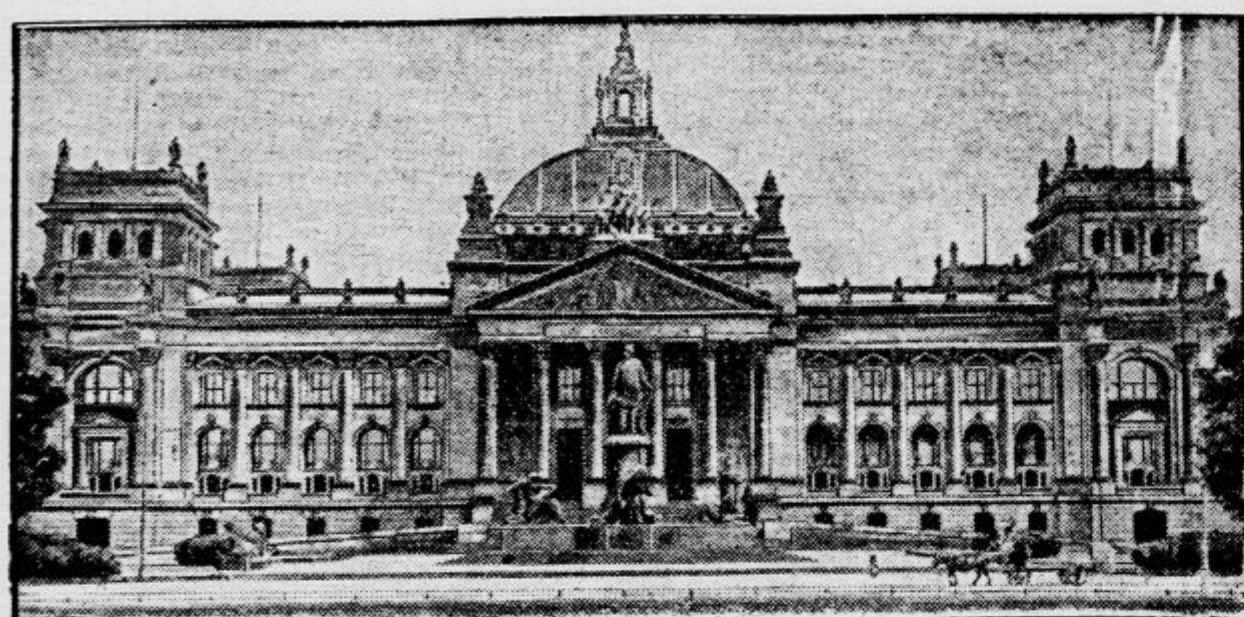
DRAMA

Začetek ob 20.

Petek, 3.: Zaprti. Sobota, 4.: Celjski grofje. Zadnjič v sezoni. Znato znižane cene. Izven. Nedelja, 5. ob

SIMBOL NEMŠKE DEMOKRACIJE V RAZVALINAH

Berlinska zbornica — žrtev najetih požigalcev

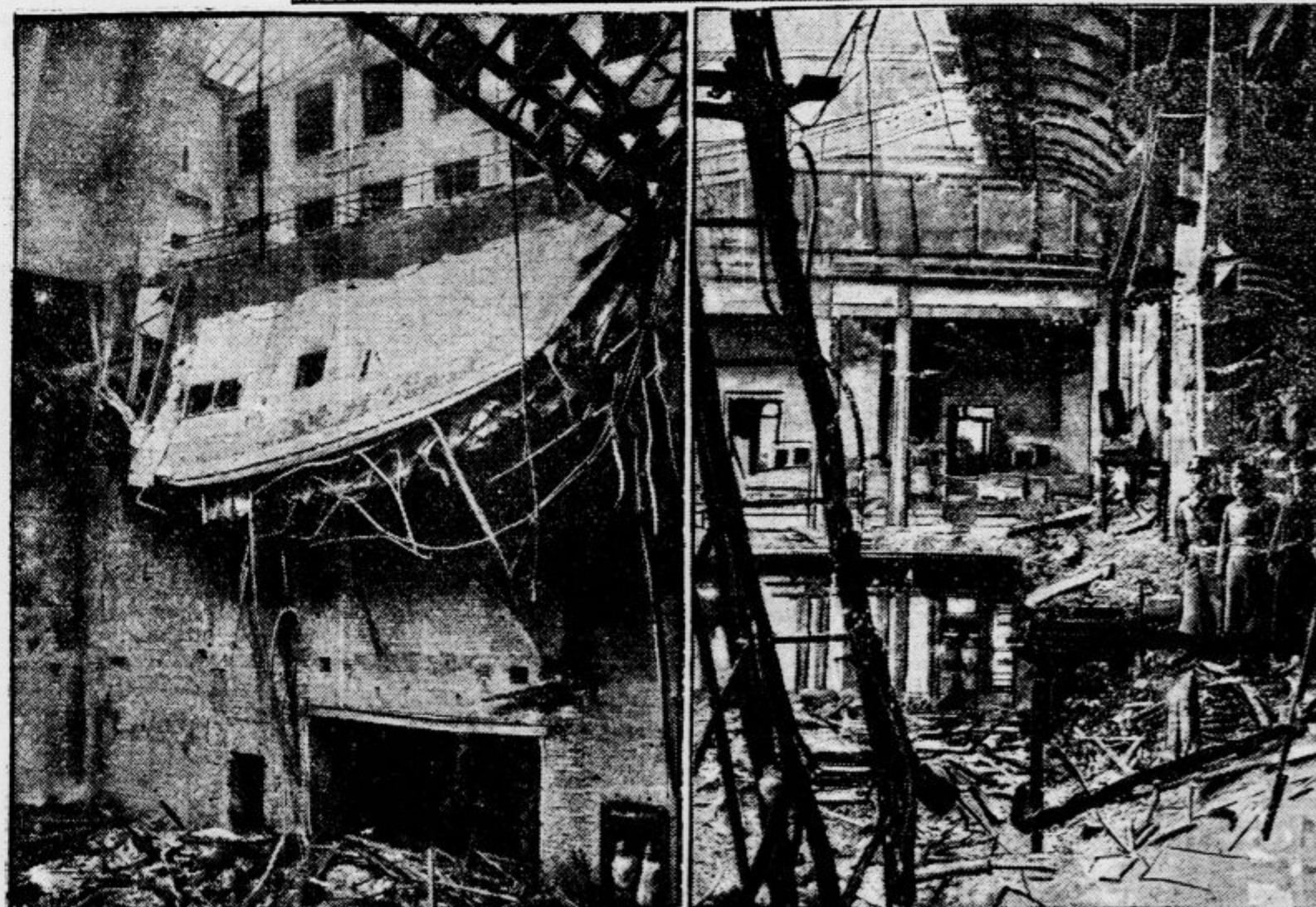
Slike v sredi:

prvi zgoraj:
Ernst Thälmann
predsednik Nemške komunistične stranke

drugi:
Wilhelm Pieck
drž. posl. kom. str.

tretji:
Schwenk
predsednik kom. frakcije v pruskem drž. zboru

četrti:
državni pravdnik
dr. Werner
ki mu je poverjena preiskava dogodka

Poslopje parlamenta ni bilo zavarovano proti požaru, škodo trpi in nosi država sama

Slike na levi, od zgoraj navzdol: Palača pred uničenjem (delo arhitekta Vallota 1884—1894) — Dvorana za plenarne seje — Po opustošenju — Srednje pročelje parlamenta med ognjem — Slike na desni, od zgoraj navzdol: Kancelar Hitler in princ Avgust Wilhelm na prizorišču katastrofe — Gasilci polagajo cevi za gašenje — Kupola zbornice po požaru — Dva pogleda v razdejane prostore dvorane

S P O R T

Mednarodno skakalno tekmovanje na Bledu

V nedeljo obeta postati Bled najzanimivejšje pozorišče skakalnih tekem. Z vsa gotovostjo je pričakovati rekordnega skoka v naši državi. Od prvega jugoslovenskega prvenstva, za je bil pred 11 leti postavljen z 9 m, smo dosegli letos v Bohinju 50 m v stojnem stanju in 52 m s padcem. Blejska skakalnica pa bo po vsej verjetnosti dopuščala daljše skoke in pričakujemo, da se bo ta do sedaj največja daljava skoka prekorabila.

Za to nam jamajo imena sodelujočih. Predvsem svetovni prvak Sigmund Ruud, ki bi moral priti 3. t. m. v Ljubljano, ako bo do tedaj odzdravil. Po zadnjem svojem rekordnem skoku, ki ga je dosegel v Villarsu s 84 m, je pri trenju v slalomu tak nesrečno pade, da je moral ostati v posteli ter ni mogel niti on, niti njegov brat, preteklo nedeljo nastopiti Upa pa, da ga to za nedeljski nastop ne bo oviralo. Avstrija pošlje prav močno reprezentanco, osebno, ker niso mogli startati pri našem državnem prvenstvu. Poleg najboljšega avstrijskega skakalca Gregorja Hölla, ki ima avstrijski rekord 72,5 m, nastopijo tudi najboljši koruški skakalci, in sicer Viktor in Herbert Weissbacher, Walther Steinwender, Norbert Knobloch in Herbert Guntz. Slednji je nastopil letos pri akademskih tekmah v Grenoblu v Franciji in se je plačiral na 2. mesto. Poleg teh tekmovalcev, ki spadajo v avstrijski prvi razred, nastopijo še 3 juniorji na juniorski tekmi, ki se bo vršila istočasno. Poleg Guttmora bodo skakali tudi vsi naši boljši skakalci z izjemo Šramla in Jakopiča, ki sta ne Čehom.

Tekmovanje se bo delilo v juniorsko in seniorsko ter se bo vsako ocenilo posebej. Najboljši tekmovalci v seniorski skupini prejme častno darilo Zdraviliške komisije, nadaljnji trije pokale, peti pa plaketo. Prvi trije juniorji prejmejo plakete. Tekme prične ob 15. Obhaja uspehov nred dependance hotela Tonice, hotelom Bellevue. Vožnja iz vseh postaj in za vse vlake poljubna.

Službene objave GZSP

Gorenjski zmsko-sportni podsavez razpisuje za nedeljo 5. t. m. smužarske tekme za prvenstvo GZSP, in sicer v tekni in skokih. Tekme se vršijo na Jesenicah. Tekmuje se v petih skupinah, in sicer: 9 do 11 let 2 km, 12 do 13 let 3 km, 14 do 15 let 4 km, 16 do 17 let 6 km in 18 do 19 let 8 km. Pravico udeležbe imajo vsi juniorji in naraščajoči, čiji klub ali društvo je član GZSP. Start je ob pol 10. na sportnem igrišču SK Bratstva. Zbirališče in razpisne rezultate bo ob 17. v restavraciji. Legata na Jesenicah. Vodstvo tekme je v rokah SK Bratstva. Pričetek skakanja ob 15. Prvi trije v vsaki skupini prejmejo lepe diplome. Vse klube in društva pozivamo, da na te prireditve pošljejo čim več otrok. Prijave je poslati na SK Bratstvo najkasneje do 5. t. m. eno uro pred pričetkom tekme.

Obenem razpisuje SK Bratstvo mladinske tekme za prvenstvo kluba in populatnega istega dne medklubske skakalno s pričetkom ob 15. Prijave sprejema vodstvo tekme eno uro pred pričetkom tekme. Tekmuje se po pravilniku JZSS. Start je dovoljen vsom v JZSS verificiranim članom. Klubi se naprošajo, da pošljejo na to prireditve, ki je prva večja tekma v letošnji zimi na Jesenicah, čim več svojih tekmovalcev. Podsavez zastopa na teh prireditvah G. Jože Zupan, podpredsednik GZSP. Kot sodnika k skakalnim tekmam se določata gg. Božič Lojze in tov. Janko Kramar.

SK Lesce in smuži odsek obmejnega prosvetnega društva v Ratečah se pozivata, da v 48 urah dostavi podsavezu zapisnike svojih tekem. SPD Kranjska gora se sporoča, da je medklubska propagandna skakalna tekma v nedeljo 5. t. m. prepovedana. Istočasno se poziva, da z obratno pošto dostavi podsavezu zapisnik smužske vztrajnostne tekme na 30 km.

Sportno društvo Vrhnika priredi v nedeljo smužarske tekme, in sicer medklubske gorske tekme na progi 18 km. Proga bo krožna, tako da bodo gledalci videli tekmovalce po dvakrat. Smužarsko prvenstvo Vrhnike, pri katerih smejo tekmovalci vrhnjski smučarji, vrhnjski občani. Za vsako tekmo so po tri lepa praktična darila in po pet spominskih diplom. Prijavitelj se je najkasneje do 5. t. m. opoldne, pozneje le proti dvojni prijavnini. Prijave 3 Din. Mladinske tekme. I. skupina do 8 let. II. do 12 let in III. do 15 let. Za vsako skupino so po tri darila in po dve diplome. Prijave do 5. t. m. opoldne proti prijavnini 1 Din. Vsi tekmovalci se morajo javiti ob 12.45 startu, nakar bo zdravniški pregled in start točno ob 14. Start in cilj bo pri Hruševcih poleg kolodvora. Zbirališče v Restavraciji Kolodvor. Prijave je poslati na društvo v roke predsednika gospoda Groma ali pa v trgovini sportnih potrebščin Fran. Šusteršič na Vrhniki 97. Društvo je uredilo svoje odzvozi do LZSP, tako da bo moglo startati vsem tekmovalcem. — Občni zbor društva bo 8. t. m. v gostilni Ivana Oblaka. V soboto 4. t. m. v restavraciji kolodvor sestanke komisije in odbora.

Akademsko smužarsko prvenstvo tekmovalcev v smuku. — Nedeljo priredi Jug. akademsko smužarsko organizacija na Zelenici tekmo v smuku za prvenstvo univerz Jugoslavije, nad katero je bleovolil prevzeti pokroviteljstvo rektor dr. Matija Slavič s tem tekmovalcem zaključni organizacija svoj letošnji program. Tekmovanje bo skupno s prireditvijo SK Tržič, katere se udeležijo naši FIS tekmovalci in gorenjski skakalci. Ker so snežne razmere idealne prireditelj organizacija »Stoženo« v soboto ob 7.15 zjutraj povratek na v nedeljo zvečer. Vožnja bo četrtna. Tei ekukurzijo se pridružio tudi smučarji izletniki na Koroško, ker bo Zelenica njihova izhodna točka. Ti izletniki se sestanejo v petek opoldne v tajištvu Ljubljane, kjer dobe zadnje informacije. Pozivamo vse smučarje akademike da se te naše zadnje prireditve v čim večjem številu udeležijo.

Smučarske tekme na Zelenici. Iz Tržiča nam poročajo: Pred osmimi leti so se začele redne tekme z zeleniških plavov do sv. Ance. Tedaj je bilo smučarstvo pri nas

še precej bomo razvito in so tekmovali skoraj samo tuji smučarji. Lani je daroval znani sportnik dr. Guckler iz Kranja predhodni zeleniški pokal, ki je romal po tekmi v Ljubljano. Kam bo šel letos, je pa v rokah smučarjev, ki so se priglasi za najboljšo napeto tekmo na Gorenjskem. Zelenica je za slovenske smučarje menda najvabljivejša točka za bel sport. Smučarska koča leži v prijetni dolinici Konec, kjer je prostora za lepo število smučarjev. Vso zimo je oskrbovana in ima vedno stalne goste. Par korakov za kočo je provzorična skakalnica, ki zadovoljuje tudi najbolj razvijene skakalce. Preteklo nedeljo je postelilo kobo ves dan nad 70 smučarjev. Nekateri so jo mahali na Zirovnico, drugi na Celovško kočo, tretji na Ljubelj, največ pa zopet nazaj v Tržič. Sneg na Plazu je bil sicer še nesedeno prišči, toda idealen in je nudila smuka najlepši užitek. Oskrbnik Frank je pod vodstvom g. Jocičeve vse goste dobro postregel. Vremenski preok: napovedujejo za nedeljo najlepše vreme in zato pričakujemo, da se bo zbralo na nedeljski kombinirani tekmi akademikov in tržičskega sportnega kluba toliko smučarjev, da bo na Plazu vse živo. Zveza med Tržičem in Sv. Ance je mogoča z avtomobilom do finančne straže, kar stane za osebo samo 10 Din.

Medklubske vztrajnostne smučarske tekme na daljavo 30 km priredi smučarski odsek podružnice SPD v nedeljo 5. t. m. v Kranjski gori. Tekmujejo lahko samo nad 20 let stari in pri JZSS verificirani člani z verifikacijsko legitimacijo. Prijave za tekmo se pošiljajo s tekmovalno prijavnico vred preko lastnega društva pisмено na naslov: »Smuži odsek podružnice SPD« v Kranjski gori. Prijavnina do vključno 3. tega meseca na zgoraj označeni naslov znaša 10 Din, kasneje prijava proti dvojni prijavnini na mestu zbiranja startnih števil. Zdravniški pregled v soboto ob 20. v hotelu »Slavec«, odnosno lahko tekmovalce predloži zdravniško potrdilo svojega klubskega zdravnika. Zbiranje startnih števil istotam. Start v nedeljo ob 8. zjutraj pred gostilno Košir. Cilj istotam ob 14. propagandno skakanje. Ob 16. razglasitev doseženih rezultatov in razdelitev nagrad tekmovalcem v hotelu »Slavec«. Prvih 6 tekmovalcev prejme poleg diplome lepo častno darilo. Prenosišča za 4. marca rezervirana za tekmovalce. Ostalo obsestvo naj se glede nastanitve blagovoli obrniti na

Sokolstvo

Razpored pokrajinskega zleta v Ljubljani

Podrobni razpored seveda še ni gotov, vendar pa bo prično tako: dijaški dnevi, ki jih priredi Savezno načelništvo skupno z ljubljansko podružnico Udruženja telovadnih učiteljev o binkoštih 4. in 5. junija bodo obsegali nastope vsega dijaštva dravske banovine. Na vojaški, naraščajoči in dečki dan 18. junija bo telovadba ob 15. Nastopile bodo mlajše in starejše kategorije dece obojega spola. Mlajša deca do 9 let bo vezbala skupno svoje igre, dočim bodo oddelki starejše dece od 9 do 14. leta nastopili ločeno, vsak s svojimi vajami. Sledil bo moški in ženski naraščaj, nato pa gosti. Vojaštvo bo vezbalo skupne proste vaje in eno posebno točko. Na isti dan ob 5. do 7. zjutraj bodo vojaške tekme, nakar pričnejo že skušnje za popoldanski nastop. Sprevid naraščaja bo ob 11. deca bo razvrščena po mestu v špirlju.

Medzletne tekme saveznega članstva v vseh predpisanih panogah so odredene za 25. 26. in 27. junij, nakar bo prav za prav 27. junija v Ljubljani zelo živahno, saj bodo prihajali naši zunanji slovenski gosti je Čehoslovaki, članstvo in naraščaj. Poljaki, Rusi itd. Zvečer se bo vršil na Taboru že velik pozdravni večer v dvoranah in na prostornem telovadišču. Na prvi zletni dan bo živahno na telovadišču, kjer se bodo pričele že ob 6. zjutraj skušnje članov in članic za popoldanski nastop. Popoldne nastopi poleg saveznega članstva tudi jubilar »Ljubljanski Sokol« s posebno točko, dalje bodo sledili posebni nastopi žup, gosti, vojaštvo, končno bo štafeta tekma. Naslednji dan 29. junija dopoldne bo v sprevidu po mestu velika sokolska manifestacija. Popoldne bo javna telovadba članov in članic, dalje nastopijo starejši bratje z vajami II. slovenskega vsesokolskega zleta leta 1904, vojaštvo z izbranimi točkami, sokolska konjenica in telovadci z vezbami na orodju.

Glavna skupščina Sokolske župe Ljubljana je sklicana po župni upravi za nedeljo 12. marca ob 9. predpoldne v malo dvorano Sokolskega doma na Taboru s sledenim dnevnim redom: poročilo starostre in ostalih župnih činiteljev, sklepanje o proračunu in določitev župnega prispevka za tekoče leto, poročilo o pripravah za pokrajinski zlet v Ljubljani, sklepanje o župnem delu v razdobju 1933/34, razpravljanje o raznih predlogih, dalje sestava nove župne uprave, nadzornega odbora in razsodišča kot predlog Savezu, itd. Dolžnost vseh župnih edinic je, da pošljejo svoje delegate v smislu pravil na župno skupščino.

II. župna smučarska tekma celjske sokolske župe bo 5. t. m. v Velenju. Doslej je prijavljenih že okrog 100 tekmovalcev iz Savinjske in Saleške doline. Odhod iz Celja v nedeljo z jutranjim savinjskim vlakom. Vožnja iz Celja je polovljena in se je treba glede tega prijaviti na celjskem kolodvoru župnemu nedeljskemu br. Poljšaku. Tekmovali bodo vsi oddelki, tudi nižji in višji naraščaj. Pridite v čim večjem številu! Uspeh sokolske smučarske tekme v Ptuj. Smučarski odsek ptujskega Sokola, ki se je ustanovil šele letos, lahko beleži lep uspeh, ki ga je pokazala tekma smučarjev preteklo nedeljo. Zaradi slabega snega so bile precejšnje terenske razlike. Člani so tekmovali na 7 km dolgi progi. Prijavljeneh je bilo 19, startalo jih je 16, ki so vsi prišli na cilj. Prvi je bil Kofol Ciril 32, Salamon Bojan 34.40, Geršak Ivan 35.15. Moški naraščaj je tekmoval na 5 km dolgi progi. Prijavljenih je bilo 21, startalo jih je 19 in so tudi prišli vsi na cilj. Prvi je bil Malinger Bogdan 22.25, nato Kostanjevec Zvonko 22.35 in Dostal Dušan 22.40. Po tekmi je pogostila smučarje ga. Salamonova v »Svirarici« s čajem in pecivom.

tajništvo »Tujeskega prometnega društva« v Kranjski gori. Polovljena vožnja je napredna.

Smučarske tekme v Celju. Smučarski klub Celje bo priredil ob zaključku zimske sezone v nedeljo 5. t. m. skakalno konkurso celjskih smučarjev, pri kateri prejme zmagovalac uslov prvaka Celja v smučarskem skakanju. Skakanje se bo pričelo ob 14. na Kugyjevski skakalnici v Liscah pri Celju. Skakalnica je v izredno dobrem stanju in dovoljuje skoke do 35 m. Najdaljši skok na tej skakalnici je dosegel Norvežan gospod Arne Guttormsen s 32 m, akoravno so bile pri otvoritvenem skakanju snežne razmere zelo neugodne. V nedeljo bo tudi smučarski tek za juniorje na 6 km in za dame na 4 km. Pri juniorskem tekmu imajo pravico udeležbe člani Smučarskega kluba v starosti od 14 do 18 let. Damskega teka se lahko udeležijo tudi tekmovalke, ki so članje pri kakem drugem klubu ali društvu, ki je član JZSS, ne glede na to, ali so verificirane ali ne. Prijavnina znaša 5 dinarjev. Juniorski tek se bo pričel ob 10. dampski pa ob 11. dopoldne. Vodstvo kluba je z ozirom na pozno sezono sklenilo prirediti istega dne tudi mladinski tek s pričetkom ob pol 16. Ta tek je zamišljen sicer kot smuka nizdol na 2 km dolgi progi. Otroci bodo uvrščeni v 2 kategoriji, in sicer po starosti od 8 do 10 in 10 do 14 let. Mladinskega teka se lahko udeležijo le klubovi člani.

Ljubljanski zmsko-sportni podsavez ima drevi ob 20. v damski sobi kavarne Emona sejo upravnega odbora.

Smučarski klub Ljubljana. Danes ob 18.30 kratka, toda važna seja tehničnega odbora v damski sobi kavarne Emona. Se je naj se udeležijo tudi vsi oni odborniki JZS, ki so se prijavili za sodelovanje pri nedeljski skakalni tekmi na Bledu. Ob 19. istotam obvezen sestanek vseh tekmovalcev.

Gradjanski: Primorje. Prvo tekmo zastopnika slovenskega nogometa v nacionalni ligi ASK Primorje, ki se bo vršila v nedeljo proti Gradanskemu v Zagrebu, bo sodil Kapp (Osijek) ali Joksić (Beograd).

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 15. naprej strogo obvezen trening. Po treningu važen sestanek za prvo skupino.

Vremensko poročilo slovenskega planinskega društva 1. t. m. Zaplana — 3. oblačno, snega na podlagi 50 cm, prišča 10 cm, smuka idealna. — Mrzli studenec 14, snega nad 1 meter, prišča 5 cm, smuka idealna.

Sokolska četa v Grahovem pri Cerknici je na pustno nedeljo priredila na krasnem, novo zgrajenem odru Moliérovo komedijo »Scapinove zvijače«. Igna je uspela prav dobro. Igralcem, ki so v večini novinci, se pozna, da delajo z vztrajnostjo in voljo do uspehov, kajti vsi so se odrezali, posebno pa Scapin, ki ga je igral brat Vesel. On ima izredna sposobnosti, kar je pokazal že pri lanskih igrah, posebno pa pri letošnji igri »Mlinar in njegova hči«, ki smo jo igrali na Sv. Tri kralje. Nu, sedaj, ko imamo lastni oder, se bomo pa večkrat pokazali občinstvu, a našim članom bo dana prilika, da pokažejo vse svoje zmoglosti. Oder nas je stal okrog 2500 Din. Do bili pa smo marsikaj zastopni. Naslikal nam ga je znani nacionalni delavec G. Primožič iz Cerknice. Da se je naša želja uresničila, se moramo v prvi vrsti zahvaliti br. Krajcu, ki nam je dal prostor in nekaj lesa, G. Premrovu iz Martinjaka za les in komandirju orožniške stanice G. Ferdu Velikanji, ki nam je šel na roko v vseh pogledih in pokazal z delom kakor tudi z navesti veliko razumevanje za nacionalno in kulturno delo naše obmejne postojanke. Vsem tem in še drugim prijateljem Sokola izrekamo javno zahvalo. Bratom in sestram pa ključemo: Naprej po začetni smrti — preko vse ovir, da si tudi mi enkrat zgradimo gnezdo pod lastno streho!

Sokolski Glasnik prinaša pozdrav predstavnikom slovenskega Sokolstva k seji v Ljubljani članek »Madžari in škofsvska polianica«, ki osvetljuje veselje Madžarov pri spomenice, izjavio prof. Vjekoslava Spiniča, starega nacionalnega borca — duhovnika proti škofovski poslanici, pozdrav župnika Vrhovnika, ki je ob tej priliki napisal: zmogovitemu Sokolu: Slava! Z njim in z Vami do smrti! Sledi obširno poročilo o saveznih smučarskih tekmah v Bohinju. redna poročila iz slovenskega Sokolstva, telovadnega sveta, žup, društev itd. Številki je priložena druga številka mesečnika »Sokolska prosveta«.

Knjiga »Sport — Sokolstvo« znanega sokolskega in sportnega delavca Hrovo Macanovića, je nedavno izšla. Pisec razpravlja vestransko pereči problem sodelovanja Sokolstva in sporta in je s svojo knjigo ter s svojim dobrim poznavanjem odnosov vsekakor pokrenil zelo važno vprašanje med nami. Na vsebino se še povrnemo. Cena brošure je 15 Din, se naroča pri br. Macanoviću v Zagrebu, Meduličeva ulica 15.

Grozeti razlik med ljubizkimi Sokoli bo dobil jasno sliko po glavni skupščini zveze prihodnjio nedeljo. Dočim dve tretjini društva, ki so vsa združena v župi »Lubina«, pod vodstvom znanega slikarja Marčina Nowaka noče ničesar slišati o izstopu iz Sokolstva, nameravajo nekatera društva, ki imajo po večini Lužičane katoliške vere, spremeniti sokolski naziv v »Lužičko srpsko telovadno društvo«. Toda tudi med katoliškimi Srbi se javlja odpor proti tej nameri. Nedavno je največje društvo te skupine, v Radvoru odločno izreklo na svojem sestanku, da hoče tudi nadalje vztrajati v sokolskih vrstah. Obžalovati bi bilo, da bi se dosedaj razmeroma močna organizacija iz nesokolskih razlogov razcepila v dva dela.

Iz češkoslovskega Sokolstva. Na letošnji zvezni zlet ameriških češkoslovsških Sokolov odpošlje ČOS svojo deputacijo večjega števila bratov. Pot bo stala z vsemi stroški okrog 13.000 Kč. Pri predsedstvu je bil osnovan nov mladinski odsek, ki se bo bavil, v prvi vrsti z mladinskimi vzgojnimi vprašanji. Cela vrsta žup in društev je v januarju in februarju priredila dobro uspele smučarske tekme. Vršile pa so se tudi tekme ČOS, in sicer naraščaja v Svatonjicah 4. in 5. februarja s 70 tekmovalci v tekni in 18 skakačih, članske pa 11. in 12. februarja na Radhoštu s skupno udeležbo okrog 250 tekmovalcev.

Iz življenja na deželi

Iz Tržiča

Štrelška družina v Tržiču vabi na svoj ustanovni občni zbor v nedeljo 5. t. m. ob 10. v dvorani hotela »Pošta«. Na dnevnem redu je končna volitev odbora. Pripravljenemu odboru načeljuje g. dr. Vladimir Premrov, praktični zdravnik v Tržiču in so dela že toliko dozorela, da bo mogoče kmalu pomladi že otvoriti strelšče, ki bo nameščeno v tako zvanem »Vrtcu« nad Tržičem. Strelšče bo dolgo 200 m in je od treh strani zavarovano, tako da bodo le maloštevilne straže potrebne. Vabimo vse moške, da se priglasi kot člani strelske družine. Do sedaj je pristopilo že nad 80 članov. Posebno pa pozivamo vse rezervne oficirje, da se zanimajo za razvoj strelske družine in ji nudijo vso pomoč.

Pustnega vrvenja letos v Tržiču ni bilo ravno veliko. V celom so bile samo štiri zabave, čeprav je trajal predpust ravno dva meseca. Bralno društvo je imelo gotovo najbolje goiskano zabavo, ki se je vršila na pustni torek v hotelu »Pošta«. Animirani pari so se vrteli pozno v noč, tako da jih je menda šele jutro preganilo. Ostale prireditve so bile tudi animirane in kar je glavno, vse so se izvršile brez najmanjšega incidenta. Sedaj pa je nastopil postni mir.

Iz Zagorja

Trije pokojni. Od novega leta je bilo malo smrti, dočim imamo ta teden že tri. Prvi je umrl 70-letni užitek Ivan Drnovšek. Takoj za njim 78-letni upokojeni rudniški mizar Franc Boljšek, ki je delal pri rudniku celih 55 let in je bil upokojen pred 7 leti. Njegovega pogreba se je udeležilo veliko tovaršev in tudi ostalega občinstva. Ko so ga pokopali, je umrl 35-letni rudar Franc Živko. Pokojnik je bil ko, maj 5 dni bolan in zapušča ženo in 2 otroka. Vse je pobrala bolezen, ki je med prebivalstvom razširjena in ji pravijo nova španska.

Koncert za brezposelne. Pod okriljem Rdečega križa prirede v nedeljo 5. t. m. ob pol 18. v Sokolskem domu koncert v korist naših brezposelnih rudarjev in delavcev. Sodelujejo: Rudniška godba in Glasbeno društvo iz Zagorja, dalje Prosvetno pevsko društvo iz Kotredeža in »Loški glas« z Lok. Prebivalstvo, ki je vedno naklonjeno brezposelnim, bo gotovo po svoji moči podprlo dobrodelno akcijo in se bo udeležilo koncerta.

Zagorje bo v temi. Električna za druga je začela v neprijetni položaj. Tok, ki ga prejema od rudnika, ni bil plačan, zato so zadržali obvestila, da bo rudnik dobavo ukinil, ako se dolg ne poravnava do konca februarja. Zadruga pa ima »vreti« več desetisočev na zaostanku od svojih odjemalcev. Sedaj je obvestila dolžnike: kdor ne poravnava, nedelje zaostalega dolga ali se ne obveže, da ga bo v obrokih poravnal, temu se bo v ponedeljek napeljala točka ukinila. Ker je med dolžniki tudi občina, ki pa nikjer ne dobi denarja, je pričakovati, da bomo drugi teden v temi.

Iz Novega mesta

Gostovanje ljubljanske drame v Nove mestu. V petek 3. t. m. gostujejo po daljšem presledku v Prosvetnem domu člani Narodnega gledališča v Ljubljani s Comersovo komedijo »Roksi«. Komedija je izredno ljubka in zabavna in je s svojo vsebino in odlično interpretacijo dosegla v Ljubljani najlepši uspeh. Sodelujejo dame: Savičeva, Mira Danilova, Medvedova in Boljarjeva in gg. Cesar, Jan, Zeleznič. Režijo vodi prof. sest. Opozarjamo Novo-mestane, da z obilnim posetom dokažejo, da so jim taka gostovanja kulturna potreba. Predstava se prične ob 20.

Zimski dan Rdečega križa. V soboto se je vršila pod tem naslovom prireditve krajevnega odbora Rdečega križa, pri kateri je sodeloval podmladek Rdečega križa na realni gimnaziji, meščanski in osnovni školi. Prireditelj je otvoril predsednik notar Marinček s primernim nagovorom, v katerem je označil glavne smerice humanega društva. Sledilo so glasbene in pevске točke, ki so jih zelo dobro podali posamezni zbori vseh navedenih šol. »Mater« pa je recital 10letni Bože Zoran, ki je podal pesem v zelo ljubki obliki. Prireditelj je bila od strani meščanstva še prav dobro posečena in publika je bila s sporedom povsem zadovoljna.

Lep razvoj železničarske ljubljene knjižnice se je pokazal v nedeljo na njenem običnem zboru. Celotno premoženje knjižnice iznaša že nad 65.000 Din. Knjižnica ima že 1530 slovenskih, 90 hrvatskih in 840 nemških knjig. Samo v preteklem letu si je nabavila nad 530 novih knjig. Knjižnico meščani zelo pridno obiskujejo, kar najbolj dokazuje, kako je bila njena ustanovitev potrebna.

Društvo dolenzkih akademikov, ki je imelo v soboto občni zbor, je bil izvoljen za predsednika Ispavec Viljem, cand. phil., za tajnika Polenski Nov, cand. jur., za blagajnika Hočevar Franc, stud. jur., za odbornika Mejak Karel, abs. jur., in Gunde Lojze, cand. vet., za revizorja Vodnik France, cand. phil. in Misjak Karel, stud. jur.

Občni zbor »Sočec«. V dvorani hotela »Koklič« so ob lepi udeležbi zborovali Sočani. Pred pričetkom zborovanja je bilo na sporedu predavanje o največjem Jugoslovenu, škofu Josipu Jurju Strossmayerju. Predaval je zelo lepo ravnatelj meščanske šole g. Anton Mervič. Ob zaključku je predavatelj pozval vse člane »Sočec«, naj si vzamejo vladiko Strossmayerja, ki je bil prvi borilec za jugoslovenstvo, za svetli zgled. Sledila so poročila društvenih funkcionarjev, katerim je bila podana razrešnica. Za predsednika je bil izvoljen rav-

natelj Mervič, za tajnika Josip Jelinčič, za blagajnika Drago Savli. Ob zaključku zborovanja je predsednik v primernem govoru dal smernice za bodoče delovanje društva.

CERKLJE PRI KRANJU JRKD je zborovala v nedeljo. Predsednik je ostal Robas Jožef, župan, tajnik Josip Lapajne, blagajnik Mastnjak Ivan. Iz poročil smo posneli, da je bilo delovanje smoteno in da so bili uspehi podočini. Narodni poslanci na stranki so vse predloge in želje upoštevali in zadovoljivo reševali.

RADECE PRI ZIDANEM MOSTU. Občni zbor tukajšnje Civil-Metodove podružnice bo v nedeljo 5. t. m. ob 16. v gostilni gospe Ljudmilo Hmelj v Radečah št. 100. Članstvo in prijatelji CM družbe vladno vabljani.

VODICE. V nedeljo se je vršil pripravljani zbor za ustanovitev strelske družine. Udeležili so se ga zastopniki vseh vasi občine Vodice in Most, Komende in Suhadola. Vendar je na zbor prišla komaj polovica vseh vpisanih članov. Ali je bil temu vzrok mraz ali protigigantija, bi bilo treba ugotoviti. Kot zastopnik strelskega okrožja in propagandne sekcije je prisnel iz Ljubljane g. polkovnik Novakovič in v lepem govoru tolmočil navzočim pomen in namen strelskih družen. Za veliki moralni uspeh zboru gre le njemu zaslugi. Žal, da mu kratko odmerjeni čas ni dopuščal, da bi ostal dalje časa med nami.

Radio

Petek, 3. marca.
LJUBLJANA 11.15: Solška ura: Nikola Teala (dr. Cermelj). — 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Leharjeve operete (salonski kvintet). — 18.30: Iz domače zgodovine. — 19: Francošina. — 19.30: Zdravstveno predavanje. — 20: Plošče. — 20.30: Prenos evropskega koncerta iz Švice. — 22.30: Čas, poročila.

Sobota, 4. marca.
LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče. — 17: Salonski kvintet. — 18.30: Vagojni pomen potovanja v tujino. — 18.30: Angleščana. — 19: Kdo mora biti zavarovan? — 19.30: Iz zgodovine filozofije. — 20: Koncert pevskega društva »Tabor«. — 21: Čajkovskega II. simfonija na ploščah. — 21.45: Čas, poročila, salonski kvintet.

BEOGRAD 12.05: Radio — orkester. — 16: Popoldanski koncert. — 20.30: Koncert oktetu godal. — 22.20: Prenos maskarade. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Popoldanski koncert. — 20: Koncert orkestra. — 22.10: Godba za ples. — PRAGA 19.55: Revija. — 21: Prenos operetne ure iz Bratislave. — 22.15: Lahka glasba. — BRNO 19.55: Program kakor v Pragi. — VARŠAVA 20: Koncert orkestra in solistov. — 22.05: Ura Chopinove glasbe. — Godba za ples. — DUNAJ 11.30: Lahka godba orkestra. — 16.15: Citre. — 17.25: Popoldanski koncert. — 20: Veseloirga. — 22.25: Godba za ples. — BERLIN 20: Prenos iz Königsberga. — 21.15: Orkestralni koncert. — 22.45: Lahka glasba. — 23.45: Nadaljevanje koncerta. — KÖNIGSBERG 20: Prenos Hitlerjevega govora. — 21.15: Koncert iz Berlina. — MOHLACKER 19.35: Pesmi. — 20: Prenos iz Königsberga. — 21.15: Spevoirga. — 22.55: Starejši pesni. — BUDIMPESTA 17.30: Dunajska glasba. — 19.25: Orkestralni koncert. — 20: Dramski večer. — 21.40: Koncert ciganske kapele.

NATEČAJ

za izdelavo načrta za železničarski dom.

Oblastna uprava Udruženja jugoslovenskih nacionalnih železničarjev in brodarjev v Beogradu razpisuje natečaj za izdelavo idejnega načrta za železničarski dom v Beogradu. Dom bo imel prizemlje in 4 nadstropja na stavbenem prostoru 890 m². Pri natečaju sodelujejo lahko samo železničarski inženjerji in arhitekti. Pogoji za ta natečaj se morajo dobiti pri Udruženju železničarja i brodarja Beograd, Balkanska 21. Rok vročitve izdelanih načrtov do 20. marca 1933. 3621

1. avgusta oddamo stanovanje

z vsem komfortom, obsegajoče celo prvo nadstropje. Pripravno posebno za zdravnika, odvnetika ali drugo podjetje. Ponudbe pod šifro »Miklošičeva cesta« na oglasni odelek »Jutra«. 2933

Pozor, gostilničarji, restavraterji!

Bermet vino črtno iz Fruške gore nudi B. Marinkov, Sremski Karlovec, Fruška gora, v sodih od 50 litrov naprej. To najboljšje zdravilno vino je edinstveno na svetu. Odlikovano s prvimi nagradami. Brez Bermet vina Vaša gostilna ne bo napravana. — Zahtevajte ponudbe od B. Marinkova, Sremski Karlovec, Fruška gora. 302

Roman nepozabne lepote

PROKLETSTVO LUBEZNI

dobite pri upravi »Slovenskega Naroda« za 30 Din (po pošti 35 Din)

